પર લડતા રહેગા. વો ગાલીબ રહેગા, ફીર ઇસા બિન મરીયમ અલયહિસ્સલામ ઉતરેંગે ઔર ઉસ મુસલમાન ગિરોહકા ઇમામ કહેગા, ''આઇએ નમાઝ પઢાઇયે''(વો ઇમામ મહદ્દી હોંગે) વો કહેંગે ''નહી, તુમમેંસે હી એક દૂસરે પર ઇમામત કરેગા.''

યે વો બુઝુર્ગી હૈ જો અલ્લાહ તઆલા ઇસ ઉમ્મતકો ઇનાયત ફરમાએગા (યાને ઇસા અલયહિસ્સલામ ઇમામ મહદ્દીકી ઇતાઅત કબૂલ કરેંગે ઔર ઉનકે પીછે નમાઝ પઢેંગે, યે વો બુઝુર્ગી હૈ)

બાબ ૬૯ :- ઉસ જમાનેકા બયાન જબ ઇમાન કબૂલ ના હોગા.

૩૦૪. હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કી, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''કયામત તબ તક કાયમ ના હોગી જબ તક આફતાબ પચ્છમસે ના નિકલેગા, ફિર જબ આફતાબ પચ્છમસે નિકલેગા ઉસ વકત સબ લોગ ઇમાન લાએંગે લેકીન ઉસદીનકા ઇમાન ફાયદા ના પહોંચાએગા ઉસ શખ્સકો જો પહેલે ઇમાન નહીં લાયા, યા ઉસને ઇમાનકે સાથ નેકી નહીં કી હો.''

૩૦૫. હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઈસી તરહાકી હદ્દીષ રિવાયત હૈ.

૩૦૬. હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કી, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,

''જબ તીન બાતેં જાહિર હો જાએંગી તો ઉસ વકત કીસીકો ઇમાન લાનેસે ફાયદા ના હોગા, ઉસે જો પહેલેસે ઇમાન ના લાયા હો યા નેક કામ નહીં કિયા હો, એક તો આફતાબકા ઊધરસે નિકલના જીધર ડૂબતા હૈ , દૂસરે દજ્જાલકા નિકલના, તીસરા દાબ્બતુલ અર્દકા નિકલના.''

૩૦૭. અબુ ઝર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને અપને સહાબા રદીઅલ્લાહો અન્હુસે એક દિન ફરમાયા,''તુમ જાનતે હો કે યે સૂરજ કહાં જાતા હૈ ?''

ઉન્હોંને કહા, ''અલ્લાહ ઔર ઉસકા રસૂલ ખૂબ જાનતા હૈ.''

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''યે ચલતા જાતા હૈ યહાં તક કે અપને ઠહરનેકી જગહ અર્શ કે તલે આતા હૈ , વહાં સજદેમેં ગિરતા હૈ ફિર ઇસી હાલમેં રહતા હૈ યહાં તક કે ઉસે હુકમ હોતા હૈ ઊંચા હો જા ઔર જા, જહાંસે આયા હૈ , વો લૌટ આતા હૈ ઔર અપને નિકલનેકી જગહસે નિકલતા હૈ. ફિર ચલતા રહેતા હૈ યહાં તક કે અપને ઠહરનેકી જગહ અર્શ કે તલે આતા હૈ ઔર સજદહ કરતા હૈ. ઉસી હાલમેં રહેતા હૈ યહાં તક કે ઉસે કહા જાતા હૈ ઊંચા હો જા ઔર લૌટજા જહાંસે આયા હૈ. વો નિકલતા હૈ અપને નિકલનેકી જગહસે ફીર ચલતા હૈ. ઇસી તરહાં, ઇસી તરહાં એક બાર ચલેગા ઔર લોગોંકો ઇસકી ચાલમેં કોઇ ફર્ક માઅલુમ નહીં હોગા. યહાં તક કે અપને ઠહરનેકી જગહ પર આએગા અર્શ કે તલે. ઉસ વકત ઉસસે કહા જાએગા. ઊંચા હો જા ઔર નિકલ જા પચ્છમકી તરફસે.''

ફિર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''તુમ જાનતે હો યે કબ હોગા? યે ઉસ વકત હોગા જબ કીસીકો ઇમાન લાના ફાયદા ના પહોંચાએગા, જો પહેલેસે ઇમાન ના લાયા હો, યા ઉસને નેક કામ ના કિયે હોં, અપને ઇમાનમેં.''

૩૦૮. અબુ ઝર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઈસી તરહાકી એક ઔર હદીષ રિવાયત હૈ

૩૦૯ . અબુ ઝર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈં મસ્જીદમેં ગયા ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ બૈઠે હુએ થે.

જબ અફતાબ ડુબ ગયા તો આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''અય અબુ ઝર, તું જાનતા હૈ યે આફતાબ કહાં જાતા હૈ ?''

મૈંને કહા, ''અલ્લાહ ઔર રસૂલ ખૂબ જાનતે હૈ ''

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''વો ચલતા જાતા હૈ ઔર સજદેકી ઇજાજત માંગતા હૈ, ફીર ઉસે ઇજાજત મિલતી હૈ. એક બાર ઉસે કહા જાએગા, લૌટ જા જહાંસે આયા હૈ. તો વોહ નિકલ આએગા ! મગરબીકી તરફ સે.''

ફિર હજરત હજરત અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો અન્હોકી કિરાઅતકી તરહાં આપને યું પઢા, ''વ ઝાલેકા મુસ્તકરરૂન લહા'' (તરજુમા : વો સૂરજ કે ઠહરનેકા મકામ હૈ.)

૩૧૦. અબુ ઝર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પૂછા, ''અલ્લાહ કે કૌલ કે (આયતકે) બારેમેં ''વશ-શમ્શુ તજરી લે મુસ્તકર્રીલ્લાહા.'' ઔર સૂરજ ચલતા હૈ અપને એક ઠહરાવ કે લિયે.''

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''ઉસ કે ઠહરાવકી જગહ અર્શે (બરી) કે નીચે હૈ.''

બાબ ૭૦ :- રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ પર વહી ઉતરના કીસ તરહાં શરૂ હુઆ ઇસકા બયાન.

૩૧૧. ઊમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા સીદ્દીકા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ ઉન્હોંને કહા, ''પહેલે પહેલ જો વહી રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ પર શરૂ હુઇ વોહ યે થી કે આપકા ખ્વાબ સચ્ચા હોને લગા. તો આપ જબ કોઇ ખ્વાબ દેખતે વહી ફજ્ર કી રોશનીકી તરહાં નમૂદાર હોતા, ફિર આપકો તન્હાઇકા શૌક હુઆ, આપ હિરા કી ગારમેં અકેલે તશરીફ રખતે, વહાં ઇબાદત કિયા કરતે, કઇ રાતોં તક ઔર ઘરમેં નહી આતે થે અપના તોશા સાથ લે જાતે ફિર હજરત ઊમ્મુલ મુઅમેનીન હજરત ખદીજા રદીઅલ્લાહો અન્હા કે પાસ લૌટ કર આતે વોહ ઇતનાહી તોશા ઔર તૈયાર કર દેતી, યહાં તક કી અચાનક ગારે હિરામેં આપ પર વહી ઉતરી. આપ ઇસ ગારે હિરામેં થે કે, ફરીશ્તા આપ કે પાસ આયા ઔર ઉસને કહા, ''પઢો''

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈં પઢા હુઆ નહીં હું.''

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''ઉસ ફરીશ્તેને મુજે પકડકર દબોચા, ઇતના કી મૈં થક ગયા. ફિર મુજે છોડ દિયા ઔર કહા,''પઢો,''

''મૈંને કહા, મૈં પઢા હુઆ નહીં.''

ઉસને ફિરસે મુજે પકડ કર દબોચા, યહાં તક કે થક ગયા ફિર છોડ દિયા ઔર કહા, ''ઇકરઅ બિસ્મિ, રબ્બિ-કલ-લઝી ખલક..... યઅલમ'' આખીર તક. (સૂરએ અલક : આયત ૧ સે ૫)

તરજુમા :- પઢો અપને રબ કે નામસે.જીસને પયદા કિયા આદમીકો ખૂનકી ફટકસે બનાયા, પઢો ઔર તુમ્હારા રબ હી, સબસે બડા કરીમ હૈ જીસને કલમસે લિખના શિખાયા, આદમીકો શિખાયા જો ના જાનતા થા.

યે સુનકર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ લૌટે ઔર આપ કે મૂંઢે ઔર ગરદન કે નીચેકા ગોશ્ત ફડક રહા થા, યહાં તક કે આપ હજરત ખદીજા રદીઅલ્લાહો અન્હા કે પાસ પહોંચે ઔર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''મુજે ઢાંપ દો, ઢાંપ દો,''

ઉન્હોંને ઢાંપ દિયા, યહાં તક કે આપકા ડર જાતા રહા, ઉસ વકત અપની બીબી હજરત ખદીજા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે કહા, ''અય ખદીજા મુજે કયા હો ગયા? ઔર સબ હાલ બયાન કિયા ઔર કહા, મુજે અપની જાનકા ડર હૈ.''

હજરત ખદીજા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા, ''હરગીઝ નહીં, આપ ખુશ હો જાએં, અલ્લાહ તઆલા આપકો કભી રૂશ્વા ના કરેગા ઔર કભી રંજીદા ના કરેગા, અલ્લાહકી કસમ આપ સિલારહમી કરનેવાલે હૈ , સચ બોલનેવાલે હૈ , આપ (યતીમ ગરીબોં કા) બોઝ ઉઠાતે હૈ ઔર નાદાર કે લિયે કમાઇ કરતે હૈ ઔર મહેમાનોંકી ખાતીરદારી કરતે હૈં, ઔર (કરજદાર વિગૈરહ) લોગોંકી આફતોમેં મદદ કરતે હૈં,.''

ફિર ખદીજા રદીઅલ્લાહો અન્હા આપકો, વરકઅ બિન નૌફિલ કે પાસ લે ગએ ઔર વો ઉન કે ચચાજાદ ભાઇ થે. ઔર જમાના જાહિલીયતમેં વો નસરાની હો ગએ થે ઔર અરબી લિખના જાનતે થે તો ઇન્જીલકો અરબીમેં લિખતે થે, જીતના અલ્લાહકો મન્જુર થા. ઔર બહુત બુઢે હો ચુ કે થે, ઉનકી બિનાઇ જા ચુકી થી.

હજરત ખદીજા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે ઉનસે કહા,''અય ચચા અપને ભતીજેકી (બાત) સુનો.''

વરકઅ બિન નૌફિલ ને કહા,''અય મેરે ભતીજે, !! તુમ કયા દેખતે હો?''

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને જો કુછ કૈફિયત દેખી થી સબ બયાન કી.

વરકઅ બિન નૌફિલને કા,''યે તો વોહી નામૂસ હૈ જો હજરત મૂસા અલયહિસ્સલામ પર ઉતરી થી, કાશ મૈં ઉસ જમાનેમેં જવાં, હોતા, કાશ મૈં જીન્દા રહેતા ઉસ વકત તક, જબ તુમ્હારી કૌમ તુમકો નિકાલ દેગી.''

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''કયા વોહ મુજે નિકાલ દેંગે?''

વરકઅને કહા,''હાં જબ કોઇ શખ્સ દુનિયામેં વો લેકર આયા જીસકો તુમ લાએ હો (દીનો-શરીઅત) તો લોગ ઉસ કે દુશ્મન હો ગએ, ઔર જો મૈં ઉસ દિનકો પાઉંગા તો અચ્છી તરહાં, તુમ્હારી મદદ કરુંગા.''

૩૧૨. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે દુસરી રિવાયતભી ઐસી હી હૈ , ઉસમે ઇતના ફરક હૈ કી, હજરત ખદીજા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા, '' કસમ અલ્લાહ કી કે અલ્લાહ તુમ્હેં કભી ભી રંજીદા ના કરેગા'' ઔર ખદીજા રદીઅલ્લાહોને વરકઅસે કહા, ''અય ચાચા કે બેટે સુન, અપને ભતીજેકી બાત.'' ઔર અગલી રિવાયતમેં યું થા ''અય ચાચા અપને ભતીજેકી બાત સુન લીજીયે.''

૩૧૩. ઈસ રિવાયતમેં યું હૈ આપ લૌટે હજરત ખદીજા રદીઅલ્લાહો અન્હાકી તરફ ઔર આપકા દિલ કાંપ રહા થા ઔર ઉસમેં યે ઝિકર નહીં કે સબસે પહેલે જો વહી આપ પર શરૂ હુઇ વો સચ્ચા ખ્વાબ થા ઔર પહેલી રિવાયત કી તરહાં ઉસમે યે હૈ કે, કસમ ખુદાકી અલ્લાહ આપકો કભી રૂશ્વા ના કરેગા, ઔર ખદિજા રદીઅલ્લાહો અન્હાને વરકઅસે કહા કે, અય ચાચા કે બેટે અપને ભતીજેકી બાત સુન લીજીયે.''

૩૧૪. જાબીર બિન અબ્દુલ્લા અન્સારી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ ઔર વો સહાબામેંસે થે, કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ઝિક્ર કરતે થે વહી કે મૌકુફ હો જાને કા ઔર આપને ફરમાયા,'' એક બાર મૈં જા રહા થા, મૈં ને આસમાનસે આવાઝ સુની તો મૈં ને સર ઉઠાયા, દેખા તો વહી ફરીશ્તા જો હિરામેં મેરે પાસ આયા એક કુરશી પર બૈઠા હૈ. આસમાન ઔર જમીન કે બીચમેં, યે દેખકર મૈં ડર કે મારે સહમ ગયા ઔર લૌટ કર ઘરમેં આયા, મૈંને કહા મુઝે કપડા ઉઢહા દો, મુજે કયા ઉઢહા દો,''

ઉન્હોંને કપડા ઉઢહા દિયા તબ અલ્લાહ તઆલાને યે સૂરત ઉતારી, ''યા અય્યોહલ મુદ્દ-દસ્સિરુ ..... ફહ-જુર'' (સુર-એ-મુદ્દ-દસ્સિર આયત : ૧ સે ૫)

તરજુમા : અય (બાલાપોશ) કપડા ઓઢનેવાલે ખડે હો જાઓ, ફિર ડર સુનાઓ ઔર અપને રબ હી કી બળાઇ બોલો, ઔર અપને કપડે પાક રખ્ખો, ઔર બુતોંસે દૂર રહો. (યહાં વર-રૂજઝ ફહ-જુરસે બુતોંસે દૂર રહને કે માઅને લિયે ગયે હૈ) ઔર ફિર વહી બરાબર આને લગી.''

૩૧૫. જાબીર બિન અબ્દુલ્લા અન્સારી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, ઈસમેં યે હૈ, '' યે દેખકર મૈં ડર કે મારે સહમ ગયા ઔર જમીન પર ગિર પડા,''અબુ સલમાસે રિવાયત હૈ,પલીદ્દીસે બુતોંસે દૂર રહને કે માઅને લિયે ગયે હૈ''

૩૧૬. ઈસી સનદ કે સાથ ઝહરીસે રિવાયત હૈ, યુનુસકી હદીષકી તરહાં, ઔર ઉસને કહા, તો અલ્લાહને સૂરએ મુદ્દસ્સીર કો નાઝિલ કિયા,''અય બાલાપોશ ઓઢનેવાલે,.. ઔર બુત પરસ્તીસે દૂર રહો... ઇસસે પહેલે કે નમાઝ ફર્ઝકી જાએ, યહાં પલીદ્દીસે મુરાદ વો બુત હૈ , ઔર ઉસને કહા, ફજસત મિન્હો. જૈસે અકીલને કહા,

૩૧૭ . યાહયસે રિવાયત હૈ મૈંને અબુ સલમાસે પુછા, ''સબસે પહેલે કુરઆનમેંસે કયા ઉતારા, ઉન્હોંને કહા, યાહયા ! અલ મુદ્દસ્સિર ઉતરી.''

મૈંને કહા, 'યા ઇકરા?'

ઉન્હોંને ક હા,'' મૈંને જાબિર બિન હજરત અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે પુછા, કુરઆનમે સબસે પહેલે કયા ઉતરા?''

ઉન્હોંને કહા,''યાહયા, અલ મુદ્દસ્સિર''

મૈંને કહા,''યા ઇકરા''?

હજરત જાબીર રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, મૈં તુમસે વો હદીષ બયાન કરતા હું જો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને હમસે બયાન કી થી, આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈં હિરામેં એક મહિને તક રહા, જબ મેરી રહેનેકી મુદ્દત પુરી હો ગઇ તો મૈં ઉતરા ઔર વાદી કે અન્દર ચલા કીસીને મુજે આવાઝ દી મૈંને સામને ઔર પીછે ઔર દાહિને ઔર બાયેં દેખા, કોઇ નઝર ના આયા, ફિર કીસને મુજે આવાઝ દી, મૈંને દેખા, કીસીકો ના પાયા, ફિર કિસીને મુજે આવાઝ દી તો મૈંને સર ઉપર ઉઠાયા દેખા તો, વો હવામેં એક તખ્ત પર હૈ. યાની જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ, મુજે યે દેખ કર સખ્ત કપકપી આ ગઇ. તબ મૈં ખદીજા રદીઅલ્લાહો અન્હા કે પાસ આયા ઔર મૈંને કહા મુજે કપડા ઉઢા દો, ઉન્હોંને કપડા ઉઢાયા ઔર મેરે ઉપર પાની ડાલા. તબ અલ્લાહ તઆલાને યે આયત નાઝિલ ફરમાઇ. ''યા અય્યોહલ મુદ્દસ્સિર....સે ફતહહિર તક.''

૩૧૮. યાહયાસે દુસરી રિવાયતભી ઐસી હી હૈ ઈસમે ઐસા હૈ ''જો આસમાન ઔર જમીનકે દરમિંયાન એક તખ્ત પર થે.''

બાબ ૭૧ :- રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકા આસમાનોં પર તશરીફ લેજાના ઔર નમાઝોંકા ફર્ઝ હોના. (મેઅરાજકા બયાન)

૩૧૯. હજરત અનસ બિન માલીક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મેરે સામને બુર્રાક લાયા ગયા, ઔર વો એક લમ્બા જાનવર હૈ સુફૈદ રંગકા, ગધેસે ઊંચા ઔર ખચ્ચરસે છોટા, વો અપને કદમ વહાં પહોંચાતા હૈ જહાં તક નિગાહ પહોંચતી હૈ. (મતલબ નૂરકી કિરનોંસેભી જયાદા નજરકી સ્પીડ હૈ ઉસ સ્પીડસે ભાગતા હૈ) મૈં ઉસ પર સવાર હુઆ ઔર બયતુલ મુકદ્દસ તક આયા. વહાં ઉસે હલ્કેસે બાંધ દીયા જીસસે અંબિયા અપને અપને જાનવરોંકો બાંધા કરતે થે. ફિર મૈં મસ્જીદ કે અંદર ગયા, દો રકઅત નમાઝ પઢી. બહાર નિકલા તો હજરત જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ દો બરતન લેકર આએ, એકેમેં શરાબ થી ઔર એક મેં દૂધ. મૈંને દૂધ પસંદ કિયા, જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ હમારે સાથ આસમાન પર ચઢે તો ફરિશ્તોંસે દરવાઝા ખોલને કે લિયે કહા, ઉન્હોંને પૂછા 'કૌન હૈ ?'જીબ્રીલને કહા, 'જીબ્રીલ હૈ'

ઉન્હોંને કહા,'તુમ્હારે સાથ દુસરા કૌન હૈ ?'

જીબ્રીલને કહા, 'મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ હૈ.'

ફરિશ્તોને પુછા,'કયા વો બુલાએ ગયે થે?' જીબ્રીલને કહા,'હાં બુલાએ ગએ હૈ.'

ફિર દરવાજા ખોલા ગયા, હમારે લિયે ઔર હમને આદમ અલયહિસ્સલામકો દેખા, ઉન્હોંને મરહબા કહા ઔર મેરે લિયે બહેતરીકી દુઆ કી ફિર હમારે સાથ દુસરે આસમાન પર ચઢે ઔર દરવાજા ખુલવાયા,

ફરીશ્તોને પુછા,'કૌન હૈ?' જવાબ દિયા,'જીબ્રીલ'

પુછાકે,'તુમ્હારે સાથ દુસરા કૌન હૈ?'

કહા, મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ હૈ.

ફરીશ્તોને પુછા,'કયા ઉનકો બુલાનેકા હુકમ હુઆ થા?'

જીબ્રીલને કહા,'હાં ઉનકા હુકમ હુઆ હૈ.'

ફિર દરવાજા ખોલા તો, મૈંને દોનો ખાલાઝાદ ભાઇઓંકો યાની ઇસા અલયહિસસલામ ઔર યાહયા બિન ઝકરીયા અલયહિસ્સલામકો દેખા, ઉન દોનોંને મરહબા કહા ઔર મેરે લિયે બહેતરી કી દુઆ કી.

ફિર હમારે સાથ જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ તીસરે આસમાન પર ચઢે.

ફરીશ્તોને પુછા,'કૌન હૈ ?' જવાબ દિયા,'જીબ્રીલ'

પુછાકે,'તુમ્હારે સાથ દુસરા કૌન હૈ?'

કહા,'મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ હૈ.'

ફરીશ્તોને પુછા,'કયા ઉનકો બુલાનેકા હુકમ હુઆ થા?'

જીબ્રીલને કહા,'હાં ઉનકા હુકમ હુઆ હૈ.'

ફિર દરવાજા ખુલા તો મૈંને હજરત યુસુફ અલયહિસ્સલામકો દેખા અલ્લાહને હુસ્નકા આધા હિસ્સા ઉનકો દિયા થા ઉન્હોંને મુજે મરહબા કહા ઔર મેરે લિયે નેક દુઆએં કી.

(તરજુમા) : ઔર હમને ઉસે બુલંદ મકાન પર ઉઠા લિયા. (સૂરે મરિયમઃ૫૭)

ફિર જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ હમારે સાથ પાંચવે આસમાન પર ચઢે.ફરીશ્તોને પુછા,'કૌન હૈ?'

જવાબ દિયા,'જીબ્રીલ' પુછાકે,'તુમ્હારે સાથ દુસરા કૌન હૈ?'

કહા,'મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ હૈ.'

ફરીશ્તોને પુછા,'કયા ઉનકો બુલાનેકા હુકમ હુઆ થા?'

જીબ્રીલને કહા,'હાં ઉનકા હુકમ હુઆ હૈ.'

ફિર દરવાજા ખુલા તો મૈંને ઇદરીશ અલયહિસ્સલામકો દેખા ઉન્હોંને મરહબા કહા ઔર મુજે અચ્છી દુઆ દી (ઇદ્રીસ અલયહિસ્સલામ કે લિયે) અલ્લાહ જલ્લો જલાલહુને ફરમાયા,''વ રફઅનાહુ મકાન આલિયહ''

(તરજુમા) : ઔર હમને ઉસે બુલંદ મકાન પર ઉઠા લિયા. (સૂરે મરિયમઃ૫૭)

ફરીશ્તોને પુછા,'કૌન હૈ?' જવાબ દિયા,'જીબ્રીલ'

પુછાકે,'તુમ્હારે સાથ દુસરા કૌન હૈ?'

કહા,'મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ હૈ.'

ફરીશ્તોને પુછા,'કયા ઉનકો બુલાનેકા હુકમ હુઆ થા?'

જીબ્રીલને કહા,'હાં ઉનકા હુકમ હુઆ હૈ.'

ફિર દરવાજા ખુલા તો મૈંને હજરત હારૂન અલયહિસ્સલામકો દેખા ઉન્હોંને મરહબા કહા ઔર મુજે નેક દુઆએં દી.

ફિર જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ હમારે સાથે છઠ્ઠે આસમાન પર પહોંચે.

ફરીશ્તોને પુછા,'કૌન હૈ?' જવાબ દિયા,'જીબ્રીલ

પુછાકે,'તુમ્હારે સાથ દુસરા કૌન હૈ?'

કહા,'મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ હૈ.'

ફરીશ્તોને પુછા,'કયા ઉનકો બુલાનેકા હુકમ હુઆ થા?'

જીબ્રીલને કહા,'હાં ઉનકા હુકમ હુઆ હૈ.'

ફિર દરવાજા ખુલા તો મૈંને હજરત મૂસા અલયહિસ્સલામકો દેખા ઉન્હોંને મરહબા કહા ઔર મુજે અચ્છી દુઆએં દી.

ફિર જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ હમારે સાથ સાતવેં આસમાન પર પઢે.

ફરીશ્તોને પુછા,' કૌન હૈ ?' જવાબ દિયા,'જીબ્રીલ'

પુછાકે,'તુમ્હારે સાથ દુસરા કૌન હૈ?'

કહા,'મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ હૈ.'

ફરીશ્તોને પુછા,'કયા ઉનકો બુલાનેકા હુકમ હુઆ થા?'

જીબ્રીલને કહા,'હાં ઉનકા હુકમ હુઆ હૈ.'

ફિર દરવાજા ખુલા તો મૈંને ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામકો દેખા. વો બયતુલ માઅમુર કી તરફ અપની પીઠકા તકિયા લગાએ બૈઠે થે. ઔર ઇસમેં હર રોજ સિત્તેર હજાર ફરીશ્તે દાખિલ હોતે હૈં જો ફિર કભી નહીં આતે.

ફિર જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ, મુજકો સિજરતુલ મુન્તહા કે પાસ લે ગએ, ઇસ કે પત્તે ઇતને બડે થે જૈસે હાથી કે કાન ઔર ઇસ કે ફલ કિલાઅ જૈસે થે (બડે મટ કે જૈસે)... ફિર જબ અલ્લાહ કે હુકમને ઇસ દરખ્તકો ઢાંકા તો ઇસકા હાલ ઐસા હો ગયા કી મખ્લુકમેંસે કોઇ ભી ઇસકી ખૂબસૂરતી બયાન કર શક્તા નહીં. ફિર અલ્લાહ જલ્લો જલાલહુને મેરે દિલમે જો કુછ ડાલા ના થા વો ડાલ દિયા ઔર મુજ પર પચાસ નમાઝેં રાત ઔર દિનમે ફરજ કી ગઇ. જબ મૈં વહાંસે ઉતરા ઔર મૂસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ પહુંચા તો ઉન્હોંને કહા,'તુમ્હારી ઉમ્મત પર તુમ્હારે પરવરદિગારને કયા ફર્ઝ કિયા?'

મૈંને કહા,'પચાસ નમાઝેં ફર્ઝ કી.'

ઉન્હોંને કહા,'ફિર વાપસ જાઓ અપને પરવરદિગાર કે પાસ ઔર ઇસમેં કુછ કમી ચાહો, કયું કી તુમ્હારી ઉમ્મતકો ઇતની તાકત ના હોગી, ઔર મૈંને બની ઇસ્રાઇલકો આઝમાયા હૈ ઔર ઉનકા ઇમ્તેહાન લિયા હૈ.'

મૈં લૌટ ગયા અપને પરવરદિગાર કે પાસ ઔર અર્ઝ કિયા,'અય પરવરદિગાર, મેરી ઉમ્મત પર (કુછ નમાજેં) કમ કર. અલ્લાહ તઆલાને પાંચ નમાઝે ઘટા દી, મૈં લૌટ કર હજરત મૂસા

અલયહિસ્સલામ કે પાસ આયા, ઔર કહા કે મુજે અલ્લાહ તઆલાને પાંચ નમાઝે મુઆફ કર દી.'

ઉન્હોંને કહા,'તુમ્હારી ઉમ્મતકો ઇતની તાકત ના હોગી, તુમ ફિર જાઓ અપને રબ કે પાસ ઔર કમી કરવાઓ. આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા મૈં ઇસ તરહાં બરાબર અપને પરવરદિગાર ઔર મૂસા અલયહિસ્સલામ કે દરમયાન આતા જાતા રહા યહાં તક કે અલ્લાહ જલ્લો જલાલહુને ફરમાયા,'અય મુહમ્મદ ! (સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ) વો પાંચ નમાઝ હૈ હર દિન ઔર રાતમેં, ઔર હર એક નમાઝમેં દસ નમાઝકા સવાબ હૈ,તો યહી પચાસ નમાઝેં હુઇ ઔર જો કોઇ શખ્સ નિયત કરે નેક કામ કરનેકી ફીર ઇસકો ના કરે તો એક નેકીકા સવાબ મિલેગા ઔર કરે તો દસ નેકીકા સવાબ મિલેગા.ઔર જો કોઇ શખ્સ નિયત કરે બુરાઇ કી ફિર ઉસે ના કરે તો કુછ ના લિખ્ખા જાએગા ઔર અગર કર બૈઠે તો એક યહી બુરાઇ લિખ્ખી જાએગી.'

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''ફિરમૈં ઉતરા ઔર મૂસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ આયા, ઉન્હોંને કહા,'ફિર જાઓ અપને પરવરદિગાર કે પાસ ઔર કુછ ઔર કમ કરાવાઓ.'

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈં અપને પરવરદિગાર કે પાસ ફિર ફિર કે જાતા રહા યહાં તક કે મૈં ઉસસે શરમા ગયા.

૩૨૦. હજરત અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે,રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે આએ ઔર મુજે લે ગએ ઝમઝમ કે પાસ ફિર મેરે સીનેકો ચાક કિયા ગયા, ઔર ઝમઝમ કે પાનીસે ધોયા ગયા ઔર ફિર મુજે અપની જગહ પર છોડ દિયા ગયા.

૩૨૧. હજરત અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે,રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ આએ ઔર ઉસ વક્ત આપ લડકોં કે સાથ ખેલ રહે થે, ઉન્હોંને આપકો પકડા ઔર પછાડા ઔર દિલકો ચીર કર નિકાલા, ફિર ઇસમેંસે એક ફટકી જુદા કર ડાલી. જમે હુએ ખૂનકા ટૂકડા જુદા કિયા ઔર કહા, તુમમેં ઇતના હિસ્સા, શયતાનકા થા.

ઇસ દિલકો સોને કે તશ્તમેં ઝમઝમ કે પાનીસે ધોયા ગયા. (યે એક તરહાંકી હાર્ટ સર્જરી થી, સોના જંતુકો રોકતા હૈ ઝમઝમકા પાની જંતુરહિત હૈ) ઇસે ફિર જોડા ગયા ઔર અપની જગહમેં રખ્ખા ઔર લડ કે ભાગતે હુએ આપકી માઁ કે પાસ (યાની હલીમા સઅદ્દિયા કે પાસ)યાની આપકી અયા કે પાસ ઔર કહા મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ) માર ડાલે ગએ, યે સુનકર લોગ દૌડે, દેખા તો આપ સહીહ ઔર સલામત હૈં, આપકા રંગ બદલ ગયા હૈ.

હજરત અનસ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા મૈં ઉસ સિલાઇકા નિશાન આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સીને પર દેખતા થા જો હજરત જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામને આપ કે સીનેકો ચાક કરતે વકત કી થી.

૩૨૨. શરીક બિન હજરત અબ્દુલ્લાહસે રિવાયત હૈ, મૈંને હજરત અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે સુના, વો બયાન કરતે થે, ઉસ રાતકા જબ મેઅરાજ હુઇ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો કાબાકી મસ્જીદસે આપ કે પાસ તીન ફરીસ્તે આએ, વહી આનેસે પહેલે ઔર આપ મસ્જીદમેં સો રહે થે ફિર બયાન કિયા હદીષકો ઇસી તરહાં જૈસે સાબિતને રિવાયત કિયા હજરત અનસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે, લેકીન આગે બયાન કિયા બાઅઝ બાતોંકો ઔર પીછે બયાન કિયા બાઅઝ બાતોંકો ઔર (કુછ) જયાદા ઔર કમ કિયા (બયાનમેં)

૩૨૩. હજરત અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે,અબુ ઝર ગિફારી રદીઅલ્લાહો અન્હો હદીષ બયાન કરતે થેંકે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,

મેરી મકાનકી છત તોડી ગઇ ઔર (ઉસ વકત) મૈં મકકામેં થા ઔર જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ ઉતરે ઉન્હોંને મેરા સીના ચીરા, ફીર ઉસે ઝમઝમ કે પાનીસે ધોયા, ફિર એક સોનેકા તશ્ત લઓ, જીસમે હિકમત ઔર ઇમાન ભરા હુઆ થા ઔર ઇસે મેરે સીનેમેં ઉંડલ દિયા ઔર ઇસ કે બાદ સીનેકો મલ દિયા ઔર મેરા હાથ પકડ કર આસમાન પર પહોંચે તો જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામને વહાં કે કદીદ બરદારસે કહા કે,ખોલ.

ઉસને પુછા કૌન હૈ ?

જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામને જવાબ દિયા, જીબ્રીલ

પુછા, ઔર ભી કોઇ તુમ્હારે સાથે હૈ?

જવાબ દિયા, હાં, મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ હૈ.

પુછા ગયા, વો બુલાએ ગએ હૈ ?

જવાબ દિયા, હાં તબ ઉસને દરવાજા ખોલા.

જબ હમ આસમાન કે ઉપર ગએ તો એક શખ્સકો દેખા જીસકી દાહિની તરફ ઝુંડ થે ઔર બાંઇ તરફ ભી ઝુંડ થે વો જબ દાહિની તરફ દેખતે તો, હંસતે ઔર બાંઇ તરફ દેખતે તો રોતે, ઇસને મુજે દેખકર કહા ''મરહબા'' અય નેક બખ્ત, નબી સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ઔર નેક બખ્ત બેટે.

મૈંને જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામસે પૂછા, યે કૌન હૈ ?

ઉન્હોંને કહા યે આદમ અલયહિસ્સલામ હૈં, ઔર યે જો લોગોં કે ઝૂંડ ઉન કે દાયેં બાયેં હૈ , યે ઉનકી ઔલાદ હૈ. દાહિની તરફ જન્નતમેં જાનેવાલે લોગ હૈ ઔર બાંઇ તરફ દોઝખમેં જાનેવાલે લોગ હૈં. ઇસ લિયે જબ વો બાંઇ તરફ દેખતે હૈ, તો રો દેતે હૈ.

ફિર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ મુજે દુસરે આસમાન પર લેકર પહોંચે ઔર ઇસ કે ચૌકીદારસે કહા દરવાજા ખોલ ઉસને ભી ઐસા હી કહા જૈસા પહેલે આસમાન કે ચૌકીદારને પુછા થા ફિર દરવાજા ખોલા.

હજરત અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને આસમાનોં પર હજરત આદમ, ઇદ્રીસ, ઇસા, મૂસા ઔર ઇબ્રાહીમ અલયહિમુસ્સલામસે મુલાકાતકી ઔર યે બયાન નહીં કિયા કે ઉનમેંસે હર અ કે કૌમસે આસમાન પર મિલા. પર ઇતના કહા કે આદમ અલયહિસ્સલામસે પહેલે ઔર ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામસે છઠ્ઠે આસમાનમેંજબ જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ ઔર આ હજરત ઇદરીશ અલયહિસ્સલામ કે પાસસે ગુજરે તો ઉન્હોંને કહા ''મરહબા અય નબી સાલેહ, ઔર ભાઇ સાલેહ'' આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને પુછા યે કૌન હૈ ?

જિબ્રીલને કહાં, યે ઇદ્રીસ હૈ. (અલયહિસ્સલામ)

મૈં હજરત મૂસા અલયહિસ્સલામ પરસે ગુજરા ઉન્હોંનેકા ''મરહબા, અય નબી સાલેહ ઔર ભાઇ સાલેહ.''

મૈંને પૂછા, યે કૌન હૈ ? જીબ્રીલને કા, મૂસા હૈં, (અલયહિસ્સલામ)

ફિર હજરત ઇસા અલયહિસ્સલામ પર સે ગુજરા ઉન્હોંને કહા, ''મરહબા અય નબી સાલેહ ઔર ભાઇ સાલેહ''

મૈંને પુછા, યે કૌન હૈ , ઉન્હોંને કહા, યે ઇસા અલયહિસ્સલામ કે બેંટે

ફિર મૈં હજરત ઇબ્રાહિમ અલયહિસ્સલામ પરસે ગુજરા ઉન્હોંને કહા, ''મરહબા, અય નબી સાલેહ ઔર બેંટે સાલેહ''

મૈંને પૂછા યે કૌન હૈ ? ઉન્હોંને કહા, યે હજરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ હૈ.

ઇબ્ને સહાબ રહમતુલ્લાહ અલયહેને કહા મુજસે ઇબ્ને હુઝમને બયાન કિયા કે હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો તઆલા અન્હો ઔર અબુ હય્યા અન્સારી રદીઅલ્લાહો અન્હો દોને કહતે થે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''ફીર મૈં ચઢાયા ગયા એક બુલંદ મકામ પર વહાં મૈં સુનતા થા કલીમોકી આવાઝ.

ઇબ્ને હઝમ ઔર હજરત અનસ રદીઅલ્લાહો અન્હો બિન માલિકને કહા, રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''ફિર અલ્લાહ તઆલાને મેરી ઉમ્મત પર પચાસ નમાઝે ફર્જ કી.

મૈં લૌટ કર આયા, જબ મૂસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ પહુંચા તો ઉન્હોંને પુછા અલ્લાહને કયા ફર્જ કીયા તુમ્હારી ઉમ્મત પર ? મૈંને કહા પચાસ નમાઝે ઉન પર ફર્જ કી હૈ , મૂસા અલયહિસ્સલામને કહા, તુમ ફિર લૌટ જાઓ અપને રબ કે પાસ ક્યોંકિ તુમ્હારી ઉમ્મત મૈં ઇસ કદર તાકત નહીં હૈ. મૈં લૌટ કર ગયા અપને પરવરદ્દિગાર કે પાસ ઇસને એક હજાર મુઆફ કર દીયા. ફિર મૈં લૌટ કર ગયા. હજરત મૂસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ આપ ઔર ઉનસે બયાન કીયા. ઉન્હોંને કહા, લૌટ જાઓ અપને પરવરદ્દિગાર કે પાસ ક્યોંકિ તુમ્હારી ઉમ્મતકો ઇતની તાકાત નહીં હૈ. ફીર લૌટ ગયા અપે પરવરદ્દિગાર કે પાસ. ઉસને ફરમાયા,''પાંચ નમાઝે હૈ ઔ રવો પચાસ કે બરાબર હૈ મેરે યહાં બાત યહી બદલતી આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈં ફિર લૌટ કર આયા મૂસા

અલયહિસ્સલામ કે પાસ ઉન્હોંને કહા, ફિર જાઓ અપને પરવરદ્દિગાર કે પાસ મૈંને કહા, મુજે શર્મ આઇ અપને પરવરદ્દિગાર સે.

ફિર જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ મુજે લેકર ચલે સિદ્દરતુલ મુન્તહા કે પાસ ઉપર પર એસે રંગ ચઢ ગયે થે જીનકો મૈં નહી સમજતા. વો કયા રંગ થે ? ફિર મુજે વો જન્નતમેં લે ગયે વહાં મૌતિયોં કે ગુંબજ થે ઔર ઉસકી મીટ્ટી મુશ્ક કી થી.

૩૨૫. હજરત અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કી, ઉન્હોંને શાયદ માલિક બિન શઅશઅસે સુના જો ઉનકી કૌમ કે એક શખ્સ થે. યે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈં ખાનાએ કાબાકી પાસ થા ઔર મેરી હાલત ખ્વાબ ઔર બેદારી કે બીચમે થી. ઇતનેમે મૈંને સુના એક શખ્સકો જો કહતા થા કિ હમ દોનોમેસે તેરા યે હે. યાની રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ફિર મેરે પાસ આયે ઔર મુજકો લે ગયે. ફિર મેરે પાસ એક સોનેકા તશ્ત લાયા ગયા ઉસમે ઝમઝમકા પાની થા ઔર મેરા સીના યહાસે યહાં તક ચીરા ગયા. કતાદાહને કા, જો ઇસ હદીષકા રાવી હૈ કે,મૈંને અપને સાથીસે પુછા ઇસસે મુરાદ કયા હૈ ? ઉન્હોંને કહા, યાની પેટ કે નીચે તક ચીરા ગયા ઔર ઉસમેસે દિલ નીકાલા ગયા ઔર ફિર ઝમઝમ કે પાનીસે ધોયા ગયા ઔર ફિર અપની જગહ પર રખ દિયા ગયા ઔર ઇમાન ઔર હિકમતસે ભર દીયા ગયા.

ફિર એક સફેદ રંગકા જાનવર લાયે જીસકો બુરાક કતે થે. ગધેસે ઊંચા ઔર ખચ્ચરસે નીચા. વો અપના કદમ વહાં રખતા થા જહાં તક ઉસકી નીગાહ પહોંચતી થી. મુજકો ઉસ પર સવાર કિયા ગયા. ફિર હમ ચલે યહાં તક કી પહેલે આસમાન પર આયે.

જીબ્રીલને દરવાજા ખુલવાયા....(ફીર પુરી હદ્દીષ વોહી હે જૈસી ઊપર હૈ....)

દરવાજા ખુલા ઔર ફરીશ્તોને કહા,મરહબા ! આપકા તશરીફ લાના મુબારક હો. ફિર હમ આદમ અલયહિસ્સલામ કે પાસ આયે ઔર હદ્દીષકા પુરા કીસ્સા બયાન કીયા ઔર ઝિક્ર કિયા કી આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને દુસરે આસમાન પર ઇસા ઔર યાહયા સે, તીસરે આસમાન પર યુસુફ સે, ચોથે આસમાન પર ઇદરીસસે, પાંચવે આસમાન પર હારૂનસે મુલાકાત કી. (અલયહિસ્સલામ)

ફિર ચલે ઔર છઠ્ઠે આસમાન પર પહોંચે વહાં મૂસા અલયહિસ્સલામસે મીલે ઉનકો મૈંને સલામ કિયા, ઉન્હોંને કહા, ''મરહબા ! નેક ભાઇ ઔર નેક નબી કો, જબ મૈં આગે બઢાં તો વો રોને લગે, આવાઝ આઇ અય મૂસા ! કયો રોતે હો? ઉન્હોંને કહા, અય પરવરદ્દિગર ઇસકી બન્દકો તુને મેરે બાદ પયગમ્બર કીયા ઔર ઇસકી ઉમ્મત મેસે મેરી ઉમ્મતસે જયાદા લોગ જન્નતમેં જાયેંગે.''

ફિર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''હમ ચલે સાતવે આસમાન પર પહોંચે, વહાં મૈંને ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામકો દેખા ઔર બયાન કિયા ઇસ હદ્દીષમે કી રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈંને ચાર નહેરે દેખી જો સીદ્દરતુલ મુન્તહાકી જડસે નીકલતી થી દો નહેરે ખુલી થી ઔર દો નેહરે ઢપી થી.

મૈંને કહા, અય જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ યે નહેરે કૈસી હૈ ? ઉન્હોંને કા, ઢંકી હુઇ દો નહરે જન્નતમેં ગઇ હૈ , ઔર ખુલી હુઇ નહરે નીલ ઔર ફુરાત હૈ. (નાઇલ ઔર યૂફ્રેટિસ નદ્દીયાં)

ફિર મેરે લિયે બયતુલ મઅમુરકો ઉઠાયા ગયા, મૈંને કહા, અય જીબ્રીલ, યે કયા હૈ ? ઉન્હોંને કહા, યે બયતુલ મઅમુર હૈ ઇસમે હર રોઝ સિત્તેર હજાર ફરિશ્તે, જાતે હૈ જો ફીર કભી (દોબારા) વાપસ નહી આતે. પસ યહી ઉનકા આખિર આના હૈ. ફિર મેરે પાસ દો બરતન લાયે ગયે. એકમે શરાબ થી ઔર એક મે દુધ. દોનો મેરે સામને પેશ કીયે ગયે મૈંને દુધકો પસંદ કીયા, આવાઝ આઇ ઠીક કીયા તુમને. અલ્લાહ ! તુમ્હે સહી રાસ્તે પર લાયા ઔર તુમ્હારી ઉમ્મત ભી તુમ્હારે રાસ્તે પર ચલેગી.

ફિર મેરે ઉપર હર રોઝ પચાસ નમાઝે ફર્જ હુઇ. ફિર સારા કિસ્સા આખિર તક બયાન કિયા.

૩૨૫. માલિક બિન શઅશર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''વહી હદીષ જો ઉપર ગુજરી વો ઇતના જયાદહ હૈ કી મેરે પાસ એક તસ્ત લાગા ગયા સોનેકા જો ભરા હુઆ થા. હિકમત ઔર ઇમાન સે.

ફિર સીનેકો ચીરા ગયા પેટ કે નીચે તક ઔર ઝમઝમ કે પાનીસે ધોયા ગયા ઔર હિકમત ઔર ઇમાન ભરા ગયા.

૩૨૬. કતાદહસે રિવાયત હૈ, ''મૈંને અબુ આલીયાસે સુના વો કહેતે થે, મુજે હદીષ બયાનકી તુમ્હારે પયગમ્બર રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે ચચાજાદ ભાઇને, યાની હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે. રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને મેઅરાઝકા ઝિકર કિયા, તો ફરમાયા,''મૂસા અલયહિસ્સલામ ગન્દુમી રંગ કે એક લમ્બે આદમી થે. યા સનુવાહ કે આદમી ઔર ઇસા અલયહિસ્સલામકો ઘૂઘરાલે બાલવાલે મીયાના કદ કે ઔર માલિકકા બયાન કીયા જો કે જહન્નુમકા દારોગા હૈ ઔર દજ્જાલકા ઝિક્ર કિયા.''

૩૨૭. કતાદહસે રિવાયત હૈ ઉન્હોંને અબુલ આલિયાહસે સુના, ઉન્હોંને કહા કે તુમ્હારે ચચા કે બેટે હજરત ઇબ્ને અબ્બાસને હદીષ બયાન કી (રદીઅલ્લાહો અન્હો) કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,

''જીસ રાત મુજે મેઅરાજ હુઇ, મૈં મૂસા બીન ઇમરાન અલયહિસ્સલામ કે (પાસ)સે ગુજરા, વો એક ગંદુમી રંગકે, લમ્બે આદમીથે ઘુંઘરાલે બાલવાલે, જૈસે (કબીલા) શનુઆ કે આદમી હોતે હૈં.''

ઔર મૈંને દેખા ઇસા બિન મરિયમ અલયહિસ્સલામકો વોહ મિયાના કદ, સૂર્ખ ઔર સુફૈદ રંગ થા, ઉન કે બાલ સબ્ત (લટવાલે, લમ્બે) છૂટે હુએ, આપકો દોજખ કે માલિક ઔર દારોગાકો દિખલાયા ગયા ઔર દજ્જાલકો (દિખાયા ગયા), ''ઉન નિશાનીયોંકો જો કે અલ્લાહને આપકો દિખલાઇ ઔર મૂસા અલયહિસ્સલામસે મુલાકાત કે બારમેં શક મત કરો.'' (સુરએ સજદહ-૨૩)

રાવીને કહા કે, કતાદહ ઇસ (ઉપરી) આયતકી યહી તફસીર કરતે હૈ , કે નબી સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને મૂસા અલયહિસ્સલામસે મુલાકાત કી.

૩૨૮. અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ, (જબ) વાદીએ અઝરકસે ગુજરે તો પૂછા, ''યે કૌનસી વાદી હૈ?''

સહાબાને કહા, 'વાદીએ અઝરક.'

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,'ગોયા કે મૈં મૂસા અલયહિસ્સલામકો દેખ રહા હું. વો ચોટીસે ઉતર રહે હૈ. ઔર આવાઝસે લબ્બૈક પુકાર રહે હૈં. ફિર આપ હરસાકી (ટેકરી કી) ચોટી પર આએ,' (મદીના ઔર શામ કે બીચ)

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને પુછા,'યે કૌનસી ટેકરી હૈ?'

સહાબાને કહા,'યે હરસાકી ટેકરી હૈ.'

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,'ગોયા કે મૈં દેખ રહા હું યુનુસ અલયહિસ્સલામ બિન મત્તીકો, વો એક સૂર્ખ ઘૂટી હુઇ ઊંટની પર સવાર હૈં ઔર વો બાલોંકા એક ઝભ્ભા પહેને હુએ હૈં, (ઉનકા ઝભ્ભા) ઉનકી ઊંટનીકી નકેલ ખલ્બા કી હુઇ હૈ ઔર વો લબ્બૈક કહે રહે હૈ.'

ઇબ્ને હંબર રહમતુલ્લાહ અલયહેને અપની હદીષમેં બયાન કિયા હૈ કે,'ખલ્બાસે હસીમને નીફ મુરાદ લિયા હૈ યાને કી ખજુર કે દરખ્તકી છાલ,'

૩૨૯. હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે,'હમ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ જા રહે થે, મકકા ઔર મદીના કે બીચ એક વાદીસે ગુજરના હુઆ,'

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને પૂછા,'યે કૌનસી વાદી હૈ?'

લોગોંને કહા,'વાદીએ અઝરત'

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,'મૈં દેખ રહા હું મૂસા અલયહિસ્સલામ કો. ફિર ઉન કે રંગ ઔર બાલોં કે બારેમાં બયાન કિયા, જો દાઉદ બિન અબી હિન્દકો (યાની ઇસ હદીષ કે રાવી કો) યાદ ના રહા,

''ઔર ઉંગલિયાં કાનોમેં રખ્ખી હુઇ હૈ ઔર અલ્લાહકો પુકાર રહે હૈં. આવાઝસે લબ્બૈક કહે કર ઇસ વાદીસે જા રહે હૈં. ''

હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસને કહા ફિર હમ આગે બઢે, યહાં તક કે એક ટેકરી પર પહોંચે, આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,'યે કૌનસા ટેકરા હૈ?'

લોગોંને કહા, 'હરસાકા યા લફત કા.'

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''ગોયા કે મૈં દેખ રહા હું યુનુસ અલયહિસ્સલામકો એક સૂર્ખ ઊંટની પર એક (ઉનકા) સૂફકા ઝભ્ભા પહને હુએ ઔર

ઉનકી ઊંટનીકી નકેલ ખજુરકી છાલકી બની હુઇ હૈ. (ખલ્બા) ઇસ વાદીમેં લબ્બેક કહતે હુએ જા રહે હૈં.''

મુજાહિદસે રિવાયત હૈ હમ હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ કે પાસ બૈઠે થે, લોગોંને દજ્જાલકા ઝિક કિયા ઔર કહા કી 'ઉસકી દોનોં આંખો કે બીચ કાફિરકા લબ્જ લિખ્ખા હુઆ હોગા.'

૩૩૦. હજરત ઇબ્ને અબ્બાસને કહા,''યે તો મૈંને નહી સુના, લેકીન આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''ઇબ્રાહીમ તો ઐસે હૈં જૈસે આપ અપને સાહબકો (નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ)કો દેખતે હો ઔર મૂસા અલયહિસ્સલામ એક ઐસી શખ્શીયત હૈ જીસકા રંગ ઘેંઊઆ (ગન્દુમી), ઘુંઘરાલે બાલ યા ઘુંટે હુએ બદનવાલે, સૂર્ખ ઊંટ પર સવાર હૈં, જીસકી નકેલ ખજુર કી છાલ કી હૈ , ગોયામેં ઉનકો દેખ રહા હું, જબ વાદીમેં ઉતરતે હૈં તો લબ્બૈક કહેતે હૈં.''

૩૩૧. જાબીર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મેરે સામને પયગંબરોકો (અલયહિમુસ્સલામ)કો લાયા ગયા, તો મૂસા અલયહિસ્સલામ તો દરમ્યાના કદ કે આદમી જૈસે થે, જૈસે સનવહ કે લોગ હોતે હૈ ઔર મૈંને ઇસા બિન મરીયમ અલયહિસ્સલામકો દેખા, ઉન કે જૈસી મુસાબેહતમેં મૈં અરવહ બિન મસઊદકો પાતા હું, ઔર મૈંને ઇબ્રાહિમ અલયહિસ્સલામકો દેખા જીનકો મુસાબેહતમેં, સબસે જયાદા આપ કે સાબેહકો પાતા હું, ઔર મૈંને જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામકો (ઇન્સાની શકલમેં) દેખા દહયા (રદીઅલ્લાહો અન્હો)કો ઉન કી મુસાબેહતમેં પાતા હું. ઔર ઇબ્ને રૂમ્હ કી રિવાયતમેં હૈ કે, દિહયા બીન ખલીફા (કો પાતા હું)

૩૩૨. હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ આપકો મેઅરાજ હુઇ, કે મૈં મૂસાસે મિલા. ફિર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ઉન કી સૂરત બયાન કી, મૈં ખયાલ કરતા હું, આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ઐસા ફરમાયા,''વો લમ્બે છરહરે થે, સીધે બાલવાલે જૈસે સનવહ કે લોગ હોતે હૈ.

ઔર ફરમાયા કે મૈં ઇસા અલયહિસ્સલામસે મિલા, ફિર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ઉન કી સૂરત બયાન ફરમાઇ, વો દરમ્યાની કામ ત કે થે, સૂર્ખ રંગ કે થે જૈસે કોઇ અભી અભી હમ્મામસે નિકલા હો. (તરોતાઝા)

ઔર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈંને ઇબ્રાહિમ અલયહિસ્સલામસે મિલા, તો ઉન કી ઔલાદમેં ઉનસે સબસે જયાદા મુશાબેહત મેં રખતા હું.

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''ફિર મેરે સામને દો બરતન લાએ ગએ, એક મે દૂધ થા ઔર એક મેં શરાબ થી. ઔર મુજે કહા ગયા, જીસે ચાહો પસંદ કર લો. મૈંને દૂધકા બરતન લે લિયા, ઔર દૂધ પી લીયા, ઉસ (ફરીશ્તે)ને કહા,

તુમ્હે ફિતરત કી રાહ મીલ ગઇ, યા તુમ અપની ફિતરતકો પહુંચ ગએ અગર તુમ શરાબકો પસંદ કરતે તો તુમ્હારી ઉમ્મત ગુમરાહ હો જાતી.

૩૩૩. હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મુજકો એક રાત દિખાઇ દિયાકે, મૈં કાઅબા કે પાસ હું, ઔર મૈંને એક ઘેંઉએ રંગ કે આદમીકો દેખા, જૈસે આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને (ભી) ઘેઊએ રંગ કે બહાતેસે લોગ દેખે હોંગે ઉસ કે કંધો તક બાલ થે જૈસે તુમ લોગોને બહોતસે લોગોં કે કંધે તક કે અચ્છે બાલ દેખે હોંગે, ઔર બાલોંમેં કંઘી કી ગઇ હો ઇનમેંસે પાની ટપકા રહા થા, ઔર તીકયા દિએ હુએ થે, દો આદમીઓ કે કંધો પર ઔર કાબાકા તવાફ કર રહે થે, મૈંને પૂછા, યે કૌન હૈ ?

લોગોંને કહા, યે મસીહ હૈ , મરિયમ કે બેંટે અલયહિસ્સલામ ફિર મૈંને એક શખ્સકો દેખા, ઘૂંઘરાલેબાલ વાલે, બહોત ઘુંઘર, દાહિને આંખ કાની ઉસકી કાની આંખ ફુલે હુએ અંગુર જૈસી થી, મૈંને પૂછા, યે કૌન હૈ ? લોગોંને કહા, યે મસીહ દજજાલ હૈ.

૩૩૪. ઐસી હી હદીષ હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ

૩૩૫. હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને. એક દિન લોગોં કી કે બીચમેં મસીહ દજજાલકા ઝિક્ર કિયા તો ફરમાયા.

અલ્લાહ જલ્લજલાલહું કાના નહીં હૈં,ઔર મસીહ દજજાલ દાહિની આંખસે કાના હૈ , ઉસકી દાહિનીઆંખ ફુલે હુએ અંગુર જૈસી હૈ. આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''એક રાત ખ્વાબમેં મૈંને અપને આપકો કાઅબા કે પાસ એક શખ્સકો દેખા જીસકા રંગ ઘેઉંઆ થા. ઐસા ઘેહુઆ રંગ જો સબસે અચ્છા આદમી હો ઉસ આદમી કે પુછે. મૂંઢો તક થે ઔર બાલોં મેં કંઘી કી હુઇ થી, સરમેંસે પાની ટપક રહા થા ઔર અપને દોનોં હાથ દો આદમીયોં કે મૂંઢો પર રખકર ખાનએ કાઅબાકા તવાફ કર રહા થા.

મૈંને પૂછા, યે કૌન હૈ ?

લોગોંને કહા, યે મસીહ હૈ. મરિયમ કે બેંટે અલયહિસ્સલામ ઔર ઉન કે પીછે મૈંને એક ઔર શખ્સકો દેખા જો ઘુંઘરાલે બાલવાલા દાહિની આંખસે કાના થા.

મૈંને જો લોગ દેખે હૈં ઇન સભીમેં ઇબ્ને કતન ઇસસે જયાદા મુશાબેહત રખતે હૈ. વો ભી દો આદમીયો કે મૂંઢો પર હાથ રખકર તવાફ કર રહા થા, મૈંને પૂછા, યે કૌન હૈ ? લોગોંને કહા, યે મસીહ દજજાલ હૈ.

૩૩૬. જાબીર બિન હજરત અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે સુના આપ ફરમોત થે, મૈં સો રહા થા, ઇતને મેં મૈંને અપને આપકો ખાનાએ કાઅબાકા તવાફ કરતે દેખા (વહાં) મૈંને એક શખ્સકો દેખા જીસકા રંગ ગન્દુમી થા, ઉસ કે બાલ છટે હુએ થે, સરસે પાની ટપક રહા થા,'મૈંને પુછા યે કૌન હૈ?'

લોગોંને કહા,'યે મરિયમ કે બેંટે હૈં'

ફિર મેં ચલા ઔર દૂસરી તરફ દેખા તો એક શખ્સકો દેખા જો મોટા થા, દાહિની આંખસે કાના, ઉસકી આંખ જૈસે કે ફુલા હુઆ અંગુર હૈ , મૈંને પૂછા,'યે કૌન હૈ?'
ઉન્હોંને કહા,'યે દજ્જાલ હૈ'સભી લોગોમેં ઉસસે મુશાબેહત રખનેવાલે ઇબ્ને કતન હૈ. (ઇબ્ને કતન જૈસે લગતા થા)

૩૩૭. હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે,રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈંને કાઅબા કે પાસ એક શખ્સકો દેખા જો ગન્દુમી રંગ કી થા ઉસ કે બાલ લટ કે હુએ થે, દોનોં હાથ દો આદમીયોં કે મૂંહો પર રખ્ખે હુએ થે ઔર ઉસ કે સરમેંસે પાની બહ રહા થા, મૈંને પુછા, યે કૌન હૈ ? લોગોંને કહા, ઇસા હૈ મરિયમ કે બેંટે, યા યું કહા, મસીહ હૈ , મરીયમ કે બેટ. માલુમ નહીં કૌનસા લબ્ઝ કહા.ફિર ઉન કે પીછે એક ઔર શખ્સ દેખા સૂર્ખ રંગકા દાહિની આખસે કાના ઉસકી સબસે જયાદા મુશાબેહત કતન કે બેંટેસે હૈ. મૈંને પૂછા, ''યે કૌન હૈ?''

ઉન્હોંને કહા, ''યે મસીહ દજ્જાલ હૈ.''

૩૩૮. હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,'' કે મૈંને અપને આપકો દેખા કે કુરૈશ મુજસે મેરી તક્રીબ કી, મૈં હતિંમમેં થા તો ઉન્હોંને બયતુલ મુકદ્દસ કી કંઇ ચીજે પૂછી જીસમેં બયાન ના કર શકા, ઔર મુજે બહોત રંજ હુઆ ઐસા રંજ કભી નહીં હુઆ થા.ફિર અલ્લાહને મેરે સામને બયતુલમુકદ્દસકો ઉઠા કર રખ દિયા, મૈં ઇસકો દેખને લગા. અબ જો ભી બાત વો પૂછતે મૈં ઉસે દેખકર બતા દેતા થા ઔર મૈંને અપને આપકો પયગંબરોં કી જમાઅતમેં પાયા દેખા તો મૂસા અલયહિસ્સલામ નમાઝ પઢ રહે હૈં, વો એક ઐસે શખ્સ હૈ જીસકા મ્યાના તન હૈ , ઔર ઘટે હુએ જીસ્મ કે હૈ જૈસે (કબીલા) સુનઅહ કે લોગ હોતે હૈં.

ઔર મૈંને ઇસા બિન મરીયમ અલયહિસ્સાલમકો દેખા વો ભી ખડે હુએ નમાઝ પઢ રહે હૈં સબસે જયાદા ઉનસે મુશાબેહત રખનેવાલે અરવહ ઇબ્ને મસ્ઊદ શકફી રદીઅલ્લાહો અન્હોકો પાતા હું.

ઔર મૈંને દેખા કે હજરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ ખડે હુએ નમાઝ પઢ રહે હૈ. ઉનસે સબસે જયાદા મુસાબહત તુમ્હારે સાહબ રખતે હૈં (યાની આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ)

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,'' કે જબ નમાઝકા વકત આયા તો મૈંને ઇમામત કી.

૩૩૯. હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઊદ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, જબ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો મેઅરાજ હુવા તો આપ સીદ્દરતુલ મુન્તહા તક પહોંચે ઔર વો છઠ્ઠે આસમાનમે હૈ જમીનસે જો છુટતા હૈ, તો યહી આકર ઠહર જાતા હૈ. ફીર લે લીયા જાતા હૈ ઔરમૈંઉપરસે ઉતરતા હુ વો ભી યહી આકર ઠહર જાતા હૈ. ફીર લે લીયા જાતા હૈ.(દ્વેનો તરફકી ચિઝેં યહી આકર ઠહર જાતી હૈ.)

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા,''ઇઝ યગશસ્સિ-સિદ્દરત મા યગ્શા.''

તરજુમા : જબ સિદરતુલ મુન્તહા પર છા રહા થા જો છા રહા થા. (સુરે નજમ : ૧૬)
હજરત અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા યાની સોને કે પતંગે, ફીર રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમકો વહાં તીન ચીઝેં દી ગઇ. એક તો પાંચ નમાઝે, દુસરી સુરહ-એ-બકરહ કી આખરી આયતે ઔર તીસરી અલ્લાહને આપ કી ઉમ્મતમેંસે ઉસ શખ્સકો બખ્શ દીયા જો અલ્લાહ કે સાથ શિર્ક ના કરે, બાકી તમામ તબાહ કરનેવાલે ગુનાહો કો.

બાબ ૭૨ :- ઇસ બાબમે યે બયાન હૈ કી "વ લકદ રઆહુ નુઝલતન ઊખરા" સે કયા મુરાદ હૈ? ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને હક તઆલા જલજલાલહુકો મેઅરાઝ કી રાતમેં દેખા થા યા નહીં?

૩૪૦. ઈબાદ બિન અવવામ સયબાનીસે રિવાયત હૈ, મૈંને જરઅ બિન હુબૈસસે ઇસ આયતકા મતલબ પુછા, "ફ કાન કાબા કવસયને અવ અદના ફ ઔહા ઇલા અબ્દિહી મા ઔહા"
તરજુમા : " ફિર (વો જલ્વા) કરીબ હુવા ફિર (ખુબ) ઉતર આયા તો ઉસ જલ્વે ઔર ઉસ મહબુબમેં દો કમાનોંકા ફાસલા રહ ગયા બલ્કે ઉસસે ભી કમ." (સુરે નજમ : ૯,૧૦)
ઉન્હોંને કહા,
મુજસે હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ રદીઅલ્લાહો અન્હોને બયાન કીયા કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને હજરત જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામકો ઉન કે કે છેહ સૌ પરોં કે સાથ દેખા.
૩૪૧. હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હોને કહા, જો હક ત્આલાને ફરમાયા,"મા કઝઝબ લફુઆદુ મા રઆ."
તરજુમા : "દિલને ઝૂટ ના કહા જો કુછ આખોંને દેખા." (સૂરએ નજમ : ૧૧)
આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,"મૈંને જીબ્રીલકો દેખા જીસ કે છે સૌ પંખ થે."
૩૪૨. હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા,"યે જો હક તઆલાને ફરમાયા,"લકદ રાઆ મીન આયતે રબ્બે હી કુબરા." સૂરએ નજમઃ૧૮,
તરજુમા : "બેશક અપને રબ કી બહોત બડી નિશાનીયાં દેખી."
૩૪૩. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને"વ લકદ રઆહુ નુઝલતન ઊખરા" કે બારેમે ફરમાયા 'રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને હજરત જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામકો દેખા."
૩૪૪. હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ,"રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને અલ્લાહકો અપને દિલસે દેખા"
૩૪૫. હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, "મા કઝઝબ લફુઆદુ.મા રાઆ વ લકદ રાઅહુ નુઝલતન ઊખ્રા."

તરજુમા :- દિલને ઝૂટ ના કહા જો દેખા, તો કયા તુમ ઉન કે દેખે હુએ પર ઝગડતે હો, ઔર ઉન્હોંને તો વો જલ્વહ દો બાર દેખા. '' (સૂરએ નજમ : ૧૧... ૧૩)

ઉન્હોંને ફરમાયા,''ઉન્હોંને વો જલ્વા દો બાર દેખા.''

૩૪૬. હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોંસે ઐસીહી ઔર એક હદ્દીષ મનકુલ હૈ.

૩૪૭. મશરૂકસે રિવાયત હૈ ,''મૈં હજરત આયશા રદીઅલ્લાહો અન્હા કે પાસ તકિયા લગાએ હુએ થા, ઉન્હોંને કહા અય અબુ આયેશા, તીન બાતેં હૈં, જો કોઇ ઉનકા કાઇલ હો ઉસને ખુદા પર બડા ઝૂટ બાંધા.''

મૈંને કહા,''વો તીન બાતેં કૌનસી હૈ ?''

ઉન્હોંને કહા, ''જો કોઇ સમઝે કે હજરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને અપને રબકો દેખા ઉસને અલ્લાહ પર બડા ઝૂટ બાંધા.''

મશરૂકને કહા,''મૈં તકિયા લગાએ હુએ થા યે સુનકર મૈં બૈઠ ગયા ઔર મૈંને કહા, અય ઊમ્મુલ મુઅમેનીન જરા મુજે ભી બાત કરને દો ઔર જલ્દી મત કરો કયા અલ્લાહ તઆલાને નહીં ફરમાયા,''વ લકદ રઆહુ બિલ ઉફુકિલ મુબીને (સુર-એ-તકવીર : ૨૩)

વ લકદ રઆહું નુઝલતન ઊખ્રા.''(સુર-એ-નજમ : ૧૩)

તરજુમા:' ઔર બેશક ઉન્હોંને ઉસે રોશન કિનારે પર દેખા ઔર ઉન્હોંને તો વો જલ્વા દો બાર દેખા. ''

હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા, ઇસ ઊમ્મતમેં ઇન આયતોકો મૈંને સબસે પહેલે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પૂછા.

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''ઇન આયતોમેં હજરત જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ મુરાદ હૈ. મૈંને ઉનકો ઉન કી અસલી સૂરત પર નહીં દેખા. સિવાએ દો બાર કે જીનકા જીક્ર ઇન આયતોંમેં હૈ. મૈંને દેખા ઉનકો વો ઉતર રહે થે આસમાનસે ઔર ઉન કે તીન વ તુસ કી બડાઇને આસમાનસે જમીન તકકો રોક દિયા થા.''

ફિર હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા, કયા તુને નહીં સુના, અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ.'' લા તુદ્રીકહુલ અબ્શારો વ હુવા યુદ્રિકુલ અબ્શાર વ હુવલ લતીકુલ ખબીર.'' (સૂરએ ઇન્આમ-૧૦૩)

તરજુમા :- આંખે ઉસે અહાતા નહીં કરતી ઔર સબ આંખે ઉસ કે અહાતેમેં હૈ ઔર વહી હૈ પુરા લતીફ પુરા ખબરદાર.

(ઇદરાક ઔર દિદાર મેં ફર્ક હૈ , ઇદરાક કી તફસીર મુફસ્સેરીનને અહાતાસે કી હૈ)

કયા તુને નહીં સુના, અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા હૈ.

''વમા કાન લિ-બશરીન, અંય્યુકલ્લિમહુલ્લાહુ ઇલ્લા વહીયન, અવ મિંવ્વરાએ હિજાબિન ઔ યુરસિલ રસૂલન ફયૂહિય બે ઇઝનેહી મા યશાઅ.''(સુર-એ-શુરા : ૫૧)

તરજુમા : ઔર કીસી આદમીકો યે તાકત નહીં કે અલ્લાહ તઆલાસે વહી કે બિના કલામ ફરમાએ યા યું કે વો બશર પર્દએ અઝમત કે ઉસ તરફ હો, યા અલ્લાહ કોઇ ફરીશ્તા ભેજે કે વો ઉસ કે હુકમકે મુતાબિક ઉસ બશર પર વહી નાઝીલ કરે.

(ઔર દુસરી બાત યે હૈ કે) જો કોઇ ઐસા ખયાલ કરે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને અલ્લાહકી કીતાબમેંસે કુછ છિપાયા, તો ઉસને અલ્લાહ પર બડા ઝૂટ બાંધા.

અલ્લાહને ફરમાયા હૈ , યા અય્યુહર રસૂલુ બલ્લીગ મા ઉન્ઝેલા ઇલયક, મિરરબ્બિક, વ ઇલ્લમ તફઅલ. ફમા બલ્લગત રિસાલતુહુ. (સુર-એ-માઇદ્દહ : ૬૭)

તરજુમા :- અય રસૂલ ! પહોંચાદો જો કુછ કુરઆનમેં આપ પર નાઝીલ કિયા ગયા હે , તુમ્હારે રબ કી તરફસે ઔર આપને (બિલ ફરજ)ઐસા નહીં કિયા હો તો આપને ફરીઝાએ રિસાલત અદ્દા નહી કિયા.

(ઔર તીસરી બાત યે હૈ કે) જો કોઇ કહૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ (બિના અલ્લાહ કે અતા કિયે ખુદ) કલ હોનેવાલી બાત જાનતે થે. તો ઉસને અલ્લાહ પર બડા જુઠ બાંધા.

અલ્લાહને ફરમાયા હૈ. કુલ લા યઅલમો મન ફિસસમાવાતે વલ અરદી-લ ગયબે ઇલ્લલ્લાહ. (સૂરએ નમ્લ : ૬૫)

તરજુમા :- આપ ફરમાઓ, આસ્માનોં ઔર જમીનમેં જો કોઇ ગૈબ હૈ (બિના અલ્લાહ કે અતા કિયે ખુદ) કોઇ નહીં જાનતા.

૩૪૮. દાઉદને ઇસી હદીષકો રિવાયત કી હૈ જો ઉપર ગુજરી હૈ.ઉસમે ઇતના ઇજાફા હૈ , હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા, અગર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ છૂપાનેવાલે હોતે તો ઇસ આયતકો છૂપાતે.

વઇઝ તકુલુ લિલલઝી અન્અમ અલ્લાહુ અયહે, વ અન્અમ્ત અલયહે, અમ્સિક અલયકા ઝૌજક. વત્તકિલ્લાહા વ તુખફી ફી નફસિક મલ્લાહુ મુબ્દિહી વ તખ્શન્નાસ વલ્લાહુ અહકકુ અન તખ્શાહ. (સૂરએ અહઝાબ : ૩૭)

તરજુમા :- ઔર અય મહેબૂબ યાદ કરો જબ આપ ફરમાતે થે ઉસ શખ્શસે જીસે અલ્લાહને ઈનઆમ દીયા, ઔર આપને ભી ઉસે ઈનઆમ દીયા કે અલ્લાહસે ડર ઔર અપની બીબી અપને પાસ રહેને દે, ઔર આપ અપને દિલમેં વો ચીજ રખે હુએ થે, જીસે અલ્લાહકો ઝાહિર કરના મન્ઝૂર થા, ઔર આપકોં લોગોં કે તાનેકા અંદેશા થા.હાલાકે અલ્લાહ ઈસકા જ્યાદા હક્દાર હૈંકે આપ અલ્લાહસે ડરેં.

૩૪૯. મશરૂકસે રિવાયત હૈ કે,મૈંને ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે પૂછાકે, મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને અપને રબકો દેખા હૈ ?

ઉન્હોંને કહા, ''સુબ્હાનલ્લાહ ! મેરે રોંગટે ખડે હો ગએ'' ઔર બયાન કી હદીષકો ઇસી તરહાં, લેકીન દાઉદ કી રિવાયત (જો ઉપર ગુજરી) વો બડી ઔર મુકમ્મીલ હૈ...

૩૫૦. મશરૂકસે રિવાયત હૈ, મૈંને હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે કહા, ફિર અલ્લાહકા યે કૌલ હૈ ઇસકી તફસીર ક્યા હૈ ?

''સુમ્મા દના ફતદલ્લા, ફ કાન કાબા કવસયની અવ અદના.'' (સુરએ નજમ : ૮-૯)

તરજુમા :- ફિર (વો જલ્વા) કરીબ હુવા ફિર (ખુબ) ઉતર આયા તો ઉસ જલ્વે ઔર ઉસ મહબુબમેં દો કમાનોંકા ફાસલા રહ ગયા બલ્કે ઉસસે ભી કમ.

ઉન્હોંને કહા, ઇસસે જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ મુરાદ હૈ. વો હંમેશા આપ કે પાસ મરદોં કી સૂરતમેં આતે થે, ઔર ઇસ મરતબા ખાસ અપની સૂરતમેં આએ તો આસમાનકા સારા કિનારા ભર ગયા થા.

૩૫૧. અબુ ઝર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પૂછા, ''કયા આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને અપને પરવરદિગારકો દેખા?''

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''વોહ તો નૂર હૈ , મૈં ને જીસ તરફસે દેખા નૂર હી નૂર હૈ?''

૩૫૨. હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન શકીક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને અબુ ઝર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે કહા, ''અગર મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો દેખતા તો આપસે પૂછતા,''

અબૂ ઝર રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા,''તો કયા પૂછતા?''

હજરત અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા,''મૈં યે પૂછતા કે આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને અપને પરવરદિગારકો દેખા યા નહીં ?''

અબુ ઝર રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા,''મૈંને યે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પૂછા થા. આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈંને એક નૂર દેખા.''

૩૫૩. અબુ મૂસા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને હમકો ખડે હોકર પાંચ બાતેં સુનાઇ આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,

''અલ્લાહ જલ્લજલાલોહુ સોતા નહીં ઔર સોના ઉસકી શાનકે લાયક નહી, તરાજુકો ઝુકાતા હૈ ઔર ઊંચા ઉઠાતા હૈ. ઉસકી તરફ દિન કે અમલ રાત કે અમલસે પહેલે પહોંચાએ જાતે હૈ ઓર રાત કે અમલ દિન કે અમલસે પહેલે પહોંચાએ જાતે હૈ. ઉસકા પરદા નૂર હૈ. હજરત અબુ બક્ર રદીઅલ્લાહો અન્હોકી રિવાયતમેં હૈ કે, ઉસકા પરદા આગ હૈ. અગર વો ઉસ પરદેકો ખોલ દે તો ઉસકી શુઆએં જહાં તક ઉસકી નજર પહોંચતી હૈ વહાં તક મખ્લુકકો જલા દે.''

૩૫૪. ઈમામ મુસ્લીમસે ઇસી તરહાં કી દૂસરી રિવાયત આઇ હૈ મગર ઇસમે પાંચ કે બદલે ચાર બાતેં હૈ ઔર ઉસમે મખ્લુકકા ઝિક્ર નહીં ઔર કહા હૈ કી ઉસકા હિજાબ નૂર હૈ.

૩૫૫. અબુ મુસા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે,રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને હમેં ખડે હોકર ચાર બાતેં બયાન કી, યે કી અલ્લાહ સોતા નહીં હૈ ઔર ના હી સોના ઉસ કે લાયક હૈ , મિઝાનકો ઉઠાતા હ ઔર ઝુકાતા હૈ ઉસકી તરફ દિનકા અમલ રાતકો ઔર રાતકા અમલ દીનકો પેશ કિયા જાતા હૈ.

બાબ ૭૩ :- આખેરતમેં અલ્લાહ સુબહાનહુ વ તઆલાકા દિદાર મુઅમીનોંકો હોગા.

૩૫૬. હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન કૈસ સે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''દો જન્નતેં ચાંદીકી હોગી ઉસ કે બરતન ઔર સભી ચીજેં ચાંદીકી હોંગી ઔર દો જન્નતેં સોને કી હોગી ઇસી કે બરતન ઔર સભી ચીજે સોને કી હોંગી, ઔર લોગોંકો અપને પરવરદિગારકો દેખનેમેં જન્નતુલ અદન મેં અલ્લાહ કે રૂખ પર એક કિબ્રીયાઈ કી ચાદર કે સિવાય કોઇ આડ ના હોગી.''

૩૫૭. શુઐબ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ,''રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ જન્નતી જન્નતમેં જા ચૂકેંગે ઉસ વકત અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા તુમ ઔર કુછ જયાદા ચાહતે હો ?

વો કહેંગે, ''કયાં તુને હમારે મુંહ સુફેદ નહી કિયે ? કયા હમેં જન્નત નહીં બખ્શી? હમેં જહન્નમસે નહીં બચાયા ?''

ફિર પરદા ઉઠાયા જાએગા ઉસ વકત જન્નતોં કી કોઇ ભી ચીજ ઉસસે (અલ્લાહ કે જલ્વેસે) અચ્છી માલૂમ ના હોગી. યાની અપને પરવરદિગાર કી તરફ દેખને સે.

૩૫૮. હમ્માદ બિન સલમાસે ઇસી ઇસ્નાદસે યહી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ ઇસમે ઇતના ઇઝાફા હૈ કે,ફિર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને યે આયત પઢી, ''લિલલઝીના અહસનુલ હુસ્ના વ ઝિયાદહ, વલા યરહકુ વજાુહુહુમ કતરૂબ-વલા ઝિલ્લહ, ઊલાએકા અસ્હાબુલ જન્નહ હુમ ફિહા ખાલેદૂન.''

તરજુમા :- ભલાઇવાલોં કે લિયે ભલાઇ હૈ ઔર ઉસસે ભી ઝાઇદ ઇનઆમ (દિદ્દારે ઇલાહી) ઔર ઉન કે મુંહ પર શિયાહી ના ચઢેગી ઔર ના ખુંવારી વોહી જન્નતવાલે હૈં વો ઉસમેં હંમેશા રહેંગે.

૩૫૯. હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, કુછ લોગોંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે કહા, કયા હમ કયામત કે દિન અપને પરવરદિગારકો દેખેંગે? રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''કયા તુમ એક દૂસરેકો તકલીફ દેતે હો, ચૌદહવી રાત કે ચાંદકો દેખને કે લિયે ? યા તુમકો ચૌદહવી રાત કે ચાંદકો દેખને મેં કોઇ તકલીફ હોતી હૈ ?''

લોગોંને કહા, નહી, યા રસૂલુલ્લાહ ! આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,

''ભલા તુમ્હેં સૂરજ કે દેખનેમેં મશકકત હોતી યા, યા એક દૂસરેકો (દેખને કે લિયે) સદમા પહોંચાતે હો ? જીસ વકત કે બાદલ ના હો ? ''

લોગોંને કહા,'નહીં.'

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''ફિર ઇસી તરહાં તુમ અપને પરવરદિગારકો દેખેંગે હક તઆલા લોગોંકો કયામત કે દિન જમા કરેગા, તો ફરમાએગા જો કોઇ જીસકો પૂજતા થા ઉસ કે સાથ હો જાએ, ફિર જો શખ્સ આફતાબકો પૂજતા થા વો સૂરજ કે સાથ હોગા, જો ચાંદકો પૂજતા થા. વો ચાંદ કે સાથે ઔર જો તાગુતકો પૂજતા થા વો

તાગુત કે સાથ ઔર યે ઊમ્મતે મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ બાકી રહ જાએગી, ઉનમેં મુનાફિક ભી હોંગે.''
ફિર અલ્લાહ તઆલા ઉન કે પાસ ઐસી સૂરતમેં આએગા જીસે વો નહીં પહચાનતે ઔર કહેગા, ''મૈં તુમ્હારા પરવરદિગાર હું''
વો કહેંગે અલ્લાહકી પનાહ માંગતે હૈ હમ તુઝસે ઔર હમ ઇસી જગહ ઠહરેં હૈં યહાં તક કી હમારા પરવરદિગાર આએગા તો હમ ઉસકો પહેચાન લેંગે. ફિર અલ્લાહ તઆલા ઉન કે પાસ આએગા ઔર કહેગા, મૈં તુમ્હારા રબ હું વો કહેંગે,'' તું હમારા રબ હૈ.'' ફિર ઉસ કે સાથ હો જાએંગે ઔર દોજખ કી પુશ્ત પર પુલ સિરાત રખા જાએગા, તો મૈં ઓર મેરી ઉમ્મત સબસે પહેલે ઉસ પરસે પાર હોંગે ઔર સિવાય પયગંબરોંકે(અલયહિમુસ્સલામ)કોઇ અલ્લાહસે બાત નહીં કર શકેગા.
ઔર ઉસ વકત પયગંબરોં કી યે દુઆ હોગી '' યા અલ્લાહ હમેં બચા ''
દોઝખ કી આંકડી ઐસી હૈ જૈસે સઅદાન(કાંટદ્વાર પેડ) કે કાંટે.
હુઝુર સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને સહાબા રદીઅલ્લાહો અન્હુમસે ફરમાયા,'કયા તુમને સઅદાનકો દેખા હૈ ?'
ઉન્હોંને કહા, 'યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ હાં દેખા હૈ.'

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,'''ફિર વો આંકડે, સઅદાન કે કાંટો કી વજઅ પર હોંગે, પર યે અલ્લાહ કે સિવાય કોઇ નહીં જાનતા કે વો આંકડે કિતને બડે બડે હોંગે, વો લોગોંકો ઉન કે બદઅમલોં કી વજહસે દોઝખમેં ઘસીટ લે જાએંગે,અબ ઉનમેંસે બઅઝ મુઅમીન હોંગે જો અપને અચ્છે આમાલ કી વજહસે બચ જાએંગે, ઔર ઉનમેંસે બઅઝકો બદલ દિયે જાએંગે, અપને અમલ કી વજહસે યહાં તક કે જબ અલ્લાહ તઆલા અપને બંદો કે ફૈસલેસે ફરાગત પાએગા ઔર ચાહેગા કે દોજખવાલોંમેંસે અપની રહેમતસે જીસે ચાહે નિકાલે, તો ફરીશ્તોંકો ઉનકો દોજખસે નિકાલનેકા હુકમ કરેગા, જીસને કીસીકો ખુદા કી જાત કે સાથ શરીક ના કિયા હો, જીસ પર અલ્લાહને રહેમત કરના ચાહી, જો કે લા ઇલાહ ઇલ્લલ્લાહ કહેતા હો. તો ઐસે લોગોંકો ફરીશ્તે દોજખમેંસે ઉન કે સજદે કે નિશાનો સે પહેચાન લેંગે.

આગ આદમીકો જલા દેગી સિવાય કે સજદોં કે નિશાન (વો બાકી રહેંગે) કયું કે અલ્લાહને ઉસકા જલાના આગ પર હરામ કિયા હૈ. ફિર વો દોજખસે જલે ભૂને હુએ નિકાલે જાએંગે, ઔર જબ ઉન પર આબે હયાત છીડકા જાએગા તો વો તરો-તાજા હોકર જી ઉઠેંગે, જૈસે દાના કચરે કે બહાવમેં જી ઊઠતા હૈ. ઉસ કે બાદ અલ્લાહ તઆલા (અપને) બંદો કે ફૈસલેસે ફરાગત કરેગા ઔર (ઉસ વકત) એક મર્દ બાકી રહ જાએગા, જીસકા મુંહ દોજખ કી તરફ હોગા ઔર વોહ આખિર જન્નતમે જાએગા.

વો કહેગા અય મેરે રબ મેરા મુંહ દોજખ કી તરફસે ફેર દે, ઉસકી લપટને મેરા મુંહ જલા દિયા હૈ , ઔર ફિર અલ્લાહસે દુઆ કરેગ જબ તક કે અલ્લાહ તઆલાકો મંજુર હોગા.

ઇસ કે બાદ અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા (અગર) 'મૈં તેરા યે સવાલ પુરા કર દું તો કયા તું ઔર સવાલ કરેગા ?'

વો કહેગા,'નહીં મેં ફિર કોઇ સવાલ નહીં કરૂંગા.'

ઔર અલ્લાહકો જો મંજુર હોંગે ઐસે કૌલો કરાર કરેગા તબ અલ્લાહ ઉસકા મુંહ દોજખ કી તરફસે ફેર દેગા. જબ ઉસકા મુંહ જન્નત કી તરફ કિયા જાએગા તો વો ચુપ રહેગા જબ તક કે અલ્લાહકો મંજુર હોગા. ફિર વો કહેગા,''અય અલ્લાહ મુજે જન્નત કે દરવાજે તક પહોંચા દે.''

અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા,''તુને કયા કયા કૌલોકરાર કિયે થે કે તું દુસરા સવાલ નહીં કરેગા, બુરાહો તેરા અય આદમી તું હૈ સા દગા બાજ હૈ.''

ફિર વો કહેગા,''અય રબ ! ઔર દુઆ કરેગ જહાં તક અલ્લાહકો મંજુર હોગા, ફિર અલ્લાહ ઉસસે ફરમાએગા, અચ્છા અગર મૈં તેરા યે સવાલ પરા કર દુંગા તો ફિર તું ઔર કુછ નહીં માંગેગા વો કહેગા કસમ હૈ તેરી ઇઝ્ઝત કી, નહીં (માંગુગા)''

ઔર કયા કયા કૌલો કરાર કરેગા. જૈસા કી અલ્લાહકો મંજુર હોગા.

આખિર કાર અલ્લાહ ઉસે જન્નત કે દરવાજે પર પહોંચા દેગા જબ વો વહાં પડા હોગા તો ઉસે પુરી જન્નત ઔર ઉસમે હૈં વો સારી ફરહત નેઅમતેં ઔર ખુશી દિખાઇ દેગી.

વો વહાં એક મુદ્દત તક ચુપ રહેગા જબ તક કે અલ્લાહકો મંજુર હોગા. ઇસ કે બાદ વો અલ્લાહસે અરજ કરેગા કે ''અય અલ્લાહ તું મુજે જન્નત કે અંદર દાખિલ કર.''

અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા,''તુને કયા કૌલો કરાર કિયા થા ?''

તુને કહા થા કે ''અબ મૈં કોઇ સવાલ નહીં કરૂંગા, અય આદમી કે બેટે, તેરા બુરા હો, કૈસા મકકાર હૈ તુ?''

વો અર્ઝ કરેગા''અય મેરે રબ ! મૈં તેરી મખ્લૂક મેં બદ્દનસીબ હોનેવાલા નહીં હું, ઔર દુઆ કરતા રહેગા.'' યહાં તક કે અલ્લાહ તઆલા (ઉસ પર) હંસ દેગા. ઔર જબ વો હંસ દેગા તો ફરમાએગા''અચ્છા જન્નતમેં જા,'' જબ વો જન્નતમેં જાએગા તો અલ્લાહ ઉસે ફરમાએગા,''અબ તું કોઇ આરઝુ કર, ફિર વો આરઝુ કરેંગા ઔર માંગેગા, યહાં તક કી અલ્લાહ ઉસે યાદ દિલાએગા, ફલાં ચીજ માંગ, ફલાં ચીજ માંગ.... જબ ઉસકી તમામ આરઝુએં ખત્મ હો જાએંગી તો અલ્લાહ ફરમાએગા યે સબ નેઅમતેં તુજે દીં ઔર ઇતની હી નેઅમતેં ઉસ કે સાથે ઔર ભી દીં.''

ઇસ હદીષ કે રાવી અતા બીન યઝીદને કહા કે, અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હો ભી ઇસ હદીષ કી રિવાયત હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હો કે મુવાફિક કરતે થે, કહીં ભી ખિલાફ નહીં થે. લેકીન જબ હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને ફરમાયા,'' કે ''અલ્લાહ તઆલા ઉસસે ફરમાએગા કે હમને યે સબ નેઅમતેં તુજે દીં ઔર ઇતની હો નેઅમતેં (ઔર ભી) દીં,''

તો અબુ સઇદ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''દસ હિસ્સે ઝયાદહ નેઅમતેં દીં.''

હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને ફરમાયા,''મુજે તો યહી બાત યાદ હૈ કે,રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને યું ફરમાયા,''હમને યે સબ નેઅમતેં તુજે દીં ઔર ઈતના હિસ્સા જયાદહ નેઅમતેં દીં.'' તો અબુ સઇદ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, મૈં અલ્લાહકો ગવાહ બના કર કહેતા હું કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકા ઈરશાદ ઈસી તરહાં યાદ હૈ '' હમને યે સબ નેઅમતેં તુજે દીં ઔર દસ હિસ્સે ઝયાદહ નેઅમતેં દીં.''

હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને ફરમાયા,''યે વો શખ્સ હૈ જો સબસે આખિર મેં જન્નતમેં જાએગા.''

૩૬૧. હજરત હુમામ બિન મુનબ્બેહસે રિવાયત હૈ કે , યે વોહ રિવાયત હે જો હમસે હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને બયાન કી. ઉન્હોંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ સે, ઔર બહોતસી અહદીષ બયાન કી ઉનમેંસે એક હદીષ યે ભી થી કી રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''તુમમેંસે જો સબસે કમ દરજેકા જન્નતી હોગા ઉસે કહા જાએગા ''આરઝુ કર,'' વો આરઝુ કરેગા, આરઝુ કરેગા... ફિર ઉસસે કહા જાએગા ''(કયા) તું આરઝુ કર ચુકા ?''

વો કહેગા હાં'' ફિર અલ્લાહ ત્આલા ઉસે કહેગા, ''તુજે યે સભી આરઝુએં દીં ઔર ઇતની ઔર (દીં)''

૩૬૨. હજરત અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ કે જમાનેમેં કહા ''યા રસૂલુલ્લાહ ! કયા હમ કયામત કે દિન અપને પરવરદિગારકો દેખેંગે ? ''

આપને ફરમાયા,''હાં, દેખોગે, કયા તુમ્હેં દોપહર કે વખત ખુલા હુઆ હો ઔર બાદલ ના હોતો સૂરજ દેખનેમેં કુછ તકલીફ હોતી હૈ ? કયા તુમ્હેં ચૌદવી કી રાતકો જબ (આસમાન) ખુલા હુઆ હો ઔર બાદલ ના હો ઉસ વકત ચાંદકો દેખનેમેં તકલીફ હોતી હૈ ?''

ઉન્હોંને કહા, ''નહીં''

આપને ફરમાયા,''બસ તુમકો કયામત કે દિન અલ્લાહ ત્આલા કે દેખનેમેં ઇતની હોગી જીતની ચાંદ ઔર સૂરજકો દેખનેમેં હોતી હૈ.''

જબ કયામતકા દિન હોગા તો એક પુકારનેવાલા અવાઝ દેગા ઔર સભી ગિરોહ અપને અપને માઅબૂદોં કે સાથે હો જાએંગે, ફિર જીતને લોગ ખુદા કે સિવાય કિસી ઔરકો પૂજતે થે જૈસા કે બુતોંકો ઔર થાનોંકો ઉનમેંસે કોઇ ભી નહીં બચેગા સભી આગમેં ગિરેંગે ઔર જો લોગ અલ્લાહકી ઇબાદત કરતે થે વો બાકી રહે જાએંગે, ચાહે વો નેક હોં યા બદ (કૈસેભી) મુસલમાનોંમેંસે હોંગે, ઔર કુછ એહલે કિતાબમેંસે હોંગે, ફિર યહુદીઓંકો બુલાયા જાએગા, ઔર ઉનસે કહા જાએગા તુમ કીસકો પૂજતે થે. વો કહેંગે હમ, ઉઝેર અલયહિસ્સલામ જો અલ્લાહ કે બેટે થે ઉનકો પૂજતે થે. ઉન્હેં જવાબ દિયા જાએગા, તુમ જૂઠે થે અલ્લાહ ના તો બીબી કી ઔર નાહી ઉસકો કોઇ બેટા હુઆ હૈ. અબ તુમ કયા ચાહતે હો ?

''વો કહેંગે'' અય હમારે રબ હમેં પાની પિલા. હમ પ્યાસે હૈ. હુકમ હોગા ''જાઓ પીઓ'' ફીર વો જહન્નુમ કી તરફ હાંક દિયે જાએંગે, વહાં (સરાબ-મૃગજલ) ઉનકો ઐસા લેગા જૈસે શરાબ (પાની) શોલે માર રહા હોગા, જૈસે એકકો એક ખા રહા હૈ વો સભી આગમેં ગિર પડેંગે.
ઉન કે બાદ નસારા બુલાએ જાએંગે ઔર ઉનસે સવાલ હોગા ''તુમ કીસકો પૂજતે થે?''
વો કહેંગે, ''હમ મસીહકો પૂજતે થે જો અલ્લાહ કે બેટે હૈ '' જવાબ મિલેગા, ''તુમ જુંઠે થે, અલ્લાહ જલ્લજલાલહુ કે ના તો કોઇ બીબી હે ના બેટા હુઆ હૈ.''
ફિર ઉસસે કહા જાએગા, ''અબ તુમ કયા ચાહતે હો ?''
વો કહેંગે અય હમારે રબ,'' હમ પ્યાસે હૈં હમેં પાની પીલા.''
હુકમ હોગા, ''જાઓ, ફીર વો સબ હાંક દિએ જાએંગે દોજખ કી તરફ, વોહ શરાબ હોગા ઔર લપટેં મારા હુઆ એકકો એક ખાતા હુઆ દિખેગા, ફિર વો સભી જહન્નુમ મેં ગિર પડેંગે ઉનમેંસે એક ભી બાકી ના રહેગા. સિવાય ઉન કે જો કે અલ્લાહ હી કી ઇબાદત કરતે થે. ચાહે ફિર વો નેક હોં યા બદ''
ઉસ વકત રબ્બુલ આલમીન ઉન કે પાસ એક ઐસી શકલમેં આએગા જીસસે વો વાફિક ના હોંગે ઔર ફરમાએગા''તુમ કીસ ચીજકા ઇન્તજાર કર રહેં હો ? જબ કે હર એક ગિરોહ અપને અપને માઅબુદોં કે સાથ હો ગયા હૈ ?''
વો કહેંગે, ''અય હમારે રબ, દુનિયામેં તો ઉન લોગોંકા સાથ નહીં દિયા, જબ કે હમ ઉન લોગોં કે મોહતાજ થે. ના તો ઉન કી સોહબતમેં રહે.''
ફિર વો ફરમાએગા, કે ''મૈં તુમ્હારા રબ હું.''
વો કહેંગે,''હમ અલ્લાહકી પનાહ માંગતે હૈં, તુજસે, ઔર હમ અલ્લાહ કે સાથ કીસીકો શરીક નહીં કરતે, વો લોગ દો યા તીન બાર ઐસા કહેંગે ઔર ઉનમેંસે કુછ લોગ ફિર જાને કે કરીબ હોંગે.''
ફિર વો કહેગા, ''અચ્છા તુમ અપને રબ કી કોઇ નિશાની જાનતે હો જીસસે તુમ ઉસે પહેચાન શકો ?''
વો કહેંગે, ''હા''
ફિર રબ કી પિંડલી ખુલ જાએગી, ઔર જો શખ્સ દુનિયામેં ખુદાકો અપને દિલસે સજદહ કરતા હોગા, ઉસકો વહાં ભી સજદા મયસ્સર હોગા ઔર જો શખ્સ અપની જાન બચાને કે લિયે સજદા કરતા થા દિખાયા યા રિયા ઉસકી પીઠકો અલ્લાહ ત્આલા એક તખ્તે જૈસી કર દેગા જીસસે કીવો સજદા કરના ચાહેગા તો ચિત હો જાએગા ગિર પડેગા.
ફિર વો લોગ અપના સર ઉઠાએંગે, તો રબ ત્આલા ઉસ સૂરતમેં હોગા જીસ સૂરતમેં ઉન્હોંને પહેલે દેખા થા. ઔર કહેગા મૈં તુમ્હારા રબ હું. સબ કહેંગે, ''તું હી હમારા રબ હૈ.''
ઇસ કે બાદ જહન્નુમ પર પુલ સિરાત રખા જાએગા. ઔર શફાઅત શરૂ હોગી ઔર લોગ કહેંગે ''યા અલ્લાહ (હમેં) બચા, યા અલ્લાહ (હમેં) બચા.''
અસહાબને કહાં, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! પુલ સિરાત કૈસા હોગા ?''

આપને ફરમાયા,''એક ફિસલનેકા મકામ હોગા, ઔર આંકડે હોંગે, ઔર કાંટે હોંગે જૈસે. નજદ કે મુલ્કમેં એક કાંટા હોતા હૈ જીસે સઅદાન કહેતે હૈં. મુઅમીન ઉસ પરસે ઐસે પાર હોંગે જૈસે બાઅઝ પલક ઝપકતે, બઅઝ બીજલી કી રફતાર સે, બાઅઝ પરીંદો કી તરહાં, બાઅઝ તેજ ઘોડે કી તરહાં, બઅઝ ઊંટો કી તરહાં ઔર બઅઝ દોખજસે બિલકુલ બચકર પુલ પરસે પાર હો જાએંગે, ઔર બાઅઝ થોડી તકલીફ ઉઠાએંગે. લેકીન પાર હો જાએંગે ઔર બઅઝ તકલીફ ઉઠાકર જહન્નુમમેં ગિર જએંગે. જબ મુઅમીનોંકો જહન્નુમસે છૂટકારા મિલ જાએગા તો, ઉસકી કસમ જીસ કે હાથમેં મેરી જાન હૈ, અપને ઉન ભાઇઓં કે લિયે જો જહન્નુમમેં હોંગે કયામત કે દિન અપને હક કે લિએ તુમમેંસે કોઇભી ઇતની અરજ કરનેવાલા નહીં હૈ, જીતના કે વો અલ્લાહસે અરજ કરનેવાલે હોંગે,વો કહેંગે, ''અય હમારે રબ ! વો લોગ, હમારે સાથ રોજા રખતે થે ઔર નમાઝ પઢતે થે ઔર હજ કરતે થે.''
હુકમ હોગા ''અચ્છા જાઓ જીનકો તુમ પહેચનતે હો, ઉનકો દોજખસે નિકાલ લો.'' ફિર ઉન કી સૂરતેં દોજખ પર હરામ હો જાએંગી. (ઔર ઉનકા ચહેરા મહેફુઝ રહેગા, તા કે ઉન્હેં મુઅમેનીન પહેંચાન શકે) ઔર મુઅમેનીન બહોતસે લોગોંકો નિકાલ લેંગે. ઉનમેંસે કુછ લોગોંકો આગ પિંડલિયોં તક ખા ચુકી હોગી, કુછ લોગોંકો ઘુંટનો તક, ફિર વો લોગ કહેંગે, ''અય હમારે રબ, અબ ઉન લોગેં મેંસે કોઇ ભી દોજખમેં બાકી નહીં રહા જીનકો તુને હમેં નિકાલને કે લિયે હુકમ દિયા થા.''

ફિર હુકમ હોગા, કે ''જાઓ જીસ કે દિલમેં દિનાર કે બરાબર ભી ભલાઇ પાઓ તો ઉસકો ભી નિકાલ લાઓ, ફિર વો બહોતસે લોગોંકો નિકાલેંગે, ઔર કહેંગે અય હમારે રબ ! અબ ઉન લોગોંમેંસે કોઇ ભી બાકી નહીં રહા જીસકો કે તુને નિકાલનેકા હુકમ દિયા થા ''
ફિર હુકમ હોગા કે ''ફીરસે જાઓ ઔર જીસ કે દિલમેં એક જર્રા બરાબર ભી ભલાઇ હો ઉસકો ભી નિકાલ લો.''
ફિર વો નિકાલેંગે બહોતસે લોગોકો ઔર કહેંગે, અય હમારે રબ, અબ તો ઉસમેં ઐસા કોઇ ભી બાકી નહીં રહા જીસ કે દિલમેં જર્રા બરાબરભી ભલાઇ હો.
અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હો જબ ઇસ હદીષકો બયાન કરતે થે તો કહેતે થે, કે ''અગર ઇસ હદીષમેં તુમ મુજે સચ્ચા ના જાનો તો ઇસ આયતકો પઢો.'' ''ઇન્નલ્લાહા, લા યઝલિમે મિશ્કાલા ઝર્રતીન, વ ઇન-તકુ હસનતંય્યુદ્દા ઇફહા વ યુઅતિ મિલ્લદુનહુ અજરન અઝીમા.''
તરજુમા :- અલ્લાહ એક ઝર્રા બરાબરભી ક્રીસીકે સાથ જુલ્મ નહીં ફરમાતા, ઔર અગર કોઇ ને કી હો તો ઉસે દુગની કર દેતા હૈ ઔર અપને પાસસે બડા સવાબ દેતા હૈ.
ફિર અલ્લાહ ત્આાલા ફરમાએગા, ફરીશ્તે શફાઅત કર ચુકે, પયગંબર શફાઅત કર ચુકે, મોઅમીની શિફારીશ કર ચુકે, અબ કોઇ બાકી નહીં રહા, પર વોહ બાકી હૈ જો સભી રહેમ કરનેવાલોંસે જ્યાદહ રહેમ કરનેવાલા હૈ. (ખુદા અલ્લાહ ત્આાલા ગફુર્રર રહીમ). ફિર વો એક મુશ્ત લોગોંકો દોજખસે નિકાલેગા. ઉસમેં વો લોગ હોંગે. જીન્હોંને કભી કોઇ ભલાઇ નહી કી

હોગી વો જલકર કોયલા બન ચુકે હોંગે. ફિર અલ્લાહ ત્આલા ઉન્હેં એક નહર મેં ડાલ દેગા. જો જન્નત કે દરવાજોં પર હોગી. જીસકા નામ નહરે હયાત હૈ.

વો ઉસમેં ઇસ તરહાં તરોતાજા હો જાએંગે જીસ તરહાં પાની કે બહાવ કી મીટ્ટીસે દાના ઊગ જાતા હૈ. તુમ દેખતે હો વો દાના કભી કે પત્થર કે પાસ હોતા હૈ, કભી દરખ્ત કે પાસ, ઔર જો આફતાબ કે રૂખ પર હોતા હૈ, વો ઝર્દ યા શબ્ઝ ઉગતા હૈ ઔર જો સાએમેં ઉગતા હૈ વો સુફૈદ રહતા હૈ.

સહાબાને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! આપ તો ઇસ તરહાં બયાન કર રહે હૈ ગોયા આપ જંગલમેં જાનવરોંકો ચરા ચુ કે હૈ.''

ફિર આપને ફરમાયા,''વો લોગ ઉસ નહેરસે મોતી કી તરહાં ચમકતે હુએ નિકલેંગે ઉન કે ગલોંમેં જન્નતવાલે પટ્ટે હોંગે. જન્નતવાલે ઉનકો પહેચાન લેંગે ઔર કહેંગે 'યે અલ્લાહ ત્આલા કે આઝાદ કિયે હુએ (લોગ) હૈં, ઇનકો અલ્લાહને બગૈર કીસી અમલ યા ભલાઇ કે જન્નત અતા ફરમાઇ'.''

ફિર અલ્લાહ ત્આલા ફરમાએગા, ''જન્નતમેં જાઓ ઔર જીસ ચીઝકો દેખો વો તુમ્હારી હૈ.''

વો કહેંગે, ''અય હમારે રબ ! ! તુને હમેં ઇતના સબ કુછ દે દિયા હૈ કે, સારે જહાં વાલોંમેં ઇતના કિસીકો નહીં દિયા''

અલ્લાહ ત્આલા ફરમાએગા,''અભી મેરે પાસ તુમ્હારે લિયે ઇસસે ભી બઢકર હૈ.''

વો કહેંગે, ''અય હમારે રબ !! અબ ઇસસે બઢકર કયા હૈ ?''

અલ્લાહ ફરમાએગા, ''મેરી રઝામંદી !! મૈં અબ તુમ પર કભી ભી ગુસ્સા નહીં કરૂંગા''

૩૬૩. દૂસરી રિવાયત ભી અબુ સઇદ ખુદરી કી ઐસી હૈ. (રદીઅલ્લાહો અન્હો) ઇસમેં યે હૈ કે, હમને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ !! કયા હમ અપને માલિકકો દેખેંગે ?''

આપને ફરમાયા,''જબ સાફ દિન હો તો કયા તુમ્હેં સૂરજકો દેખનેમેં કુછ હર્જ હોતા હૈ ?''

હમને કહા ''નહીં'' ઔર ફિર પુરી હદીષ આખિર તક બયાન કી હૈ. ઇતના ઇજાફા હૈ ઇસ ઇબારત કે બાદ. ઉનકો ખુદાને જન્નત કી બગૈર કીસી અમલ યા ભલાઈકે, ઉનસે કહા જાએગા, ''જો તુમ દેખો વો તુમ્હારા હૈ ઔર ઇતના ઔર હૈ.''

અબુ સઇદ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહાં મુઝસે યે હદીષ પહોંચી કે પૂલ બાલસે ઝયાદહ બારીક ઔર તલવારસે ઝયાદહ તેજ હોગા.''

ઔર લયસ રદીઅલ્લાહો અન્હોકી રિવાયતમેં યે નહીં હૈ કે, ''વો કહેંગે, અય હમારે રબ ! તુને હમેં વો દિયા જો સારે જહાનવાલોંમેં કીસીકો નહીં દિયા ઔર જો ઉસ કે બાદ હૈ....''

૩૬૪. ઈમામ મુસ્લીમ રહમતુલ્લાહે અલયહે બયાન કરતે હૈ ઝૈદ રદીઅલ્લાહો અન્હોકી રિવાયતસે ઐસી હી હદીષ થોંડે બહુત ફરક કે સાથ મનકુલ હૈ.

બાબ ૭૪ : શફાઅતકા ઈસ્બાત ઔર મુવહ્હિદોં જહન્નમસે નિકાલે જાનેકા બયાન

૩૬૫. અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''અલ્લાહ જન્નત વાલોંકો જન્નતમેં દાખિલ કરેગા વો જીસે ચાહેગા અપની રહેમતસે જન્નતમેં દાખિલ કરેગા ઔર દોજખવાલોંકો દોજખમેં દાખિલ કરેગા, ફિર ફરમાએગા દેખો, જીસ કે દિલમેં રાઇ કે દાને કે બરાબર ભી ઇમાન હો, ઉસકો દોજખસે નિકાલલો વો લોગ ઉન્હેં નિકાલેંગે (જો) કોયલે કી તરહાં જલે હુએ હોંગે ફિર ઉન્હેં નહરિલ હયાત યા નહરે હયામેં (ઇમામ માલિકસે યે રિવાયત હૈ યહાં ઇસ નહર કે નામ કે બારેમેં ગલતી ના હો જાએ ઇસ લિયે ઇન્હોંને દોનોં લિખ દિયા હૈ, યા હો શકતા હૈ ઇન તક રિવાયત ઇસી તરહાં પહોંચી હો.)''

ઔર (નહરમેં ડાલને કે બાદ) ઐસે ઉગેંગે જૈસે કે દાના (પાનીકે) બહાવ કી તરફ ઉગ આતા હૈ, કયા તુમને ઉસે નહીં દેખા કૈસા ઝર્દ લિપટા હુઆ ઉગતા હૈ ?

૩૬૬. ઈમામ મુસ્લીમ રહમતુલ્લાહે અલયહે બયાન કરતે હૈ અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોકી રિવાયતસે ઐસી હી હદીષ થોંડે બહુત ફરક કે સાથ મનકુલ હૈ.

૩૬૭. અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''વો લોગ કે જો (હંમેશા) જહન્નુમમેં રહેનેવાલે હૈ, વો (લોગ) ના તો જીન્દા રહેંગે ઔર ના હી મરેંગે, લેકિન કુછ લોગ જો ગુનાહોં કી વજહસે દોજખમેં ગએ હોંગે ઊન્હેં મારકર (દોજખ) કોયલા બના દેગી.''

ફિર શફાઅત કી ઇજાજત દી જાએગી, તો યે લોગ, ગિરોહ દર ગિરોહ, (દોખજસે નિકાલ કર) લાએ જાએંગે ઔર જન્નત ી નહેરોં પર ફૈલાએ જાએંગે ઔર (ફિર) હુકમ કિયા જાએગા, ''અય જન્નત કે લોગોં ! ઇન પર પાની ડાલોં, તબ યે લોગ ઐસે જમેંગે જૈસે ઉસ મીટ્ટીમેં દાના જમ જાતા હૈ, જીસે પાની બહા કર લાતા હૈ.'' (યાની નદી કે કાંપ મેં)

સહાબામેંસે એક શખ્સ બોલા, ''(ઐસા) માઅલુમ હોતા હૈ (જૈસે) રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ જંગલમેં રહે હૈં.'' (તબ હી ઉન્હેં ઇસ બાતકા પતા હૈ)

૩૬૮. ઈમામ મુસ્લીમ રહમતુલ્લાહે અલયહે બયાન કરતે હૈ અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોકી રિવાયતસે ઐસી હી હદીષ થોંડે બહુત ફરક કે સાથ મનકુલ હૈ.

૩૬૯. અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈં ઉસ શખ્સકો જાનતા હું જો સબસે આખિરમેં જન્નતમેં જાએગા, યે વો શખ્સ હોગા જો દોજખસે ઘસીટતા હુઆ નિકલેગા, ઉસે અલ્લાહ ત્આલા ફરમાએગા, જા જન્નતમેં દાખિલ હો જા'' (ઔર ફરમાયા,''પસ, વો જન્નતમેં આએગા યા ઉસ કે કરીબ આએગા, તો, ઉસ કે દિલમેં ડાલા જાએગા કે જન્નત તો ભરી હુઇ હૈ, તો (ફિર) વો લૌટ આએગા ઔર કહેગા,'' અય મેરે રબ !! મૈંને ઇસે ભરા હુઆ પાયા.''

તો અલ્લાહ ત્આલા ફરમાએગા, ''જા, દાખિલ હો જન્નત મેં'' ઔર ફરમાયા,''ફિર વો જન્નતમેં દાખિલ હોગા, ફિર ઉસ કે દિલમેં ડાલા જાએગા કે જન્નત તો ભરી હુઇ હૈ, તો ફિર વો લૌટ આએગા ઔર કહેગા,''અય મેરે રબ !! મૈંને ઇસે ભરા હુઆ પાયા.''

ફિર અલ્લાહ ત્આલા ફરમાએગા, ''જા જન્નતમેં તેરે લિયે દુનિયા ઔર દસ ગુના (જયાદા) દુનિયા કે બરાબર હૈ જગા હૈ યા દસ દુનિયા કે બરાબર જગા હૈ.''

વો કહેગા, ''તુ મુજસે બાદશાહ હોકર મજાક કરતા હૈ યા હંસી ઉડાતા હૈ ?''

અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમકો દેખા, આપ હંસે, યહાં તક કે આપ કે દાંત મુબરક ખુલ ગએ ઔર આપને ફરમાયા,''યે સબસે કમ દરજેકા જન્નતી હોગા.''

૩૭૦. અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા ''મૈં પહેચાનતા હું ઉસ શખ્સકો જો સબસે આખિરમેં જહન્નમસે નિકલેગા, વો શખ્સ કુલ્હોં કે બલ ઘસીટતા હુઆ દોજખસે નિકલેગા, ઉસસે કહા જાએગ, જા, જન્નતમેં જા વોહ જાએગા, દેખેગા તો સભી મકાનોંમેં જન્નત ભરે હુએ ઉસસે કહા જાએગા, તુજે વો જમાના યાદ હૈ જીસમેં તું થા ? વો કહેગા, હાં, યાદ હૈ ફિર ઉસસે કહા જાએગા'' અચ્છા, અબ કોઇ ઔર આરઝુ કરો, વો આરઝુ કરેગા તો હુકમ હોગા યે લે, ઔર દસ દુનિયા કે બરાબર લેં,

વો કહેગા, ''તુ મુજસે બાદશાહ હોકર મજાક કરતા હૈ, હંસી ઉડાતા હૈ ?''

રાવીનેક હા, ''મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમકો દેખા, આપ હંસ પડે, યહાં તક કે આપ કે દાંત ખુલ ગએ''

૩૭૧. અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''જો સબસે આખિરમેં જન્નતમેં જાએગા વો એક શખ્સ હોગા, જો ચલેગા ઔર ઔંધ ગિરેગા ઔર દોજખ કી આગ ઉસે જલાતી જાએગી, જબ દોજખસે પાર હો જઓગા, તો પીઠ મોડ કર ઉસે દેખેગા, ઔર કહેગા, બડા બરકતવાલા હૈ વોહ જીસને મુજે તુજસે નજાત અતા ફરમાઇ, બેશક (વોહ) અલ્લાહ ત્આલાને મુજે ઇતના દિયા હૈ જીતના કિસીકો નહીં દિયા, ના અગલોંમેં ના તો પીછલોંમેં, ફિર ઉસે એક દરખ્ત દિખાઇ દેગા, વો કહેગા, ''અય મેરે રબ ! મુજે ઇસ દરખ્ત કે નજદીક કર દો, મૈં ઉસ કે તલે સાયેમેં રહું ઔર ઉસકા પાની પીયું.થપ

અલ્લાહ ત્આલા ફરમાએગા, ''અય આદમ કે બેટે, (અલહિસ્સલામ) અગર મૈં તેરા યે સવાલ પુરા કર દું તો તું ઔર સવાલ કરેગા, વો કહેગા'' નહીં, અય મેરે રબ, ઔર અહેદ કરેગા કે ફિર કોઇ ઔર સવાલ નહીં કરૂંગા.'' ઔર અલ્લાહ ઉસકા અજર કબૂલ કરેગા ઇસ લિયે કે વો ઐસી ઐસી નેઅમતોંકો દેખેગા જીસે દેખકર ઉસસે સબર ના હો શકેગા. આખિર કાર અલ્લાહ ઉસ ઉસ દરખ્ત કે નજદીક કર દેગા. તો વો ઉસ કે સાયેમેં રહેગા ઔર ઉસ કે પાનીસે સૈરાબ હોગા. ફિર ઉસે એક ઔર દરખ્ત દિખાઇ દેગા જો ઉસસે ભી અચ્છા હોગા. વો

કહેગા, ''અય મેરે રબ ! મુજે ઉસ દરખ્ત કે નજદીક પહોંચા દે. તાકે,મેં ઉસકા પાની પીયું ઔર ઉસ કે સાયેમેં રહું, ફિર તુજસે કોઇ સવાલ નહીં કરૂંગા.''
અલ્લાહ ફરમાએગા, ''અય આદમ કે બેટે !! કયા તુને યે અહદ નહીં કિયા થા કે ફિર સવાલ નહીં કરૂંગા? અગર મૈં તુજે ઉસ દરખ્ત કે પાસ પહોંચા દુંગા તો તું ફિર સવાલ કરેગા.''
વો ઇકરાર કરેગા કે નહીં, ફિર મૈં કોઇ સવાલ નહીં કરૂંગા ઔર ઉસે અલ્લાહ ત્આલા મઅઝૂર રખ્ખેગા, ઇસ લિયે કે ઉસે ઉસ નેઅમત પર સબર નહીં જો દેખતા હૈ, તબ અલ્લાહ ઉસે ઉસ દરખ્ત કે નજદીક કર દેગા, વો ઉસ કે સાયેમેં રહેગા ઔર ઉસકા પાની પીએગા. ફિર ઉસે એક દરખ્ત દિખાઇ દેગા જો જન્નત કે દરવાજે પર હોગા. ઔર પહેલેવાલે દોનોં દરખ્તોંસે બહેતર હોગા. વો કહેગા, ''અય મેરે રબ !! મુજે ઉસ દરખ્ત કે નજદીક પહોંચા દે તા કે મૈં ઉસ કે સાયેમેં રહું ઔર ઉસકા પાની પીયું, અબ મૈં ઔર કોઇ સવાલ નહીં કરૂંગા.''
અલ્લાહ ત્આલા ફરમાએગા, ''અય આદમ કે બેટે !! કયાં તુને ઇકરાર નહીં કિયા થા કે, અબ ઔર કોઇ સવાલ નહીં કરૂંગા ? વો કહેગા, બેશક મૈં ઇકરાર કર ચુકા થા, લેકીન અબ મેરા યે સવાલ પુરા કર દે ફિર તુજસે ઔર કોઇ સવાલ નહીં કરૂંગા ઔર અલ્લાહ ત્આલા, ઉસે ઇસ લિયે મઅઝૂર રખ્ખેગા કે ઉસ નેઅમતોં પર સબર નહીં કરતાં જીસે વો દેખતા હૈ''
આખિર અલ્લાહ ત્આલા ઉસે ઉસ દરખ્ત કે કરીબ કર દેગા. જબ વો ઉસ દરખ્ત કે કરીબ પહોંચેગા તો જન્નતવાલોં કી આવાઝેં સુનેગા ઔર કહેગા, અય મેરે રબ ! મુજે જન્નતમેં પહોંચા દે.
અલ્લાહ ત્આલા ફરમાએગા, ''અય આદમ કે બેટે !! તેરે સવાલોંકો કૌનસી ચીજ ખત્મ કર શકેગી ? ભલા કયા તું ઇસ પર રાજી હૈ કે, મૈં તુજે સારી દુનિયા કે બરાબર અતા કરૂં ઔર ઇતનાહી ઔર અતા કરૂં ?''
વો કહેગા, ''અય મેરે રબ ! તું તમામ જહાંનોકા રબ હોકર મેરા મજાક કરતા હૈ ?''
ફિર અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ રદીઅલ્લાહો અન્હો હંસને લગે ઔર લોગોંસે કહાકે'' તુમ કયું પૂછતે નહીં કે મૈં કયું હંસ રહા હું ?''
લોગોને પૂછા, ''તુમ કયું હંસ રહે હો ? ''
ઉન્હોંને કહા, ''રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ ભી ઇસી તરહાં હંસતે થે.'' (જબ યે હદીષ બયાન કરતે થે)
સહાબાને પૂછા, ''યા રસૂલલ્લાહ, આપ કયું હંસતે હૈ ?''
આપને ફરમાયા,''રબ્બુલ આલમીન કે હંસનેસે મૈં ભી હંસતા હું, જબ વો બંદા યે કહેગા,'' અય મેરે રબ !! તું તમામ જહાંનોંકા રબ હોકર મેરા મજાક કર રહા હૈ '' તો પરવરદિગાર હંસ દેગા.
ઔર ફમાએગા, ''મૈં મજાક નહીં કરતા. બલ્કે મૈં જો ચાહતા હું કરતા હું. (અલ્લાહકી સિફાત મેં, હંસના, મઝાક કરના શામિલ નહીં હૈ ઉસકી શાન કે લાયક ભી નહીં હૈ)''
૩૭૨. અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા સબસે કમ દરજેકા જન્નતી વો હૈ જીસકા મુંહ અલ્લાહ

દોજખ કી તરફસે જન્નત કી તરફ ફેર દેગા, ઔર ઉસકો એક સાયાદાર દરખ્ત દિખા દેગા, વો કહેગા, અય મેરે રબ, મુજે ઉસ દરખ્ત કે પાસ લે જા મૈં ઉસ કે સાયેમેં રહુંગા....

ઔર આગે હદીષકો ઇસી તરહાં બયાન કિયા. જૈસા કી હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ રદીઅલ્લાહો અન્હોને બયાન કિયા. ઇસમેં ઇતના (હિસ્સા) નહીં હૈ. કે અલ્લાહ ફરમાએગા, અય આદમ કે બેટે!! તેરે સવાલોંકો કૌનસી ચીજ ખત્મ કર શકેગી?... આખિર તક ઔર ઇસમે ઇતના જયાદા હૈ, ''ઔર અલ્લાહ ત્આલા ઉસે યાદ દિલાએગા ફલાં, ફલાં ચીજ કી આરઝુ કર, યહાં તક કે જબ ઉસકી સભી આરઝુએં ખત્મ હો જાએંગી, તો અલ્લાહ ત્આલા ફરમાએગા,'' તું યે સબ લે ઔર દસ હિસ્સે ઇસસે જયાદા ભી લે, ફિર વો અપને ઘર જાએગા ઔર હુરોંમેંસે દોનોં બીબીયાં ઉસ કે પાસ આએંગી, ઔર કહેંગી, અલ્લાહકા શુક્ર હૈ જીસને તુજે હમારે લિયે જીન્દા કિયા, ઔર હમેં જીલાયા તેરે લિયે, ફિર વો કહેગા ''અલ્લાહને કીસકો ઇતના ઝયાદા નહીં દિયા જીતના મુજકો દિયા હૈ.''

૩૭૩. મુગીરહ બિન શોઅબા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, વો કહેતે થે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''હજરત મૂસા અલયહિસ્સલામને અપને પરવરદિગારસે પૂછા,'' સબસે કમ દરજે વાલા જન્નતી કૌન હૈ ?''

અલ્લાહ ત્આલાને ફરમાયા,''યે વો શખ્સ હોગા જો સભી જન્નતીયોં કે જન્નતમેં જાને કે બાદ આએગા, ઉસે કહા જાએગા, 'જા, જન્નતમેં જા.' વો કહેગા ''અય મેરે રબ! કૈસે જાઊં? વહાં તો સબ લોગોંને અપન અપને ઠીકાને કર લિયે ઔર અપની અપની જાગએ બનાલી હૈં.''

ઉસસે કહા જાએગા. ''કયા તું ઇસ બાત પે રાજી હોગા, કે તુજે ઇતની મિલ્કિયત મિલે જીતની કે દુનિયામેં કીસી બાદશાહ કે પાસ થા''

વો કહેગા ''અય મેરે રબ ! મૈં રાજી હું.'' હુકમ હોગા, ''જા ઇતના હી મુલ્ક હમને તુજે અતા કિયા, ઔર ઇતનાહી ઔર, ઔર ઇતના હી ઔર,ઔર ઇતનાહી ઔર'' પાંચવી બારમેં વો કહેગા, ''અય મેરે રબ, મૈં, રાજી હું.''

અલ્લાહ ત્આલા ફરમાએગા, ''તું યે ભી લે ઔર દસ હિસ્સે ઇસસે ઔરભી જયાદા લે, ઔર ભી જો તેરા જી ચાહે, જો કુછ તુજે દેખનેમે અચ્છા લગે વો ભી લે.''

ફિર વો કહેગા, ''અય મેરે રબ!! મૈં રાજી હો ગયા.''

હજરત મૂસા અલયહિસ્સલામને પૂછા, ''સબસે બડે દરજેવાલા જન્નતી કૌન હોગા? ''

અલ્લાહત્આલાને ફરમાયા,''યે વો લોગ હોંગે જીન્હેં મૈંને પસંદ કિયા ઔર ઉન કી અઝમત ઔર બુઝુર્ગીકો મૈંને અપને હાથસે કાયમ કિયા ઔર ઉસ પર મુહર લગાદી, ના કીસી આંખને દેખા, ના કીસી કાનને સુના, ના કીસી કે દિલ પર ગુજરા ઔર ઉસકી તસ્દીક કરતા હૈ. વો કલામ જો કલામુલ્લાહમેં હૈ,'' ફલા, ત્અલમુ નફસુમ-મા ઊખફા લહુમ. મીન કુર્રતે અઅયુન જઝાઅમ બેમા કાનુ યઅમલુન.'' (સૂરએ સજદહ : ૧૭)

તરજુમા : તો કીસી શખ્શકો માલુમ નહીં કે જો ઉનકી આંખ કી ઠંડક કે લિયે ક્યા ક્યા નેઅમતેં છુપા રખ્ખી હૈ, સિલા ઉન કે કરમોં કા.

૩૭૪. મુગીરહ બિન શોઅબા રદીઅલ્લાહો અન્હો મિમ્બર પરસે યે કહતે થે, ''મૂસા અલયહિસ્સલામને અલ્લાહ ત્આલાસે પૂછા, સબસે કમ દરજેકા જન્નતી કૌન હૈ?'' ફીર જૈસે ઉપર ગુજરી હૈ ઇસી તરહાં હદીષ બયાન કી.

૩૭૫. અબુ ઝર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવયાત હૈ, કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈં ઉસ શખ્સકો જાનતા હુંજો સબ કે બાદ જન્નતમેં જાએગા, ઔર સબ કે બાદ દોજખસે નિકલેગા, વો એક શખ્સ હોગા જો કયામત કે દિન લાયા જાએગા ફિર હુકમ હોગા,'' ઉસ કે પહેલે ગુનાહ પેશ કરો ઔર ઉસ કે ભારી ગુનાહ પેશ ના કિયે જાએં, તો ઇસ પર ઉસ કે ગુનાહ પેશ કિયે જાએંગે, ઉસ કે હલ કે ગુનાહ ઔર કહા જાએગા, ફલાં રોજ તુને ઐસા કામ કિયા થા, વો કુબુલ કરેગા, ઇન્કાર કર શકેગા નહીં, ઔર અપને ભારી ગુનાહોંસે ડરેગા, કે કહીં વો ના પેશ કિયે જાએં,

હુકમ હોગા, ''હમને તેરે હર એક ગુનાહ કે બદલે એક ને કી દી વો કહેગા. અય મેરે રબ!! મૈંને ઔર ભી ગુનાહ કિયે હૈ, જીન્હેં મૈં યહાં પાતા હું.''

રાવીને બયાન કિયા હૈ કે, મૈંને દેખા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમકો આપ હંસ પડે યહાં તક કે આપ કી દાઢેં ખુલ ગઇ.''

૩૭૬. ઈમામ મુસ્લીમ રહમતુલ્લાહે અલયહે બયાન કરતે હૈ ઐસી હી હદીષ થોડે બહુત ફરક કે સાથ દુસરી સનદસે મનકુલ હૈ.

૩૭૭. અબુ ઝુબૈરને સુના જાબીર બિન અબ્દુલ્લાહ અન્સારી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે, ઉનસે કયામત કે દિન લોગોં કે આનેકા હાલ પુછા ગયા તો ઉન્હોંને કહા, હમ કયામતમેં ઇસ તરહાંસે આએંગે, દેખ યાની યે ઉપર સબ ઇન્સાનોંકે, ફરી અપને અપને બૂતોં ઔર મઅબૂદોં કે સાથ ઉમ્મતી બુલાએ જાએંગે, પહેલી ઉમ્મત, ફિર દૂસરી ઉમ્મત ઇસ કે બાદ આખરમેં રબ તબારક વ ત્આલા, આએગા ઔર ફરમાએગા, તુમ કિસકો દેખ રહે હો ?''

વો કહેગા, ''હમ અપને પરવરદિગારકો દેખ રહે હૈ.''

વો કહેગા, ''મૈં તુમ્હારા રબ હું.''

વો કહેંગે, ''હમ તુજે દેખેં (તો જાને)''

ફિર રબ ઉન્હેં દિખાઇ દેગા, હંસતા હુઆ ઔર ઉન કે સાથ ચલેંગા ઔર સભી લોગ ઉસ કે પીછે હોંગે, મોઅમીન હો યા મુનાફિક, હર એક શખ્સકો એક નૂર મિલેગા ઔર લોગ ઉસ કે સાથ હોંગે, ઔર જહન્નુમ કે પુલ પર આંકડે ઔર કાટે હોંગે, વો પકડલેંગે ઉસકો જીસે અલ્લાહ ચાહેગા, ઇસ કે બાદ મુનાફિકોંકા નૂર બુઝ જાએગા, ઔર મોઅમીન નજાત પાએંગે. તો પહેલા ગિરોહ મોઅમીનોંકા હોગા ઉન કે ચેહરે ચૌદવી રાત કે ચાંદ કી તાહિર હોંગે, યે ગિરોહ સતર (૭૦) હજાર લોગોંકા હોગા, ઇનકા કોઇ હિસાબો કિતાબ ના હોગા.

ઇન કે બાદ કે ગિરોહ ખૂબ ચમકીલે તારે કી માનીંદ હોંગે ફીર ઉન કે બાદકા ઉનસે ઉતરતા હુઆ (ચમક), યહાં તક કે શફાઅતકા વકત આએગા, ઔર લોગ શફાઅત કરેંગે. ઔર જહન્નુમસે નિકાલા જાએગા ઉસ શખ્સકા ભી જીસને ''લા ઇલાહ ઇલ્લલ્લાહ'' કહા થા. ઔર ઉસ કે દિલમેં એક જવ બરાબર ભી ને કી ઔર બેહતરી થી, યે લોગ જન્નતે આંગનમેં ડાલ

દિયે જાએંગે. ઔર જન્નતી લોગ ઉન પર પાની છીડકેંગે, વો લોગ ઐસે પનપ ઉઠેંગે જૈસે પાની બહાવમેં પેડ પનપ ઉડતા હૈ ઔર ઉન કી જલન ઔર સોઝીશ ચલી જાએગી. ફિર વો અલ્લાહસે સવાલ કરેંગે ઔર ઉન્હેં ઇતના મિલેગા. જૈસે સારી દુનિયા દસ દુનિયા કે બરાબર હોગા.

૩૭૮.જાબિર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, ઉન્હોંને અપને કાનોંસે સુના નબી એ કરીમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ ફરમાતે થે, ''બેશક, અલ્લાહ ત્આલા, ચંદ લોગોંકો દોજખસે નિકાલ કર જન્નતમેં લે જાએગા.''

૩૭૯. હમ્માદ બિન ઝૈદસે રિવયાત હૈ કે, મૈંને ઉમરૂ બિન દિનારસે પૂછા કયા તુમને સુના હૈ હજરત જાબીર રદીઅલ્લાહો અન્હોકો હદીષ બયાન કરતે હુએ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમસે, કે અલ્લાહત્આલા કુછ લોગોંકો શફાઅત કી વજહસે દોજખસે નિકાલેગા ? ઉન્હોંને કહા, હાં, સુના હૈ.

૩૮૦. જાબીર બિન અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''કુછ લોગ જહન્નમસે જલકર વહાંસે નિકલેંગે, ઔર જન્નતમેં જાએંગે. ઉનકા પુરા બદન જલ ચુકા હોગા સિવા મુંહ કે દાયરેકે.''

૩૮૧. યઝીદ બિન ફકીરસે રિવાયત હૈ કે, મેરે દિલમેં ખારજીયોં કી એક બાત ચૂભ ગઇ થી (કબીરા ગુનાહ કરનેવાલે દોજખમેં હી રહેંગે) તો હમ એક બડી જમાઅત કે સાથ ઇસ ઇરાદેસે નિકલે કે હજ કરેં ઔર ફિર ખારજીયોંકા મજહબ ફૈલાએ, જબ હમ મદીના તૈયબહ પહોંચે તો દેખા કે હજરત જાબીર બિન અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો અન્હો એક સૂતૂન કે પાસ બૈઠકર લોગોંકો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમકી અહાદીષ સુના રહે હૈ ઉન્હોંને યકાયક દોજખોંકા ઝિક્ર કિયા, તો મૈંને કહા 'અય સહાબી (રદીઅલ્લાહો અન્હો) આપ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમકી કૈસી હદીષ બયન કરતે હો? (જબકે) અલ્લાહ તો ફરમાતા હૈ, ''રબ્બના, ઇન્નક મન તદ્ખુલુન્નાર ફકદ અખઝયતુહુ'' (સુર-એ-આલે ઇમરાન-૧૯૨)

તરજુમા :- અય હમારે રબ, બેશક જીસે તુને દોજખમેં ડાલા ઉસે જરૂર તુને રૂસ્વઇ દી.

ઔર અલ્લાહ ફરમાતા હૈ, ''કુલ્લમા, અંય્યખરૂજુ મિન્હા, ઊઇદુ ફિહા''

તરજુમા :- જબ કભી ઊસમેંસે નિકલના ચાહેંગે ફિર ઊસમેં ફેંક દિયે જાએંગે ''અબ તુમ કયા કહેતે હૈં ? ''

ઊન્હોંને કહા, ''તુને કુરઆન પઢા હૈ?''

મૈંને કહા, ''હાં''

ઉન્હોંને કહા, ''તુને હુઝુર સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ કા મકામ સુના હૈ?'' યાની વો મકામ જો કયામત કે દિન અલ્લાહ ત્આલા ઉન્હેં ઇનાયત ફરમાએગા?

મૈંને કહા, ''હાં મૈંને સુના હૈ ''

ઉન્હોંને કહા, ''ફિર વહી મકામે મહમૂદ હૈ જીસકી શફાઅતકી વજહસે અલ્લાહ ત્આલા, જીન લોગોંકો ચાહેગા દોજખસે નિકાલેગા.'' ફિર ઉન્હોંને પુલસિરાતકા હલ બયાન કિયા ઔર ઉસ

પુલ સિરાતસે લોગોં કે ગુજરનેકા હાલ બયાન કિયા, ઔર મુજે ડર હૈ, યાદ ના રહા હો મગર ઉન્હોંને ઐસા કહા, કે કુછ લોગ દોજખસે નિકાલે જાએંગે, ઉસમેં જાને કે બાદ ઔર ઇસ તરહાંસે નિકલેંગે જૈસે અબનૂસ કી જલી હુઈ લકડીયાં, ફિર જન્નત કી એક નહરમેં જાએંગે ઔર વહાં ગુસ્લ કરેંગે. ઔર કાગજ કી તરહાં સુફૈદ હો કર નિકલેંગે, યે સુનકર હમ લૌટે, ઔર હમને કહા, ''ખરાબી હો તુમ્હારી, (ખારજીયોંકી) કયા યે બુઢ્ઢા શખ્શ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ પર ઝૂઠ બાંધ રહા હૈ? '' (મતલબ કે ખારજી ઝુંઠે હૈ) ઔર હમ સબ ફીર ગએ (ખારજીયોં કે મજહબ સે) અપને મજહબસે, સિવાય એક શખ્સ કે વો ના ફિરા, હજરત અબુ નુઐમ ફઝલ બિન દુકૈનને ઐસા હી રહા.

૩૮૨. હજરત અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''દોજખસે ચાર લોગ નિકાલે જાએંગે તો ઉન્હેં અલ્લાહ કે સામને પેશ કિયે જાએંગે ઇનમેંસે એક દોજખ કી તરફ દેખ કર કહેગા, ''અય મેરે રબ !! જબ તુને મુજે ઇસસે નજાત અતા ફરમાઇ હૈ તો મુજે ફીરસે ઇસમેં મત લેજા. '' અલ્લાહ ત્આલા ઉસે દોજખસે નજાત અતા ફરમાએગા.

૩૮૩. અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''અલ્લાહ ત્આલા કયામત કે દિન લોગોંકો ઇકઠ્ઠા કરેગા, ફિર વોહ કોશીષ કરેંગે ઉસ મુસીબતકો દૂર કરને કી, યા અલ્લાહ ઉન કે દિલોંમે ફિકર ડાલ દેગા વો કહેંગે, હમ કીસી કી શિફારિશ કરાવાએં, હમારે રબ કે પાસ, યહાંસે આરામ પાને કે લિયે તો યે બેહતર હોગા, તો યે લોગ આદમ અલયહિસ્સ્લામ કે પાસ આએંગે. ઔર કહેંગે તુમ સભી ઇન્સાનો કે વાલિદ હો, અલ્લાહ ત્આલાને તુમ્હેં અપને હાથસે બનાયા હૈ ઔર અપની (પસંદીદ્ય)રૂહ તુમમેં ફું કી હૈ, ઔર ફરીશ્તોંકો હુકમ દિયા તો ઉન્હોંને તુમ્હેં સજદા કિયા, તો આજ તુમ અલ્લાહ ત્આલાસે હમારી શિફારિશ કરો કે વો હમેં ઇસ જગહ કી તકલીફસે આરામ અતા ફરમાએ.''

વો કહેંગે ''મૈ ઇસ લાયક નહીં'' ઔર અપની (ઇજ્તેહાદ્દી)ખતાકો યાદ કર કે અલ્લાહસે શરમાએંગે, ''લેકીન તુમ નૂહ અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાઓ વો પહેલે પયગંબર હૈ અલ્લાહ કે જીન્હે ભેજા ગયા (લોગોં કી હિદાયત કે લિયે).''

વો લોગ નૂહ અલયહિસ્સલામ કે પાસ આએંગે, વો કહેંગે ''મેરા યે મનસબ નહીં હૈ'' ફિર વો અપની (ઇજ્તેહાદ્દી)ખતા યાદ કરેંગે જો દુનિયામેં હુઇ થી ઔર અપને અલ્લાહસે શરમાએંગે, ઔર કહેંગે, ''તુમ ઇબ્રાહિમ અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાઓ જીસે અલ્લાહને અપના દોસ્ત બનાયા હૈ.

વો સભી ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કે પાસ આએંગે, વો કહેંગે, ''મેરા યે મનસબ નહીં હૈ'' ઔર અપની (ઇજ્તેહાદ્દી)ખતા પર જો ઉનસે હુઇ થી યાદ કર કે શરમાએંગે અલ્લાહ ત્આલાસે ઔર કહેંગે ''લેકીન તુમ મૂસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાઓ જીનસે અલ્લાહને બાત કી ઔર તૌરેતશરીફ અતા ફરમાઇ,''

વો સભી મૂસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ આએંગે, વો કહેંગે ''મેં ઇસ કે લાયક નહીં'' ઔર અપની (ઇજ્તેહાદ્ધી) ખતા યાદ કર કે અલ્લાહસે શરમાએંગે ઔર કહેંગે ''લેકીન તુમ હજરત ઇસા અલયહિસ્સલામ પાસ જાઓ.જો રૂહુલ્લાહ હૈ ઔર ઉસ કે હુકમસે પયદા હુએ હૈ.''

વો સભી લોગ ઇસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ આએંગે, વો કહેંગે ''મેરા યે મનસબ નહીં હૈ લેકિન તુમ જાઓ, મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ પાસ વો અલ્લાહ કે ઐસે બંદે હૈ જીન કે અગલે ઔર પિછલી સભી જાહિરી (ક્રેતાહીયો)કો અલ્લાહ ત્આલાને દુનિયામેં માફ ફરમાયા હૈ. .''

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા ફિર વો સભી લોગ મેરે પાસ આએંગે, મૈં અપને પરવરદિગારસે ઇજાજત ચાહુંગા, મુજે ઇજાજત મિલેગી, જબમેં ઉસકો દેખૂંગા, તો સજદેમેં ગિર પડુંગા, ફિર વો મુજે જબ તક ચાહેગા સજદેમેં રહેને દેગા.

ઇસ કે બાદ કહા જાએગા, ''યા મુહમ્મદ અપને સરકો ઉપર ઉઠાઓ ઔર જો કહેના ચાહતે હો કહો, સુના જાએગા, ઔર માંગો જો માંગના હૈ, દિયા જાએગા ઔર શફાઅત કરો તુમ્હારી શફાઅત કુબુલ કી જાએગી.

ફિર મૈં અપના સર (સજદે સે) ઉઠાઉંગા ઔર અપને પરવરદિગાર કી ઇસ તરહાં હમ્દ બજા લાઉંગા, જીસ તરહાંસે વો મુજે શિખાએગા, ફિર શિફારીશ કરૂંગા, તો મેરે લિયે એક હદ મુકર્રર કી જાએગી. મૈં ઉસ હદ કે મુતાબીક લોગોંકો દોજખસે નિકાલકર જન્નતમેં લે જાઉંગા, ઔર દોબારા અપને પરવરદગાર કે પાસ આકર સજદેમેં ગિર જાઉંગા, વો મુજે જબ તક ચાહેગા સજદમેં રહેને દેગા ફિર હુકમ હોગા. ''યા મુહંમદ ! અપને સરકો ઉઠાઓ ઔર કહો, સુના જાએગા, માંગો દિયા જાએગા, શિફારીશ કરો કુબુલ કી જાએગી, મૈં અપને સબકો ઉઠાઉંગા ઔર રબ કી હમ્દ બજા લાઉંગા. જીસ તરહાં વો મુજે શિખાએગા ફિર શિફારીશ કરૂંગા તો એક હદ મુકર્રર કી જાએગી. મૈં ઉસ હદ કે મુવાફિક લોગોંકો દોજખસે નિકાલકર જન્નતમેં લે જાઉંગા.''

રાવીને કહા, મુજે યાદ નહીં, આપને તીસરી બાર યા ચોથી બાર ફરમાયા,''મૈં કહુંગા, અય મેરે રબ !! અબ તો કોઇ ભી દોજખમેં નહીં રહા સિવાય ઉન લોગોં કે જો કુરઆન કે મુજબ હંમેશા દોજખમેં રહેને કે લાયક હૈ.''

હજરત કતાદહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''યાની જીનકા વહાં હંમેશા રહેના જરૂર હૈ.''

૩૮૪. હજરત અનસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઐસી હી દુસરી રિવાયત ભી હૈ ઉસમેં યે હૈ કે, ''મૈં અપને પરવરદિગાર કે પાસ ચોથી બાર આઉંગા ઔર અરજ કરૂંગા, અય મેરે રબ !! અબ તો કોઇ ભી દોજખમેં બાકી નહીં રહા, સિવાય ઉન કે જીનકો કુરઆનને રોક રખા હૈ.''

૩૮૫. અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''અલ્લાહ ત્આલા મોઅમીનોંકો કયામત કે દિન ઇકઠ્ઠા કરેગા, ઉનકો ખયાલ આએગા..... ...'' હદીષ આખિર તક, જૈસે ઉપર ગુજરી ઇસમેં યે હૈ કે, ''આપ ચોથીબાર અર્ઝ કરેંગે અય મેરે રબ !! અબ તો દોજખમેં કોઇ ભી નહીં રહા

સિવાય ઉન કે જો કુરઆન કે હુકમસે રહા હુઆ હૈ. યાની જો હંમેશા દોજખમેં રહેનેકા હકદાર હૈ.''

૩૮૬. અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''વો શખ્સ (ભી) દોજખસે નિકલેગા જીસને 'લા ઇલાહ ઇલ્લલ્લાહ' કહા હોગા ઔર ઉસ કે દિલમેં એક જવ કે બરાબર ભી ભલાઇ હોગી. ફિર વો શખ્સ નિકલેગા દોજખસે, જીસને 'લા ઇલાહ ઇલ્લલ્લાહ' કહા હોગા ઔર ઉસ કે દિલમેં એક ગેંહુ કે બરાબર ભલાઇ હોગી. ફિર વો શખ્સ નિકલેગા દોજખસે, જીસને 'લા ઇલાહ ઇલ્લલ્લાહ કહા હોગા ઔર ઉસ કે દિલમેં ચીંટી કે બરાબર ભલાઇ હોગી.''

ષોઅબાને ઇસ હદીષમેં તશહિફ કી ઔર જર્રે કી બજાએ ધૂરૂહ રિવાયત કિયા, (એક અનાજકા દાના)

૩૮૭. મઅબદ બિન હિલાલ અનઝીસે રિવાયત હૈ કે, હમ અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હો કે પાસ ગએ ઔર (ઉનસે મિલને કે લિયે) સાબિતસે શિફારીશ ચાહી ઔર આખિર હમ ઉન તક પહોંચે, વો ચાશ્તકી નમાઝ પઢ રહે થે, હમારે લિયે સાબિતને અંદર આને કી ઇજાજત માંગી ઔર હમ અંદર ગએ, ઉન્હોંને સાબિતકો અપને સાથ તખ્ત પર બિઠાયા. સાબિતને કહા, ''અય અબુ હમઝા તુમ્હારે બશરાવાલે ભાઇ ચાહતે હૈં કે તુમ ઉન્હેં, શફાઅત કી હદીષ સુનાઓ,''

ઉન્હોંને કહા,''હમસે બયાન કિયા હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને, જબ કયામતકા દિન હોગા તો લોગ ઘબરા કર એક દૂસરે કે પાસ જાએંગે, પહેલે હજરત આદમ અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાએંગે, કહેંગે, તુમ અપની ઔલાદ કી ખુદા કે પાસ શિફારીશ કરો, વો કહેંગે મૈં ઇસ લાયક નહીં, તુમ હજરત ઇબ્રાહિમ અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાઓ, વોહ કલીમુલ્લાહ હૈ,

લોગ ઉન કે પાસ જાએંગે, વો કહેંગે મૈં ઇસ લાયક નહીં લેકીન તુમ હજરત ઇસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાઓ વો રૂહુલ્લાહ હૈ ઔર ઉસકા કલમા હૈં,

લોગ ઉન કે પાસ જાએંગે, વો કહેંગે મૈં ઇસ લાયક નહીં લેકીન તુમ હજરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ કે પાસ જાઓ.

વો સભી લોગ મેરે પાસ આએંગે,મૈં કહુંગા ''અચ્છા યે મેરા કામ હૈ ઔર મૈં ચલુંગા ઔર અલ્લાહ ત્આલાસે ઇજાજત ચાહુંગા, મુજે ઇજાજત મિલેગી, મૈં ઉસ કે સામને ખડા હોઉંગા, ઔર ઐસી ઐસી તારીફેં બયાન કરુંગા, જો કે મૈં અબ બયાન નહીં કર શક્તા. (કયું કે વો અલ્લાહ મેરે દિલમેં ડાલેગા, ઉસ કે બાદ મૈં સજદેમેં ગિર પડુંગા, આખીર હુકમ હોગા, ''યા મુહમ્મદ ! અપના સર ઉઠાઓ ઔર કહોં હમ સુનેંગે, ઔર માંગો, હમ દેંગે, શિફારીશ કરોં હમ કુબુલ કરેંગે,''

મૈં અર્ઝ કરૂંગા ''અય મેરે રબ!! મેરી ઉમ્મત... મેરી ઉમ્મત... હુકમ હોગા જાઓ ઔર જીસ કે દિલમેં ઘેંહુ યા જવ કે દાને કે બરાબર ભી ઇમાન હો ઉસકો દોજખસે નિકાલ લો.''

મૈં ઐસે સભી લોગોંકો નિકાલ લૂંગા. ઔર ફિર અપને રબ કે પાસ આકર વૈસી હી હમ્દો (ષના) કરૂંગા (જૈસી પહેલે કી થી) ફિર સજદેમેં ગિર પડુંગા,

હુકમ હોગા, ''યા મુહમ્મદ !! અપના સર ઉઠાઓ ઔર કહો જો કહેના હૈ, તુમ્હારી બાત સુની જાએગી, ઔર માંગો જો માંગના હૈ, મિલેગા ઔર શિફારીશ કરો, તુમ્હારી શિફારીશ કુબુલ કી જાએગી,''

મૈં અર્ઝ કરૂંગા, અય મેરે રબ!! મેરી ઊમ્મત, મેરી ઊમ્મત... હુકમ હોગા જાઓ ઔર જીસ કે દિલમેં રાઇ કે દાને કે બરાબર ભી ઇમાન હો ઉસકો જહન્નુમસે નિકાલ લો, મૈં ઐસા હી કરૂંગા, ઔર ફિર લૌટ કર અપને પરવરદિગાર કે પાસ આઉંગા ઔર વૈસીહી હમ્દ કરૂંગા, ફિર સજદેમેં ગિર પડુંગા.

હુકમ હોગા, ''યા મુહમ્મદ !! અપના સર ઉઠાઓ ઔર કહો, હમ સુનેગેં આપકો, માંગો હમ દેંગે, શિફારિશ કરો હમ કુબુલ કરેંગે,મેં અર્ઝ કરૂંગા, અય મેરે રબ !! મેરી ઊમ્મત... મેરી ઊમ્મત... હુકમ હોગા. જાઓ ઔર જીસ કે દિલમેં રાઇ કે દાનેસે ભી કમ, બહોત હકીર, બહોત હી કમ ઇમાન હો ઉસકો દોજખસે નિકાલલો, મૈં ઐસા હી કરૂંગા.

મઅબદ બિન હિલાલને કહા, યે હજરત અનસ રદીઅલ્લાહો અને કી હદીષ હૈ જો ઉન્હોંને હમસે બયાન કી, ફિર હમ ઉન કે પાસસે નિકલે, જબ કબ્રસ્તાન કી બુલંદી પર પહોંચે તો હમને કહા, કાશ કે હમ હસન (બશરી) રદીઅલ્લાહો અન્હોકી તરફ જાએં, ઔર ઉનકો સલામ કરેં. ઔર વો અબુ ખલીફા કે ઘરમેં છુપે હુએ થે (હિજજાજ બિન યુસુફ કી વજહસે), ખૈર હમ ઉન કે પાસ ગએ ઔર ઉન્હેં સલામ કિયા, હમને ઉનસે કહા 'યા અબુ સઇદ, હમ આપ કે ભાઇ અબુ હમઝા (અનસ બિન માલીક રદીઅલ્લાહો અન્હો) કે પાસ ગએ ઔર ઉન્હેં હમને સલામ કિયા, કહા, અય અબુ સઇદ હમ તુમ્હારે ભાઇ અબુ હમઝા કે પાસસે આ રહે હૈં, ઉન્હોંને હમેં શફાઅત કે બાબમે હદીષ હમસે બયાન કી, વૈસી હદીષ હમને નહીં સુની, ઉન્હોંને કહા, હાં, બયાન કરો, હમને ઉનસે વો હદીષ બયાન કર દી ઉન્હોંને કહા, ઔર બયાન કરો, હમને કહા બસ ઉન્હોંને ઇસસે ઝયાદા બયાન નહીં કિ કી, ઉન્હોંને કહા, યે હદીષ તો ઉન્હોંને હમસે બીસ બરસ પહેલે બયાન કી થી જબ વો નાઢે (છોંટે, જવાન) થે, અબ ઉન્હોંને કુછ છોડ દિયા હૈ, નહીં જાન તા કે વો ભુલ ગયે હોં, યા તુમસે બયાન કરના મુનાસિબન સમઝા હો ઐસા ના હો તુમ ભરોસા કર બૈઠો (ઔર અમલે સાલેહા છોડ દો)

હમને ઉનસે પૂછા, વો કયા હૈ ? હમસે બયાન કીજીએ યે સુનકર હંસે ઔર બોલે ''ઇન્સાન કી પૈદાઇશમેં જલ્દી હૈ, મૈંને તુમસે યે કિસ્સા ઇસ લિયે ઝિક્ર કિયા થા કે મૈં તુમસે ઉસ ટૂકડેકો બયાન કરૂં, (યહાં સુનનેવાલોં કી જલ્દી પર આપ હંસ દિયે, વરના વો ઇસે બયાન તો કરનેહી વાલે થે) રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈં ફિર લૌટુંગા અપને રબ કે પાસ ચોથીબાર ઔર ઇસી તરહ તારીફો તૌસીફ કરૂંગા ઔર સજદેમેં ગિર પડુંગા, મુજે હુકમ હોગા, ''યા મુહમ્મદ !! સર ઉઠાઓ ઔર કહો હમ સુનેંગે, માંગો હમ દેંગે, શિફારીશ કરો હમ કુબુલ કરેંગે, ઉસ વકતમેં અર્ઝ કરૂંગા, અય મેરે રબ !! મુજે ઉસ શખ્સકો ભી નિકાલને કી ઇજાજત દે જીસને ''લા ઇલાહ ઇલ્લલ્લાહ'' કહા હો.

અલ્લાહ ફરમાએગા, ''યે તુમ્હારા કામ નહીં, લેકીન કસમ હૈ, મેરી ઇજ્જત, બુઝુર્ગી, જલાલ ઔર અઝમત કી ઉસ શખ્સકો દોજખસે મૈં નિકાલુંગા. જીસને લા ઇલાહ ઇલ્લલ્લાહ કહા હો.''

મઅબદ ને કહા, મૈં ગવાહી દેતા હું, કે હસનને યે હદીષ હમસે બયાન કી, કહા કે, ઉન્હોંને ઇસ હદીષકો અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે સુના હૈ. સમજતા હું યું કહા, બીસ બરસ પહેલે, જબ વો તાકતવર થે. (કુવ્વતે બદન ઔર કુવ્વતે હાફિઝા કે લિહાઝસે જયાદા તાકત રખતે થે)

૩૮૮. હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, એક દિન રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ કે સામને ગોશ્ત પેશ કિયા ગયા, તો આપકો દસ્તકા ગોશ્ત પેશ કિયા ગયા, ઔર આપ દસ્ત કે ગોશ્તકો જયાદા પસંદ ફરમાતે થે. આપને ઉસે દાંતોસે નોંચા, ફિર ફરમાયા,''મૈં કયામત કે દિન સબ આદમીયોંકા સરદાર હોઉંગા, ઔર કયા તુમ જાનતે હો અલ્લાહકીસ વજહસે અગલે ઔર પીછલોંકો એક સાથ મયદાનમેં ઇકઠ્ઠા કરેગા? યહાં તક કે પુકારનેવાલે કી આવાઝ સભીકો સુનાઇ દેગી ઔર દેખનેવાલે કી નિગાહ, ઉન સબ પર પહોંચેગી ઔર સૂરજ નજદીક હો જાએગા, ઔર લોગોં પર વો સખ્તી હોગી કે સહ ના શકેંગે. આખીર આપસમેં એક દુસરેસે કહેંગે, ''ચલો આદમ અલયહિસ્સ્લામ કે પાસ''

ઔર ઉન કે પાસ જાએંગે, ઔર કહેંગે, 'યા આદમ અલયહિસ્સલામ !! તુમ સભી આદમીયોં કે વાલિદ હો, અલ્લાહ ત્આલાને તુમ્હેં અપને હાથસે પયદા ફરમાયા,''ઔર અપની રૂહ તુમમેં ફુંકી, ઔર ફરીશ્તોંકો હુકમ દિયા તો ઉન્હોંને તુમ્હેં સજદા કિયા, અલ્લાહસે આપ હમારી શિફારીશ કરો કયા તુમ નહીં દેખ રહે હો હક કીસ હાલમેં હૈ ? કયા તુમ નહીં દેખ રહે હમ મુસીબતમેં હૈં?''

આદમ અલયહિસ્સલામ ફરમાએંગે,''આજ અલ્લાહ તબારક વ ત્આલા ગુસ્સમેં હૈ, ઔર ઐસે ગુસ્સેમેં હૈ જૈસા પહેલે કભી ગુસ્સે નહી હુઆ થા ઔર ના હોગા. ઔર ઉસને મુજે દરખ્તસે મના ફરમાયા થા લેકીન મૈંને ઉસકી નાફરમાની કી. અબ મુજે ખુદ અપની ફિકર હૈ, તુમ ઔર કીસી કે પાસ જાઓ, નૂહ અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાઓ.''

ફિર વો સબ નૂહ અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાએંગે, ઔર કહેંગે,''અય નૂહ અલયહિસ્સલામ, તુમ સભી પયગંબરોસે પહેલે જમીન પર તશરફ લાએ, ઔર અલ્લાહને તુમ્હેં શુક્ર ગુઝાર બંદા કહા, તુમ હમારી શિફારીશ કરો, અપને રબ કે પાસ, કયા આપ નહીં દેખ રહે હો, હમ કિસ હાલમેં હૈં ઓર હમ પર કૈસી મુસીબત આઇ હુઇ હૈ ?'''

વો કહેંગે'' આજ મેરા રબ, ઐસા ગુસ્સેમેં હૈ, જૈસા પહેલે કભી નહી હુઆ થા ઔર ના હોગા. ઔર મૈંને અપની કૌમ પર બદદુઆ કી થી, ઇસલિયે મુઝે ખુદ અપની ફિકર હૈ,તુમ ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાઓ.''

ફિર વો સબ મિલકર ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાએંગે ઔર કહેંગે''અય ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ!! તુમ અલ્લાહ કે નબી હો ઔર ઉસ કે દોસ્ત હો, જમીનવાલોંમેંસે તુમ

હમારી અપને પરવરદ્દિગારસે શિફારીશ કરો, કયા તુમ નહીં દેખ રહે હમ જીસ હાલમેં હૈં ઔર જો મુસીબત હમ પર (આન) પડી હૈ?''

વો કહેંગે,''મેરા પરવરદ્દિગાર આજ ઇતના ગુસ્સેમેં હૈ જીતના ગુસ્સેમેં ના કભી હુઆ થા ઔર ના કભી હોગા ઔર અપના કઝબ બયાન કરેંગે ઔર કહેંગે, મુજે ખુદ અપની ફિકર હૈ. તુમ ઔર કીસ કે પાસ જાઓ, મૂસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાઓ.''

વો લોગ મૂસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાએંગે, ઔર કહેંગે''અય મૂસા તુમ અલ્લાહ કે રસૂલ હો અલ્લાહને તુમ્હેં અપને પયામોંસે, ઔર કલામસે સબ લોગોં પર બુઝુર્ગી અતા ફરમાઇ હૈ. અપને રબસે તુમ હમારી શિફારીશ કરો.''

મૂસા અલયહિસ્સલામ કહેંગે.''આજ મેરા રબ ઐસે ગુસ્સેમેં હૈ કે, ઇતના ગુસ્સા કભી નહીં હુઆ થા ના હોગા. ઔર મૈંને દુનિયામેં એક ક્તલ કિયા થા. જીસકા મુજે હુકમ ના થા. ઇસ લિયે મુજે ખુદ અપની ફિકર હૈ. તુમ ઇસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાઓ.''

વો લોગ ઇસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ આએંગે, ઔર કહેંગે,''અય ઇસા તુમ અલ્લાહ કે રસૂલ હો, તુમને માં કી ગોદસે લોગોંસે બાત કી, તુમ અલ્લાહકી એક બાત હો, જો ઉસને મરીયમમેં ડાલ દી ઔર તુમ ઉસકી રૂહ હો, તો અપને રબસે હમારી શિફારીશ કરો. કયા તુમ નહીં દેખ રહે હો હમ જીસ હાલમેં હૈં ઔર જો મુસીબત હમ પર પડી હુઇ હૈ?''

ઇસા અલયહિસ્સલમ કહેંગે,''મેરા રબ આજ ઇસ કદર ગુસ્સમેં હૈ જીતના ગુસ્સેમેં ના કભી થા ઔર ના હોગા, ઔર ઉન કી કોઇ (ઈજ્તેહાદ્દી) ખતા બયાન નહીં કિ ગઈ, તો મુજે અપની ફિકર હૈ. તુમ કીસી ઔર કે પાસ જાઓ, મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ કે પાસ જાઓ.''

વો સબ મેરે પાસ આએંગે ઔર કહેંગે, ''યા મુહમ્મદ ! સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ આપ અલ્લાહ કે રસૂલ હૈં, ખાતેમિન્નબીય્યીન હૈં, અલ્લાહને આપકી અગલી ઔર પીછલી (ક્રેતાહીયોં કો) દુનિયામે હી બખ્શ દિયા ગયા હૈ. આપકી સબબસે, આપ હમારી શિફારીશ કરો અપને રબ કે પાસ, કયા તુમ હમારા હાલ નહીં દેખ રહે હો ? કયાં તુમ નહીં દેખ રહે હો હમ કીસ મુસીબતમેં હૈ?''

યે સુનકર મૈં ચલુંગા ઔર અર્શ કી નીચે આકર અપને રબકો સજદા કરૂંગા, ફિર અલ્લાહ ત્આલા મેરા દિલ ખોલ દેગા ઔર મુજે અપની વો હમ્દ (તારીફેં) બતાએગા જો મુજસે પહેલે કીસીકો નહીં બતાઇ, મૈં ઉસકી હમ્દો તારીફ કરૂંગા ફિર અલ્લાહ ફરમાએગા, ''યા મુહમ્મદ ! અપના સર ઉઠાઓ, માંગો, જો માંગના હૈ, દિયા જાએગા, શિફારીશ કરો કુબુલ કી જાએગી, મૈં સર ઉઠાઉંગા ઔર કહુંગા, મેરી ઉમ્મત... મેરી ઉમ્મત...''

હુકમ હોગા,''યા મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ. અપની ઉમ્મતમેંસે ઉન લોગોંકો બાબે અયમનસે જન્નતમેં દાખિલ કરો જીનકા કોઇ હિસાબ કિતાબ નહીં હોના હૈ, ઔર વો દૂસરે લોગોં કે શરીક હૈ, જન્નત કે બાકી દરવાજોંસે (ભી જા શકતે હૈં).

કસમ ઉસકી જીસ કે કબજ એ કુરતમેં મુહમ્મદ કી જાન હૈ, જન્નત કે દરવાજે કે દોનોં કિંવાડોમેં ઇતના ફાસલા હૈ જીતના મકકા ઔર હિજર કે દરમ્યાન હૈ, (હિજર બહરીનકા એક શહર હૈ) યા જીતના ફાસલા મકકા ઔર બશરા કે દરમ્યાન હૈ.

૩૮૯. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ કે સામને સરીદકા એક પ્યાલા રખ્ખા ઔર ગોશ્ત રખા, આપને દસ્તકા ગોશ્ત લિયા વો આપકો પુરે બકરેમેંસે સબસે જયાદા પસંદ થા. આપને ઉસે દાંતોંસે ખાના શુરૂ કિયા, ફિર ફરમાયા મૈં કયામત કે દિન લોગોંકા સરદાર હોંઉગા,''

જબ આપને દેખા કી આપ કે યાર કુછ નહી પૂછતે તો આપને ખુદ હી (આગે) ફરમાયા,''તુમ યે નહીં પૂછતે ''કયું કર?''

સહાબાને કહા, ''કયું કર યા રસૂલુલ્લાહ ?''

આપને ફરમાયા,''લોગ સબ ખડે હોંગે રબ્બુલ આલમીન કે સામને... ઔર ઐસી હી હદીષ બયાન કી જૈસે ઉપર ગુજરી હૈ. ''

હજરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કે કિસ્સેમેં ઇતના જયાદા હૈ ઉન્હોંને બયાન કિયા, સિતારેકો કે ક્યા યે મેરા રબ હૈ? (પયગંબરોસે શિર્ક નહીં હો શકતા, યે ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામકા અકીદા હરગીઝ નહીં થા કે, વો રબ હૈ સિર્ફ કાફિરોકો દિખાને કે લિયે કહા થા ઔર જબ યે ડૂબ ગએ તો કહા, યે મેરા ખુદા નહીં હો શકતા, સિતારા, સુરજ ઔર ચાંદ કિઝબ થા) બુતોંકો આપને તોડા થા ઔર કહા થા બડે બુતને તોડા હૈ. બિમાર ના થે ઔર કહા મૈં બિમાર હું. (યાની મેરી કૌમ બિમાર હૈ.)

કસમ ઉસકી જીસ કે હાથમેં મુહમ્મદ કી જાન હૈ જન્નત કે દોનોં દોનોં કિંવાડોમેં ઇતના ફાસલા હૈ જીતના મકકા ઔર હિજર કે દરમ્યાન હૈ, યા યું કહા જીતના હિજર ઔર મકકા કે દરમ્યાન હૈ. મુજે યાદ નહીં કયું કર કહા.

અબુ હુરૈરહ ઔર હુઝૈફહ રદીઅલ્લાહો અન્હુમસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલલ્લાહ, સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''અલ્લાહ ત્આલા કયામત કે દિન લોગોંકો જમા કરેગા, મુસલમાન ખડે રહેંગે યહાં તક કે ઉન કે પાસ જન્નત જાએગી. ફિર વો આદમ અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાએંગે, ઔર કહેંગે અય હમારે વાલિદ હમારે લિયે જન્નતકો ખોલ દો'' વો કહેંગે,''તુમ્હેં કિસને જન્નતસે નિકાલા, મેરી હી (ઈજ્તેહાદ્દી) ખતાને, અબ મુજસે યે કામ નહીં હો શકતા હૈ, હા લેકીન તુમ મેરે બેટે ઇબ્રાહિમ અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાઓ''

ઇબ્રાહિમ અલયહિસ્સલામ કહેંગે યે કામ મુજસે નહીં હો શકતા, મૈં અલ્લાહકા દોસ્ત લેકીન મેરા મક્રમ મક્રામે શફાઅતસે દૂર હૈ, તુમ મૂસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાઓ, અલ્લાહને ઉનસે બાત કી હૈ.

વો લોગ મૂસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાએંગે, વો કહેંગે મૈં ઇસ લાયક નહીં. તુમ ઇસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ જાઓ, જો અલ્લાહકા કલ્મા ઔર ઉસકી રૂહ હૈ. ઇસા અલયહિસ્સલામ કહેંગે, યે મેરાકા નહીં, ફિર વો સભી મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ કે પાસ આએંગે.

આપ ખડે હોંગે ઔર આપકો ઇજાજત મિલેગી. અમાનત ઔર નાતેકો છોડ દિયા જાએગા, વો પુલ સિરાત કે દાહિને ઔર બાયેં ખડે હો જાએંગે. તુમમેંસે પહેલા શખ્સ પુલસિરાતકો ઇસ તરહાં પાર કરેગા જૈસે બીજલી.

ઉન્હોંને કહા, ''આપ પર હમારે માં-બાપ કુરબાન હોં, બીજલી કી તરહાં કૌનસી ચીજ ગુજરતી હૈ?''

આપને ફરમયા, ''તુમને બીજલીકો નહીં દેખા? વો કૈસી ગુજરાતી જાતી હૈ ઔર ફિર લૌટ આતી હૈ? પલક ઝપકતે, ફિર જૈસે હવા જાતી હૈ, ફિર જૈસે પરિંદા ઉડતા હૈ, ફિર જૈસે આદમી દૌડતા હૈ, અપને અપને આમાલ કે મુવાફિક (ગુજરેંગે) ઔર તુમ્હારે નબી પુલ પર ખડે હોંગે વો કહેંગે, યા અલ્લાહ બચા... યા અલ્લાહ બચા... યહાં તક કે આમાલકા જોર ઘટ જાએગા. ઔર એક શખ્સ આએગા વો ચલ ના શકેગા, ઘસીટતા હુઆ આએગા ઔર ઉસ પુલ પર દોનોં તરફ લપકતેહુએ આંકડે હોંગે, જીસકો હુકમ હોગા ઉસે પકડ લેંગે. ફિર બઅઝ લોગ છિલ-છિલાકર નજાત પા જાએંગે. ઔર બઅઝ લોગ ઊલટ પૂલટ કર દોજખમેં ગીર જાએંગે, કસમ હૈ ઉસકી જીસ કે હાથમેં, અબુ હુરૈરહ કી જાન હૈ (રદીઅલ્લાહો અન્હો) જહન્નમ કી ગહરાઇ સત્તર (૭૦) સાલ કી રાહ (કે બરાબર) હૈ. ''

૩૯૧. હજરત અનસ બિન માલીક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,'' કયામત કે દિન સબસે પેહલે મૈં જન્નતમેં શફાઅત કરૂંગા, ઔર સભી પયગંબરોંસે જયાદા લોગ મેરે પૈરવી કરને વાલે હોંગે.''

૩૯૨. અનસ બિન માલીક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''સભી પયગંબરોસે જયાદા લોગ કયામત કે દિન મેરે પૈરવી કરને વાલે હોંગે ઔર સબસે પહેલે મૈં જન્નતકા દરવાજા ખટખગાઉંગા.''

૩૯૩. અનસ બિન માલીક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''સબસે પહેલે મૈં જન્નતમેં શફાઅત કરૂંગા, ઔર કીસી અંબિયા પર ઇતને લોગ ઈમાન નહીં લાયે જીતને લોગ મુજ ઈમાન લાયે ઔર બઅઝ અંબિયા ઇસ તરહાં હૈં જીન કે માનને વાલોંમે શિર્ફ એક હી, શખ્સ હૈ.''

૩૯૫. અનસ બિન માલિકસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા'' મૈં કયામત કે દીન જન્નત કે દરવાજે પર આઉંગા ઔર દરવાજા ખુલવાઉંગા. ચૌકીદાર પુછેગા, ''તુમ કૌન હો?'' મૈં કહુંગા, ''મુહંમદ'' (સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ)

વો કહેગા, ''આપ હી કે લિયે મુજે હુકમ હુઆ થા કે આપસે પહેલે કીસી કે લિયે દરવાજ મત ખોલના.''

૩૯૬. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''હર નબી કી એક દુઆ હોતી હૈ, (જો કુબુલ કી જાતી હૈ) તો મૈં ચાહતા હું કે વો દુઆ કયામત કે દિન તક અપની ઉમ્મત કી શફાઅત કે લિયે બચાકર રખ્ખુંગા .''

૩૯૭. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયાકે,
''હર નબી કી એક દુઆ (હોતી હૈ) જો જરૂર કુબુલ હોતી હૈ. તો મેરા ઇરાદા હૈ કે, અગર અલ્લાહ ચાહે તો, મૈં અપની દુઆકો બચા કર રખ્ખું ઔર કયામત કે દિન અપની ઉમ્મત કી શફાઅત કરૂં.''
૩૯૮. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઐસી હી એક ઔર હદીષ મનકુલ હૈ.
૩૯૯. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કઅબ બિન અહબારસે કહા,
રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,
''હર નબી કે લિયે એક દુઆ હોતી હૈ, જીસકો વો માંગતા હૈ, મેરા ઇરાદા હૈ બશર્તે કે અગર અલ્લાહ ચાહે, મૈં ઉસ દુઆકો છુપાએ રખ્ખું અપની ઉમ્મત કી શફાઅત કે લિયે કયામત કે દિન''
કઅબને કહા, અબુ હુરૈરહ (રદીઅલ્લાહો અન્હુમ)સે ''કયા તુમને યે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમસે સુના હૈ?''
અબુ હુરૈરહને કહા, ''હાં''
૪૦૦. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''
''હર નબી કી એક દુઆ હૈ જો જરૂર કુબૂલ હોતી હૈ, તો હર એક નબીને જલ્દી કર કે વો દુઆ માંગલી ઔરમેં અપની દુઆકો છુપા રખતા હુ કયામત કે દિન કે લિયે અપની ઉમ્મત કી શફાઅત કે વાસ્તે, ઔર અલ્લાહને ચાહા તો મેરી શફાઅત હર એક ઉમ્મતી કે લિયે હોગી, બશર્તે કે વોહ શિર્ક પર ના મરા હો.''
૪૦૧. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,
હર નબી કી એક કુબુલ હોને વાલી દુઆ હોતી હૈ, જીસે વો માંગતા હૈ ઓર કુબુલ હોતી હૈ. ઔર અતા કી જાતી હૈ. ઔર મૈંને અપની વો દુઆ ઉઠા રખ્ખી હૈ અપની ઉમ્મત કી શફાઅત કે લિયે કયામત કે દિન.
અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''હર નબી કી એક દુઆ હૈ જો ઉસને અપની ઉમ્મત કે લિયે માંગી ઔર મૈંને અની દુઆ છુપા રખ્ખી હૈ, અપની ઉમ્મત કે લિયે કયામત કે દિન શફાઅત કે લિયે.''
૪૦૨. અનસ બિન માલીક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''હર નબી કી એક દુઆ હૈ જીસકો ઉસને અપની ઉમ્મત કે હકમેં માંગા, ઔર મૈંને અપની દુઆકો ઉઠા રખ્ખા હૈ કયામત કે દિન અપની ઉમ્મત કી શફાઅત કે લિયે.''

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમકા અપની ઉમ્મત કે લિયે ઉન કે હાલ પર શફકતસે દુઆ કરના

૪૦૩. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર સનદ્સે ઐસી હી એક ઔર હદ્દીષ મનકુલ હૈ.

૪૦૪. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર સનદ્સે હજરત કતાદ્હ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઐસી હી એક ઔર હદ્દીષ મનકુલ હૈ.

૪૦૫. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ અનસ બિન માલીક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઐસી હી એક ઔર હદ્દીષ મનકુલ હૈ

૪૦૬. હજરત જાબીર બિન અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા''હર નબી કી એક દુઆ હૈ જીસકો ઉસને અપની ઉમ્મત કે હકમેં માંગા, ઔર મૈંને અપની દુઆકો કયામત કે દિન અપની ઉમ્મત કી શફાઅત કે લિયે મહફુઝ રખા હૈ.''

બાબ ૭૫ : રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમકા અપની ઉમ્મત કે હકમેં દુઆ કરના, રોના ઔર શફાઅત ફરમાના.

૪૦૭. અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર રદીઅલ્લાહો અન્હો (બીન આસ)સે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા યે આયત તિલાવત કી જીસમે ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામકા કૌલ હૈ, ''રબ્બી ઈન્નહુન્ન અદ્લલન કસીરમ-મિનન્નાસ ફમન તબેઅની, ફ ઇન્નહુ મિન્ની, વ મન અસાની ફ ઇન્નક ગફુરૂર રહીમ (સૂર-એ-ઇબ્રાહિમ : ૩૬)''

(તરજુમા :- અય મેરે રબ ! બેશક ઈન બુતોંને બહોત લોગોંકો બહકા દિયે, તો જીસને મેરી પૈરવી કી , વોહ તો મેરે રાસ્તે પર હૈ, ઔર જીસને મેરા કહા ના માના તો બેશક તું બખ્શનેવાલા મહેરબાન હૈ.)

ઔર યે આયત જીસમે ઇસા અલયહિસ્સલામકા કૌલ હૈ.

''ઇન તુઅઝ્ઝીબહુમ ફ ઇન્નહુમ ઇબાદુક. વ ઇન તગફિર લહુમ ફઇન્નક અન્તલ અઝીઝૂલ હકીમ '' (સૂર-એ-માઇદહ - ૧૧૮)

(તરજુમા :- અગર તું ઉન્હેં અઝાબ દે તો વો તેરે બંદે હૈં, ઔર અગર તું ઉન્હેં બખ્શ દે તો તું હી ગાલિબ ઔર હિકમતવાલા હૈ.)

ફિર અપને દોનોં હાથ ઉઠાએ ઔર કહા અય મેરે રબ મેરી ઉમ્મત... મેરી ઉમ્મત... ઔર રોને લગે.

અલ્લાહ ત્આલાને ફરમાયા,''અય જીબ્રીલ, તુમ મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ કે પાસ જાઓ, ઔર તુમ્હારા રબ ખુબ જાનતા હૈ. લેકીન તુમ જા કર ઉનસે પૂછો વો કયું રો રહે હૈ ? જીબ્રીલ આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ કે પાસ આએ ઔર પુછા ''આપ કયું રો રહે હૈ?'' આપને સબ હાલ બયાન કિયા, જીબ્રીલને અલ્લાહ ત્આલાસે જાકર અરજ કિયા, હાલાં કે વો ખુબ જાનતા થા.''

અલ્લાહ ત્આલાને ફરમાયા,''અય જીબ્રીલ ! મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ કે પાસ જાઓ ઔર કહો 'હમ આપકો ખુશ કરેંગે આપકી ઉમ્મતકી બખ્શીશ કે મામલે મેં, ના આપકો નારાજ નહીં કરેંગે.' ''

બાબ ૭૬ :- જો શખ્સ કુફ્ર પર મરે વો દોજખમેં જાએગા ઔર ઉસકી શફાઅત ના હોગી, ઔર બુઝુર્ગો કી બુઝુર્ગી ઉસ કે કોઇ કામ ના આએગી.

૪૦૮. અનસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, એક શખ્સને પૂછા '' યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ મેરે વાલિદ કહાં હૈ ?''

આપને ફરમાયા,''દોજખમેં''

જબ વો પીઠ ફેર કર ચલા તો આપને ઉસકો બુલાયા ઔર ફરમાયા કે ''મેરા વાલિદ ઔર તેરા વાલિદ દોનોં દોજખમેં હૈં.''

(ઇમામ જલાલુદ્દીન સુયુતી રહમતુલ્લાહ અલયહેને કઇ હદીષોંસે ઇસ બાતકો સાબિત કિયા હૈ કે, અલ્લાહને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમકી દુઆકો આપ કે વાલિદૈન કે હકમેં કુબુલ કિયા, ઉન્હેં દોબારા જીલાયા ગયા ઔર ઉન્હોંને ઇસ્લામ કુબુલ કિયા.)

૪૦૯. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, જબ યે આયત નાઝીલ હુઇ... ''વ અનઝીર અશીરતકલ અકરબીન.'' (સૂર-એ-શુઅરા : ૨૧૪)

તરજુમા :- ''ઔર અય મહેબુબ ! અપને કરીબતર રિશ્તેદારોંકો ડરાઓ.''

તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને કુરૈશ કે આમ ઔર ખાસ લોગોંકો બુલાયા, વો સબ ઇકઠ્ઠે હુએ, આપને સબકો આમ તૌર પર ડરાયા, ફિર ખાસ તૌર પર ડરાયા, ઔર ફરમાયા,''અય કઅબ બિન લવી કે બેટો અપને આપકો જહન્નુમસે છુડાઓ, અય મર્રહ બિન કઅબ કે બેટો અપને આપકો જહન્નુમસે છુડાઓ અય અબ્દે શમ્શ કે બેટો અપને આપકો જહન્નુમસે છુડાઓ, અય હાશિમ કે બેટો અપને આપકો જહન્નુમસે છુડાઓ, અય અબ્દુલમુત્તલિબ કે બેટો અપને આપકો જહન્નુમસે છુડાઓ, અય ફાતેમહ રદીઅલ્લાહો અન્હા અપને આપકો જહન્નુમસે છુડાઓ, ઇસલિયે કે મૈ અલ્લાહ કે સામને (અઝ ખુદ)કીસી ચીઝકા માલીક નહીં અલબત્તા તુમ જો મુજસે રીશ્તેદ્વારી રખતે હો. ઉસકા ફૈઝ મૈં પહુચાઉંગા.''

૪૧૦. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર સનદ્સે ઐસી હી એક ઔર હદીષ મનકુલ હૈ.

૪૧૧. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, જબ યે આયત નાઝીલ હુઇ. ''વ અનઝીર અશીરતકલ અકરબીન.'' તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ શફા પહાડી પર ખડે હુએ ઔર ફરમાયા,''અય ફાતેમા, (રદીઅલ્લાહો અન્હા) મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ) કી બેટી, અય સફિય્યહ અબ્દુલ મુત્તલીબ કે બેટી, અય અબ્દુલ મુત્તલીબ કે બેટો, મૈં અલ્લાહ કે સામને (અઝ ખુદ)તુમકો નહીં બચા શકતા, અલબત્તા, તુમ મેરે માલમેંસે જો ચાહો માંગ લો.''

૪૧૨. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ પર યે આયત નાઝીલ હુઇ ''વ અનઝીર અશીરતકલ અકરબીન.'' (અશ-શુઅરા : ૨૧૪)
તો આપને ફરમાયા,''અય કુરૈશ કે લોગો, તુમ અપની જાનોંકો અલ્લાહસે મોલ લો. મૈં અલ્લાહ કે સામને(અઝ ખુદ)તુમ્હારે કુછ કામ નહીં આ શકતા. અય અબ્દુલમુત્તલીબ કે બેટો, મૈં અલ્લાહ કે સામને તુમ્હારે કુછ કામ નહીં આ શકતા, અય અબ્બાસ અબ્દુલ મુત્તલીબ કે બેંટે,મેં અલ્લાહ કે અઝાબ કો (અઝ ખુદ)ટાલ નહીં શકતા. અય શફિય્યહ(રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમકી ફુફી) મૈં અલ્લાહકેમેં અલ્લાહ કે અઝાબ કો (અઝ ખુદ)ટાલ નહીં શકતા. અય ફાતેમહ બિન્તે મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ કી) મેરે માલમેંસે જો ચાહે માંગ લે, પર અલ્લાહકેમેં અલ્લાહ કે અઝાબ કો (અઝ ખુદ)ટાલ નહીં શકતા.
૪૧૩. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર સનદ્સે ઐસી હી એક ઔર હદીષ મનકુલ હૈ.
૪૧૪.કબીશહ બિન મુખારિક ઔર ઝુહૈર બિન અમ્રસે રિવાયત હૈ દોનોંને કહા, જબ યે આયત ઉતરી. ''વ અનઝીર અશીરતકલ અકરબીન.'' (અશ-શુઅરા : ૨૧૪) તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ પહાડી કે એક પત્થર પર ગએ ઔર સબસે ઊંચે પત્થર પર ખડે હુએ ફિર આવાઝ દી, ''અય અબ્દે મુનાફ કે બેટો!! મૈં ડરાનેવાલા હું ! મેરી ઔર તુમ્હારી મિસાલ ઐસી હૈ જૈસે એક શખ્સને દુશ્મનકો દેખા, ફિર વો અપને અહેલકો બચાને કે લિયે ચલા, ઔર ડરા કે કહીં દુશ્મન ઉસસે પહેલે ના પહોંચ જાએ, તો પુકારને લગા, યા શબાહાહ'' (યે ખબરદાર હોને કે લિયે કહા જાનેવાલા અરબી જુમલા હૈ)
૪૧૫. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર સનદ્સે ઐસી હી એક ઔર હદીષ મનકુલ હૈ.
૪૧૬. ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, કે જબ યે આયત નાઝીલ હુઇ ''વ અનઝીર અશીરતકલ અકરબીન.'' (અશ-શુઅરા : ૨૧૪)
તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ નિકલે યહાં તક કે શફા પહાડી પર ચઢ ગએ ઔર પુકારા ''યા શબાહાહ''
લોગોંને કહાં ''યે કૌન પુકાર રહા હૈ?''
ઉન્હોંને કહા, ''મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ) હૈ.''
ફિર સબ લોગ આપ કે પાસ ઇકઠ્ઠા હુએ, આપને કહા, ''અય ફલાં કે બેટો, અય ફલાં કે બેટો!! અય ફલાં કે બેટો !! અય અબ્દે મુનાફ કે બેટો, અય અબ્દુલ મુત્તલિબ કે બેટો!!'' વો સબ ઇકઠ્ઠે હુએ તો આપને ફરમાયા,''તુમ કયા સમઝતે હો ? અગરમેં યે કહુ કે ઇસ પહાડી કે પીછે સવાર હૈ તો મેરી બાત માનોંગે ?''
ઉન્હોંને કહા, ''હમને તો તુમ્હારી કોઇ ભી બાત ઝૂટ નહીં પાઇ.''
આપને ફરમાયા ''તો ફિર મૈં તુમ્હેં ડરાતા હું, સખ્ત અઝાબ સે.''
અબુ લહબને કહા, '' તુમ હલાક હો જાવ (નઉઝુબિલ્લાહ), તુમને હમ સબકો ઇસ લિયે જમા કિયા?''

ફિર વો ખડા હુઆ, ઉસ વકત યે સૂરત નાઝિલ હુઇ, ''તબ્બતયદા અબીલ હબીંવ વ ક્ક તબ્બ.....''

તરજુમા : હલાક હોં અબી લહબ કે દોનોં હાથ, ઔર વો હલાક હુઆ.

અમ્મસને ઇસ સૂરતકો યુંહી પઢા, તબ્બતિયદા અબી લહબીંવ વ કદ તબ્બ. આખિર તક.(મતલબ કે ઉસમે કદ તબ્બ પઢા. કદ જયાદા લગાયા જબ કે તબ્બતિયદા અબીલહબીંવ વ તબ્બ પઢા જાતા હૈ)

૪૧૭. ઈસી સનદસે ઐસી હી એક ઔર હદીષ મનકુલ હૈ. ઈસમેં આયાતે કરીમા ''વ અનઝીર અશીરતકલ અકરબીન.'' ક। તઝકીરા નહીં હૈ.

બાબ ૭૭ : રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમકી શિફારીશ કી વજહસે અબુ તાલિબ કે અઝાબમેં તખફીફ હોને કે બયાનમેં

૪૧૮. હજરત અબ્બાસ બિન અબ્દુલ મુત્તલિબ રદીઅલ્લાહો અન્હોને પુછ ।, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! કયા આપને, અબુ તાલીબકો ભી કુછ ફાયદા પહોંચાયા? વો આપ કી હિફાઝત કરતે થે ઔર આપ કે વાસ્તે ગુસ્સા હોતે થે''

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''હાં, વો જહન્નુમકે સિર્ફ ઉપર કે દરજેમેં હૈં ઔર અગર મેરી શફાઅત ના હોતી તો વો જહન્નુમ કે નીચે કે દરજેમેં હોતે.''

૪૧૯. અબ્દુલ્લાહ બિન હારીષ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને હજરત અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે સુના. વો ફરમાતે થે, ''મૈંને કહા કી, યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ અબુ તાલીબ આપકા બચાવ કરતે થે ઔર આપ કી મદદ કરતે થે ઔર આપ કે લિયે લોગોં પર ગુસ્સા કરતે થે. તો ઉનકો ઇન બાતોં કી વજહસે કોઇ ફાયદા હુઆ? ''

આપને ફરમાયા,''હાં, મૈંને ઉનકો સખ્ત અંગારમેં પાયા તો મૈં ઉન્હેં હલકી આગમૈ નિકાલ લાયા.''

૪૨૦. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર સનદસે ઐસી હી એક ઔર હદીષ મનકુલ હૈ.

૪૨૧. અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ કે પાસ આપ કે ચાચા અબુ તાલીબકા ઝીક્ર હુઆ, આપને ફરમાયા,''શાયદ મેરી શફાઅતસે ઉનકા કયામત કે દિન ફાયદા હો ઔર ઉન્હેં હલકી આગમેં રખા જાએં, જો ઉન કે ટખનોં તક હો લેકીન ઇસસે દિમાગ ખૌલેગા.''

૪૨૨. અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,'' કે સબસે કમ દરજેકા અજાબ ઉસકો હોગા જીસે દો જુતિયાં આગ કી પહેનાઇ જાએંગી ઉન જુતીયોં કી ગરમી કી વજહસે દિમાગ ખૌલેગા.

૪૨૩. ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''અબુ તાલીબકો દોજખકા સબસે હલકા અઝાબ હોગા, વોહ દો જુતીયાં પહને હોંગે, ઐસી જુતીયાં જીનસે ઉનકા દિમાગ ખૌલેગા.''

૪૨૪. નોઅમાન બિન બશીર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, વો ખુત્બા પઢ રહે થે, ઉન્હોંને કહા કે મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમસે સુના આપને ફરમાયા,''કયામત કે દિન સબસે કમ દરજેકા અઝાબ ઉસે હોગા જીસ કે તલવોં કે બીચ દો અંગર રખે જાએંગે ઉસકી વજહસે દિમાગ ખૌલને લગેગા.''

૪૨૫. નોઅમાન બિન બશીર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયાકે, ''સબસે હલ્કા અઝાબ ઉસકો હોગા, જો દો જુતીયાં ઔર દો તરમેં અંગારે કે પહને હોગા, ઉસકા દિમાગ ઇસ તરહાં ખૌલેગા જીસ તરહાં હાંડી ફડ ફડ પકતી હૈ. વો સમઝેગા ઉસસે ઝયાદા સખ્ત અઝાબ કીસીકો નહીં, હાલાં કે ઉસે સબસે હલકા અઝાબ હોગા.''

બાબ ૭૮ :- કુફ્ર પર મરનેવાલે શખ્સ કે કોઇ અમલ કામ ના આએંગે.

૪૨૬. ઉમુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને સવાલ કિયા, ''યા રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ) જુદઆનકા બેટા જમાનએ જાહિલિય્યતમેં સિલા રહમી કરતા થા ઔર મિસ્કીનોંકો ખાના ખિલાતા થા, કયા ઉસે યે અમલ ફાયદા પહોંચાએંગે ? ''

આપને ફરમાયા,''કુછ ફાયદા નહીં દેંગે, ઉસને કભી ઐસા નહીં કહા કે અય મેરે રબ! કયામત કે દિન મેરે ગુનાહ બખ્શ દે.''

બાબ ૭૯ :- મુઅમીનસે દોસ્તી ઔર ગૈરમુઅમીનસે દોસ્તી તોડને ઔર ઉસસે જુદા રહને કે બયાન મેં.

૪૨૭. અમ્ર બિન આસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમસે સુના, આપ પુકાર કર ફરમાતે થે. ચુપકેસે ના ફરમાતે થે, ''ફલાં ખાનદ્વાન મેરા અઝીઝ નહીં બલ્કે અલ્લાહ મેરા વલી હૈ ઔર મેરે અઝીઝ વો મોમીન હૈ જો નેક હોં.''

બાબ ૮૦ :- મુસલમાનોં કે એક ગિરોહકા બગૈર હિસાબ ઔર બગૈર અઝાબ જન્નતમેં દાખિલ હોનેકા બયાન.

૪૨૮. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલલ્લાહ, સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''મેરી ઉમ્મતમેંસે સત્તર હજાર (૭૦,૦૦૦) આદમી બગૈર હિસાબ કે જન્નતમેં દાખિલ હોંગે.'' એક શખ્સ બોલા, ''યા રસૂલલ્લાહ! (સલ્લલ્લાહો

અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ) દુઆ કીજીએ અલ્લાહ મુજે ઉન લોગોંમે શામિલ કર દે.''
આપને ફરમાયા,''યા અલ્લાહ ઇસે ઉન લોગોંમેં શામિલ કર દે.''
ફિર દુસરા શખ્સ ખડા હુઆ ઔર બોલા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! (સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ) દુઆ કીજીએ અલ્લાહ મુજે ભી ઉન લોગોંમેં શામિલ કર દે.''
આપને ફરમાયા,''ઉકકાશહ ! તુજસે પહેલે યે કામ કર ચુકા.''
૪૨૯. એક ઔર સનદ્સે ઐસી હી એક ઔર હદ્દીષ મનકુલ હૈ.
૪૩૦.અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમસે સુના આપ ફરમાતે થે, ''મેરી ઉમ્મતમેંસે સત્તર હજાર લોગોં કી એક જમાઅત જન્નતમેં જાએગી, જીન કે મુંહ ચૌદહવી કી રાત કે ચાંદ કી તરહાં ચમકતે હોંગે, અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, યે સુનકર ઉકકાશહ બિન મુહસીન અસદી અપના કમ્બલ ઉઠાતે હુએ ખડે હુએ ઔર કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! અલ્લાહસે દુઆ કીજીએ મૈં ઉન લોગોંમેં હો જાઉં''
રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''અય અલ્લાહ! તું ઇસે ઉન લોગોંમેંસે કર દે.''
ફિર એક શખ્સ અન્સારમેંસે ઔર ખડા હુઆ ઔર બોલા,
''યા રસૂલુલ્લાહ ! (સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમ) દુઆ કીજીએ કે અલ્લાહ મુજે ભી ઉન લોગોં મેસે કરદે.''
રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''યે બાત તુજસે પહેલે ઉકકાશહ કર ચુકા.
૪૩૧. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયાકે, ''મેરી ઉમ્મતમેંસે સત્તર હઝાર લોગ જન્નતમેં જાએંગે, ઉનમેંસે બઅઝ લોગોં કી સૂરત ચાંદ કી તરહાં ચમકતી હોગી.''
૪૩૨. હજરત ઇમરાન રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''મેરી ઉમ્મતમેંસે સત્તર હઝાર લોગ બગૈર હિસાબ કે જન્નતમેં જાએંગે. લોગોને પૂછા ''વો કૌન લોગ હોંગે યા રસૂલલ્લાહ!''
આપને ફરમાયા,''વો લોગ જો દાગ નહીં દેતે ઔર મન્તર નહી કરતે ઔર અપને રબ પર ભરોસા કરતે હૈ.''
ઉસ વકત ઉકકાશહ રદીઅલ્લાહો અન્હુ ખડે હુએ ઔર કહા ''યા રસૂલલ્લાહ! દુઆ ફરમાઇએ કે ખુદા મુજકો ઉન લોગોંમેસે કરે.''
આપને ફરમાયા,''તુ ઉનમેંસે હૈ.''
ફીર એક શખ્સ ઔર ખડા હુઆ ઔર કહને લગા, ''અય અલ્લાહ કે નબી ! દુઆ કીજીએ કે અલ્લાહ મુજકો ભી ઉન લોગોંમેં (શામિલ) કરે'' આપને ફરમાયા,''પહેલે ઉકકાશહ કહે ચુકા.''

૪૩૩. હજરત ઇમરાન બિન હસીન રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયાકે, મેરી ઉમ્મતમેંસે સત્તર હજાર લોગ બગૈર હિસાબ કે જન્નતમેં જાયેંગે.

લોગોને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ વો કોન લોગ હોંગે ? આપને ફરમાયા,''વો લોગ જો ના મંતર કરતે હૈં, ના બદ્દશગુની લેતે હૈં, ના દાગ (ડ ામ) લગાતે હૈ, ઔર અપને પરવરદિગાર પર ભરોસા કરતે હૈં,''સહલ બિન સઅદ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે , રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,''મેરી ઉમ્મત મેસે સત્તર હજાર યા સાત લાખ આદમી એક દૂસરેકો પકડે હુઅ જન્નતમેં. કોઇ ઉનમેસે પેહલે જન્નતમેં ના દાખિલ હોગા . જબ તક કી આખિરી શખ્સ જન્નતમેં ના દાખિલ હો જાએ, ઔર ઉન કે મુંહ ચૌદહવીં રાત કે ચાંદ કી તરહ ચમક્તે હોંગે. ''

૪૩૪. હુસૈન બિન અબ્દુર્રેહમાનસે રિવાયત હૈ કે, મૈં સઇદ બિન જુબૈર રદીઅલ્લાહો અન્હો કે પાસ થા. ઉન્હોંને કહાકે,''તુમ મેસે કિસીને ઉસ સિતારેકો દેખા જો કલ રાતકો ટુટા થા?''

મેંને કહા,''મૈનેં દેખા કે મૈં નમાઝમે ઉસ વકત મશગુલ ના થા. બલ્કે મુજે બિચ્છુને ડંખ મારા થા.''

સઇદ રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હોને કહા, ''ફિર તુને કયા કિયા?''

મેંને કહા, મેને,''દમ કરાયા,''

ઉન્હોને કહા, ''તુને દમ કયું કરાયા?''

મેંને કહા, ''ઉસ હદીષ કી વજહસે જો શઅબીને હમસે બયાન કી.''

ઉન્હોંને કહા, '' શઅબી ને કોનસી હદિષ બયાન કી?''

મેંને કહા, ''ઉન્હોને હમે બુરિદાહ બિન હસીબ અસ્લમી રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હોસે રિવાયત હદીષ કહી હૈ કે , દમ મુફીદ નહીં સિવા નજર કે લિએ યા ડંખ કે લિએ .'' (યાને સાપ-બિચ્છુ કે કાટને પર યા નજર ઉતારને પર દમ મુફીદ હે.)

સઇદને કહા, ''જીસને જો સુના ઔર ઉસ પર અમલ કિયા તો અચ્છા કિયા, લેકીન હમસે તો અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે યે હદિષ બયાન કી, ઉન્હોંને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમસે સુના કી આપ ફરમાતે થે,'' મેરે સામને પયગમ્બરો કી ઉમ્મતેં લાઇ ગઇ, બઅઝ પયગમ્બર એસે થે કી ઉન કી ઉમ્મત કે લોગ દસસે ભી કમ હો, ઔર બઅઝ પયગમ્બર કે સાથ એક યા દો આદમી થે, ઔર બઅઝ કે સાથ એક યા દો આદમી થે, ઔર બઅઝ કે સાથ એક ભી ના થા. ઇતનેમે એક બડી ઉમ્મત આઇમેં સમજા કે મેરી ઉમ્મત હે.''

મુજસે કહા ગયા કી ''યે મુસા અલયહિસ્સલામ હે ઔર ઉન કી ઉમ્મત હે. તુમ આસમાન કે કિનારેકો દેખો.''

મેને દેખા તો એક ઔર બડી ગિરોહ હે. ફિર મુજસે કહા ગયા કી અબ દુસરે કિનારે કી તરહ દેખો.'' મેને દેખા તો એક ઔર બડા ગિરોહ હે.''

મુજસે કહા ગયા કી ''યે તુમ્હારી ઉમ્મત હે ઔર ઉન લોગોમેં સત્તર હજાર આદમી ઐસે હેં કી જો બગૈર હિસાબ ઔર અઝાબ કે જન્નતમેં જાએંગે.''

ફિર આપ ખડે હો ગએ ઔર અપને ઘર તશરિફ લે ગએ. તો લોગોને ગુફતગુ કી ઉન લોગો કે બારેમેં જો બગૈર હિસાબ ઔર અઝાબ કે જન્નતમેં જાએંગે.

બઅઝ લોગોને કહા યે વો લોગ હે જો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકી શોહબતમેં રહે, બઅઝને કહા, નહિ, શાયદ વો લોગ હે જો ઇસ્લામ કી હાલતમેં પૈદા હુએ ઔર ઉન્હોંને અલ્લાહ કે સાથ કિસીકો શરીક નહી કિયા, બઅઝને કહા કુછ ઔર ઇતનેમેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ, બાહર તશરીફ લાએ ઔર ફરમાયા,''તુમ લોગ કિસ ચીજમેં બહસ કર રહે હો ?'' ઉન્હોંને આપકો ખબર દી તબ આપને ફરમાયા,''યે વો લોગ હે જો ના દમ કરતે હે, ના દમ કરાતે હેં, ના બદશગુન લેતે હે, ઔર અપને રબ પર ભરોસા કરતે હૈ.''

યે સુનકર ઉકકાશહ બિન મિહસન રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હો ખડે હુએ ઔર ઉન્હોને કહા, ''આપ અલ્લાહસે દુઆ કિજીયે કે વો મુજકો ઉન લોગોમેંસે કર દે.'' આપને ફરમાયા,''તુ ઉન લોગોમેંસે હૈ.'' ફિર એક ઔર શખ્સ ખડા હુઆ ઔરકેહને લગા, ''દુઆ કિજીયે અલ્લાહ મુજકો ભી ઉન લોગોંમે કરે.'' આપને ફરમાયા,''ઉકકાશહ, તુજસે પેહલે યે કામ કર ચુકા.''

૪૩૬. હજરત ઈબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હોસે રિવાયત હે કી, રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહી વ સલ્લમને ફરમાયા,'' મેરે સામને પયગમ્બરો કી ઉમ્મતેં પેશ કી ગઈ, બાકી ઉપર જૈસી હી હદ્વીષ મનકુલ હૈ.

બાબ ૮૧ :- અચ્છે લોગ જન્નત કે આધે લોગ ઇસ ઉમ્મત કે હોંગે.

૪૩૭.. અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હોસે રિવાયત હે કી રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''કયા તુમ ઇસ બાતસે ખુશ નહિં હો કે જન્નતીઓ કી ચોથાઇ તુમ લોગોંમેંસે હોંગે?''

યે સુનકર હમનેં તકબીર કહી. ફિર આપને ફરમાયા ''કયા તુમ ઇસ બાતસે ખુશ નહિ હોતે કી એક તિહાઇ જન્નતીઓંમેં તુમ લોગ હોંગે.''

યે સુનકર હમને તકબીર કહી. ફિર આપને ફરમાયાકે, ''મુજે ઉમ્મીદ હે કી જન્નતીઓંમેં આધે તુમ લોગ હોંગે ઔર ઇસકી વજહ યે હે કી જો યે બયાન કરતા હું મુસલમાન કાફિરોમેં ઐસે હે જૈસે એક સફેદ બાલ સિયાહ બેલમે હો યા એક સિયાહ બાલ સફેદ બેલમેં હો.''

૪૩૮.. અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હોસે રિવાયત હૈ કે હમ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ એક ખેમેમેં થે. જીસમેં કરીબ ચાલીસ આદમી હોંગે.

આપને ફરમાયા,''કયા તુમ ઇસ બાતસે ખુશ હો કે જન્નત જન્નતીઓ કી ચૌથાઇ તુમ લોગ હો? '' હમને કહા, હાં,

ફિર આપને ફરમાયા,''તુમ ઇસ બાતસે ખુશ હો કી જન્નતીઓ કી એક તિહાઇ તુમ લોગ હો?'' હમને કહા, ''હાં''

આપને ફરમાયા,''કસમ ઉસકી જીસ કે હાથમે મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકી જાન હે. મુજે ઉમ્મીદ હૈ કે તુમ જન્નતિઓં કે આધે હોંગે, ઔર યે ઇસલિએ કે જન્નતમેં વહી જાએગા જો મુસલમાન હે ઔર મુસલામાન મુશરિકો કે અંદર ઐસે હે જૈસે એક સફેદ બાલ સિયાહ બેલ કી ખાલમેં હો યા, એક સિયાહ બાલ લાલ બેલ કી ખાલમેં હો.''

૪૩૯. અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, હમારે સામને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ચમડે કે ખેમેમે અપની પીઠકા ટેકા દીયા ઔર ખુત્બા પઢા, ''ખબરદાર હો જાઓ, વોહ જો મુસલમાન હૈ ઉસ કે સિવા કોઇ ભી જન્નતમેં દાખિલ નહીં હોગા, યા અલ્લાહ ! મૈંને તેરા પયગામ પહુંચા દિયા, યા અલ્લાહ ! તું ગવાહ રહે.''

''કયા તુમ ચાહતે હો કે જન્નત કે ચૌથાઇ લોગ તુમમેંસે હો? ''

હમને કહા, ''હાં, યા રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ)''

આપને ફરમાયા,''કયા તુમ ચાહતે હો કે જન્નત કે એક તિહાઇ લોગ તુમમેંસે હો?''

સબને કહાં, ''હાં, યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ''

આપને ફરમાયા,''મુજે ઉમ્મીદ હૈ કે, તુમ જન્નત કે નિસ્ફ (આધે) હોંગે. તુમ પીછલી ઉમ્મતોં કે મુકાબિલ તુમ્હારી મિસાલ ઐસે હોગી. જયસે એક સિયાહ બાલ સુફેદ બૈલમે યા એક સુફેદ બાલ સિયાહ બૈલ મેં.''

૪૪૦. અબુ સઇદ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''અલ્લાહ ફરમાએગા, અય આદમ અલયહિસ્સલામ''

વો કહેંગે ''હાજીર હું તેરી ખિદમતમે, તેરી ઇતાઅતમેં, સબ ભલાઇ તેરે હાથમેં હૈ''

હુકમ હોગા, ''દોજખીઓં કી જમાઅત નિકાલ લો.''

વો કહેંગે, ''દોજખીઓં કી કૈસી જમાઅત ?''

હુકમ હોગા, ''હર હાજર આદમીયોંમેંસે નવસો નન્યાનવે આદમી જહન્નમ કે લિએ નિકાલલો.''

આપને ફરમાયા,''યહી તો વકત હૈ જબ બચ્ચા બુઢ્ઢાહો જાએગા ઔર હર એક પેટવાલી ઔરત અપના પેટ ડાલ દેગી, ઔર તું દેખેગા લોગોંકો જૈસે નશેમેં મસ્ત હૈં, ઔર વો મસ્ત ના હોંગે પર અલ્લાહકા અઝાબ સખ્ત હોગા.''

ઇસ અમ્રકો સુનકર સહાબા રદીઅલ્લાહો અન્હુમ બહોત પરેશાન હુએ, ઔર કહને લગે,'' ફિર દેખિયે યા રસૂલલ્લાહ, સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ, ઉન હજાર લોગોંમેંસે એક આદમી હમમેંસે કૌન નિકલતા હૈ?

આપને ફરમાયા,''કસમ હૈ ઉસ ઝાત કી જીસ કે હાથમેં મેરી જાન હૈ, મુજે ઉમ્મીદ હૈ કે, જન્નત કે એક ચોથાઇ આદમી તુમમેંસે હોંગે,''

ઇસ પર હમને અલ્લાહકી હમ્દ કી ઔર તકબીર કહી.

ફિર આપને ફરમાયા,''કસમ હૈ ઉસકી જીસ કે હાથમેં મેરી જાન હૈ, મુજે ઉમ્મીદ હૈ કે, જન્નત કે એક તિહાઇ આદમી તુમમેંસે હોંગે.''
ઇસ પર હમને અલ્લાહકી હમ્દ કી ઔર તકબીર કહી.
ફિર આપને ફરમાયા,''કસમ હૈ ઉસકી જીસ કે હાથમેં મેરી જાન હૈ, મુજે ઉમ્મીદ હૈ કે, જન્નત કે આધે લોગ તુમ લોગોંમેંસે હોંગે. તુમ્હારી મિસાલ દુસરી ઉમ્મતોં કે સામને ઐસી હૈ, જૈસે એક સુફૈદ બાલ સિયાહ બૈલ કી ખાલમેં હો યા ગધે કે પાંવમેં એક નિશાન હો.''
૪૪૧. દુસરી રિવાયતકા બયાન ભી વૈસા હી હૈ જૈસે ઉપર ગુજરા હૈ. ઇસમે ઇતના હૈ ''તુમ ઉસ દીન ઔર લોગોં કે સામેન ઐસે હો જૈસે એક સુફૈદ બાલ કાલે બૈલમેં, યા એક સિયાહ બાલ સુફૈદ બૈલમેં, ઔર ગધે કે પાંવ કે નિશાનકા ઝિક્ર ઇસમેં નહીં હૈ. ''

કિતાબુત્તહારત

તહારત કે મસાઇલ

હર ચંદ ઇમાન કે બાદ સભી ઇબાદતોંમેં નમાઝ સબસે પહેલે હૈ.
લેકીન નમાઝ કી શર્ત તહારત (પાકી) હૈ ઇસ લિયે પહેલે તહારતકો બયાન કિયા હૈ.

બાબ ૮૨ :- વઝુ કી ફઝીલતકા બયાન

૪૪૨. અબુ માલિક અશ્અરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''તહારત આધે ઇમાન કે બરાબર હૈ. ઔર અલહમ્દુલિલ્લાહ તરાઝુકો ભર દેગા, ઔર સુબ્હાનઅલ્લાહ ઔર અલહમ્દોલિલ્લાહ યે દોનો આસ્માનોં ઔર જમીન કે બીચ કી જગહકો ભર દેંગે ઔર નમાઝ નૂર હૈ. ઔર સદકા દલીલ હૈ ઔર સબ્ર રોશની હૈ ઔર કુરઆન તેરી દલીલ હૈ દુસરે પર યા દુસરે કી દલીલ હૈ તુજ પર હર એક આદમી સુબ્હાકો ઉઠતા હૈ. યા ફિર અપને આપ આઝાદ કરતા હૈ યા અપને આપ તબાહ કરતા હૈ.''

બાબ ૮૩ :- નમાઝ કે લિયે તહારતકા હોના જરૂરી હૈ.

૪૪૩.મુસઅબ બિન સઅદસે રિવાયત હૈ કે, અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હો, ઇબ્ને આમીર રદીઅલ્લાહો અન્હો કે પાસ આએ વો બીમાર થે તો ઉન કી (તબીયત) પુછને કે લિયે.

ઇબ્ને આમીરને કહા અય ઇબ્ને ઉમર (રદીઅલ્લાહુ અન્હુમ) ''કયા તુમ મેરે લિયે દુઆ નહીં કરતે ?''

ઉન્હોંને કહા કે, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે સુના હૈ આપ ફરમાતે થે, ''અલ્લાહ તહારત કે બિના નમાઝકો નહીં કુબુલ કરતા ઔર જીસ માલે ગનીમતકો તકસીમસે પહેલે ઊડા લીયા ગયા હો ઉસમેંસે દિયા ગયા સદકા નહીં કુબુલ કરતા ઔર તુમ તો બશરા કે હાકીમ હો ચુ કે હો.''

૪૪૪.. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર સનદસે ઐસી હી એક ઔર હદીષ મનકુલ હૈ.

૪૪૫. હુમામ બિન મુનબ્બિહસે રિવાયત હૈ જો વહબ બિન મુનબ્બિહ કે ભાઇ હૈં, ઉન્હોંને કહા, કે યે વો હદીષ હૈ જો, અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને હમસે બયાન કી, હજરત મુહમ્મદ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે, ફિર કંઇ હદીષોંકા ઝિક્ર કિયા, ઉનમેંસે એક હદીષ યે ભી થીંકે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''અલ્લાહ ત્આલા તુમમેંસે કીસી કી ભી નમાઝ ''

બાબ ૮૪ :- પુરા (મુકમ્મિલ) વુઝુ કરનેકા તરીકા ઔર ઉસકા બયાન :-

૪૪૬.. હુમરાન જો કે હજરત ઉસ્માન બિન અફ્ફાન રદીઅલ્લાહો અન્હો કે આઝાદ કરદા ગુલામ થે ઉનસે રિવાયત હૈ, ઉન્હોંને કહા કે, હજરત ઉસ્માન બિન અફ્ફાન રદીઅલ્લાહો અન્હોને વુઝુકા પાની મંગવાયા, ઔર વુઝુ કિયા તો, પહેલે દોનોં પહોંચોકો તીન બાર ધોયા, ફિર કુલ્લી કી ઔર નાકમેં પાની ડાલા, ફિર તીન બાર મુંહ ધોયા, ફિર દાહિના હાથ કુહની તક ધોયા, તીન બાર, ફિર બાયાં હાથ ધોયા તીન બાર ધોયા, ફિર મસહ કિયા સર પર, ફિર દાહિના પાંવ તીન બાર ધોયા, ફિર બાયાં પાંવ તીન બાર ધોયા, ઇસ કે બાદ કહા કે, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો દેખા કે આપને વુઝુ કિયા ઇસી તરહાં જૈસા કી મૈંને અભી વુઝુ કિયા. ફિર ફરમાયા,''જો શખ્સ મેરી તરહાં વુઝુ કરે ઔર દો રકઅત નમાઝ ખડે હોકર પઢે ઇસ કે બીચમેં કીસી ઔર ખ્યાલમેં મુબ્તીલા ના હો તો ઉસ કે સભી અગલે ગુનાહ બખ્શ દિયે જાએંગે.''

૪૪૭. ઇબ્ને શિહાબને કહા કે હમારે ઉલ્મા કહેતે થે કે વુઝુ સભી વુઝુઓં હુમરાન જો કે હજરત ઉસ્માન બીન અફ્ફાન રદીઅલ્લાહો અન્હો કે આઝાદ કરદા ગુલામ થે ઉનસે રિવાયત હૈ કે, ઉન્હોંન દેખા કે ઉસ્માન બિન અફ્ફાન રદીઅલ્લાહો અન્હોને એક પાનીકા બરતન મંગવાયા ઔર તીન બાર દોનોં હાથોં પર પાની ડાલા, ઉનકો ધોયા, ફિર દાહિના હાથ બરતન કે અંદર ડાલ દિયા, ઔર કુલ્લી કી ઔર નાકમેં પાની ડાલા, ફિર મુંહકો તીન બાર ધોયા, ઔર દોનોં પાંવોંકો તીન બાર ધોયા, ફિર કહા કી, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જો શખ્સ મેરે ઇસ વુઝુ કી તરહાં વુઝુ કરે ઇસ કે બાદ દો રકાતેં પઢે ઔર દિલકો કીસી ઔર ખ્યાલમેં ના લગાએ તો ઉસ કે અગલે ગુનાહ બખ્શ દિયે જાએંગે.

બાબ ૮૫ :- વુઝુ કરને કી ઔર ઉસ કે બાદ નમાઝ પઢને કી ફઝીલત :-

૪૪૮.. હુમરાનસે રિવાયત હૈ જો હજરત ઉસ્માન રદીઅલ્લાહો અન્હો કે આઝાદ કરદા ગુલામ થે. ઉન્હોંને કહા કે, મૈંને હજરત ઉસ્માન બિન અફ્ફાન રદીઅલ્લાહો અન્હોસે સુના, વો મસ્જીદ કે સામને થે, ઇતનેમેં અસર કી નમાઝ કે વકત મુઅઝ્ઝીન ઉન કે પાસ આયા, ઉન્હોંને વુઝુકા પાની મંગવાયા, ઔર વુઝુ કિયા. ફિર કહા, ''અલ્લાહકી કસમ મેં, તુમસે એક હદીષ બયાન કરતા હું, અગર અલ્લાહકી કિતાબમેં એક આયત ના હોતી તો મૈં તુમસે બયાન ના કતા. મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ આપ ફરમાતે થે, ''જો શખ્સ અચ્છી તરહ વુઝુ કરે ફિર નમાઝ પઢે તો ઉસ કે વો ગુનાહ બખ્શ દિયે જાતે હૈં, જો ઉસ નમાઝસે લેકર દૂસરી નમાઝ તક હોંગે.''

૪૪૯.. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર સનદ્સે ઐસી હી એક ઔર હદીષ મનકુલ હૈ.

હુમરાનસે રિવાયત હૈ જબ હજરત ઉસ્માન રદીઅલ્લાહો અન્હો વુઝુ કર ચૂ કે તો ઉન્હોંને ફરમાયા,''કસમ હૈ અલ્લાહકી મૈં તુમસે એક હદીષ બયાન કરતા હું,અગર અલ્લાહકી કિતાબમેં એક આયત ના હોતી તો મૈં ઇસ હદીષકો તુમસે બયાન ના કરતા.''

૪૫૦.. મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે સુના હૈ આપ ફરમાતે થે, ''જો શખ્સ અચ્છી તરહાં વુઝુ કરે ફિર નમાઝ પઢે તો ઉસ કે વો ગુનાહ બખ્શ દિએ જાએંગે, જો ઉસ નમાઝ કે બાદસે દૂસરી નમાઝ તક હોંગે.''
ઉરવહને કહા, ''વો આયત યે હૈ, ઇન્નલ લઝીન યકતુમુના મા અન્ઝલના મિનલ બૈયિનાતે વલ હુદા... લાએનૂત.'' (સૂરએ બકર : ૧૫૯)
તરજુમા :- વોહ જો હમારી ઉતારી હુઇ રૌશન બાતોં ઔર હિદાયતકો છૂપાતે હૈં, બાદ ઇસ કે કે લોગોં કે લિયે હમ ઇસ કિતાબમેં વાજેહ ફરમાતે હે ઉન પર અલ્લાહકી લાનત હૈ ઔર લાનત કરને વાલોં કી લાનત.

૪૫૧. અમ્ર બિન સઇદ બિન આસસે રિવાયત હૈ કે, મૈં હજરત ઉસ્માન રદીઅલ્લાહો અન્હો કે પાસ બૈઠા થા ઉન્હોંને વુઝુકા પાની મંગવાયા ફિર કહા, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે સુના આપ ફરમાતે થે, ''જો કોઇ મુસલમાન ફરજ નમાઝકા વકત પાએ ફિર અચ્છી તરહાં વુઝુ કરે ઔર દિલ લગા કર નમાઝ પઢે ઔર અચ્છી તરહાં રૂકુઅ કરે તો યે નમાઝ ઉસ કે અગલે ગુનાહોંકા કફ્ફારા હોગી, જબ તક કબીરહ ગુનાહ ના કરે ઔર હંમેશા ઐસા હી જારી રહેગા.''

૪૫૨. હુમરાનેસે રિવાયત હૈ જો મૌલાથે હજરત ઉસ્માન બિન અફ્ફાન (રદીઅલ્લાહો અન્હુમ) ઉન્હોંને કહા, મૈં હજરત ઉસ્માન બિન અફ્ફાન રદીઅલ્લાહો અન્હો કે પાસ વુઝુકા પાની લાયા, ઉન્હોંને વુઝુ કિયા ફિર કહા, બાઅઝ લોગ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે ઐસી હદીષ નકલ કરતે હૈં જીનકો મૈં નહી જાનતા, લેકીન મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો દેખા આપને ઇસ તરહાં વુઝુ કિયા જૈસા કી મૈંને વુઝુ કિયા. ફિર ફરમાયા ''જો શખ્સ ઇસ તરહાં વુઝુ કરેગા ઉસ કે અગલે ગુનાહ બખ્શ દિએ જાએ ઔર ઉસકો નમાઝકા ઔર મસ્જીદમેં જાનેકા સવાબ અલગ મિલેગા.''

૪૫૩.ઇબ્ને અબ્દહ કી રિવાયત ઇસ તરહાં હૈ, કે હુમરાનને કહા, મૈં ઉસ્માન રદીઅલ્લાહો અન્હો કે પાસ આયા ઉન્હોંને વુઝુ કિયા. અબુ અનસ (ઇમામ માલિક કે દાદા)સે રિવાયત હૈ કે, હજરત ઉસ્માન રદીઅલ્લાહો અન્હોને મકાઅદમે વુઝુ કિયા, ફીર કહા, ''કયા મૈં તુમ્હે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકા વુઝુ ના દિખાદું?'' ફીર વુઝુ કિયા તીન તીન બાર કુતૈબહ કી રિવાયતમેં ઇતના જ્યાદા હૈ કે, જીસ વકત હજરત ઉસ્માન રદીઅલ્લાહો અન્હોને યે હદીષ બયાન કી ઉસ વકત ઉન કે આસપાસ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે કંઇ સહાબા મૌજુદ થે.

૪૫૪. હુમરાન બિન અબાનસે રિવાયત હૈ, મૈં હજરત ઉસ્માન રદીઅલ્લાહો અન્હો કે લિયે તહારતકા પાની રખા કરતા થા, વો હરરોજ થોંડે પાનીસે નહા લેતે થે.

હજરત ઉસ્માન રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, હમસે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને હદીષ બયાન કી, જો હમ ઉસ નમાઝસે ફારિગ હુએ, મસ્અરને કહા, (જો રાવી હૈ હદીષકે) મૈં સમઝા વો અસર કી નમાઝ થી, આપને ફરમાયા,''મૈં નહીં જાનતા તુમસે હદીષ બયાન કરૂં યા ચૂપ રહું. હમને કહા કે ''યા રસૂલુલ્લાહ ! અગર બહેતરી કી બાત

હો તો બયાન કીજીએ. ઔર અગર બેહતરી ના હો તો અલ્લાહ ઔર ઉસ કે રસૂલ ખૂબ જાનતે હૈં. ''

આપને ફરમાયા,''જો મુસલમાન તહારત કરે, ફીર મુકમ્મીલ તહારત કરે જીસકો અલ્લાહ ત્આલાને ફર્ઝ કિયા હૈ, ઔર પાંચો નમાઝેં પઢે ઉસ કે વો ગુનાહ મુઆફ હો જાએંગે, જો ઉન નમાઝોં કે બીચમેં કહેગા.''

૪૫૫. જામેઅ બિન સદાદસે રિવાયત હૈ, ઉન્હોંને કહા, મૈંને હુમરાન બિન અબાનસે સુના વો અબુ બરદહસે હદીષ બયાન કરતે થે બશર કી હુકુમતમે કે ઉસ્માન બિન અફ્ફાન રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જો શખ્સ વુઝુકો પુરા કરે, જીસ તરહાં અલ્લાહને હુકમ કિયા હૈ. તો ઉસકી ફરજ નમાઝેં ઉન ગુનાહોંકા કફ્ફારા હોંગી જો ઉસને ઉન કે બીચ કિયે હોંગે,'' યે રિવાયત હૈ ઇબ્ને મુઅબક કી ઔર ગુન્દર કી રિવાયતમેં યે ઇબારત નહીં હૈ (બશર કી હુકુમત) ઔર ફરજ નમાઝોંકા બયાન ભી નહીં હૈ.

૪૫૬. હુમરાન બિન અબાન હજરત ઉસ્માન બિન અફ્ફાનસે રિવાયત કરતે હૈ, ઉનહોંને કહા મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે સુના આપ ફરમાતે થે, ''જો શખ્સ નમાઝ કે લિયે પુરા વુઝુ કરે ફિર ફરજ નમાઝ કે લિયે ચલે (મસ્જીદ કી તરફ ઔર લોગોં કે સાથ યા જમાઅત કે સાથ, યા મસ્જીદમેં નમાઝ પઢે તો અલ્લાહ, ઉસ કે ગુનાહ બખ્શ દેગા.''

૪૫૭. હુમરાન બિન અબાન રિવાયત કરતે હૈ કે ઉસ્માન બિન અફ્ફાન રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જો શખ્સ વુઝુકો પુરા કરે, ફિર ફરજ નમાઝ કે લિયે ચલે મસ્જીદ કી તરફ ઔર જમાઅત કે સાથ નમાઝ પઢે તો અલ્લાહ, ઉસ કે ગુનાહ બખ્શ દેગા.''

૪૫૮. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''પાંચો નમાઝેં ઔર જુમ્આસે જુમ્આ તક, કફ્ફારા હૈ ઉન ગુનાહોંકા જો ઉન કે બીચમેં હોં, જબ તક કબીરહ ગુનાહ ના કરે.''

૪૫૯. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ફરમાતે થેકે, ''પાંચો નમાઝેં, ઔર જુમ્અસે જુમ્અ તક ઔર રમઝાનસે રમઝાન તક, ઉન ગુનાહોંકા કફ્ફારા હો જાતે હૈં, જો ઉનેકે બીચમેં હોં, લેકીન યે શર્ત હૈ કી કબીરહ ગુનાહોંસે બચે.''

૪૬૦. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ફરમાતે થેકે, ''પાંચો નમાઝેં, ઔર જુમ્અસે જુમ્અ તક ઔર રમઝાનસે રમઝાન તક, ઉન ગુનાહોંકા કફ્ફારા હો જાતે હૈં, જો ઉનેકે બીચમેં હોં, લેકીન યે શર્ત હૈ કી કબીરહ ગુનાહોંસે બચે.''

બાબ ૮૬ : વુઝુ કે બાદ કૌનસી દુઆ પઢના ચાહિયે ?

૪૬૧. ઉકબહ બિન આમિર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, હમ લોગોકા ઊંટ ચરાનેકા કામ થા, મેરી બારી આઇ તો મૈં ઊંટકો ચરા કર શામકો ઉન કે રહેને કી જગહ લેકર આયા, તો મૈંને દેખાકે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ લોગોંકો ખડે હોકર વાઅઝ સુના રહે થે. આપને ફરમાયા,''જો મુસલમાન અચ્છી તરહસે વુઝુ કરે ફિર ખડા હોકર દો રકઅતેં પઢે અપને દિલકો ઔર મુંહકો લગાકર, ઉસ કે લિયે જન્નત વાજીબ હો જાએગી, મૈંને કહા, ''કયા ઉમ્દહ બાત ફરમાઇ''

એક શખ્સ મેરે સામને થા ઉસને કહા, ''પહેલી બાત ઇસસે ભી ઉમ્દહ થી'' મૈંને દેખા તો વોહ ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હો થે, ઉન્હોંને કહા, ''મૈં સમઝતા હું તું અભી આયા.''

આપને ફરમાયા,''જો કોઇ તુમમેંસે વુઝુ કરે અચ્છી તરહાં પુરા વુઝુ ફિર કહે ''અશ્હદો અલ્લાઇલાહ ઇલલ્લાહો વ અન્ન મુહમ્મદન અબ્દુહુ વ રસૂલોહુ'' તો ઉસ કે લિયે જન્નત કે આઠોં દરવાજે ખોલ દિયે જાએંગે, જીસમેંસે ચાહે જાએ.''

૪૬૨.. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ ઉકબહ બિન આમિર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે એક ઔર રિવાયત એક ઔર ઐસી હી મનકુલ હૈ મગર ઈસમેંયે અલફાઝ હૈ ''અશ્હદો અલ્લાઇલાહ ઇલલ્લાહો વાહદ્દહુ લા શરીક લહુ વશહદુ અન્ન મુહમ્મદન અબ્દુહુ વ રસૂલોહુ''.

બાબ ૮૭ :- વુઝુકા તરીકા એક બાર ફિરસેઃ-

૪૬૩.. અબ્દુલ્લાહ બિન ઝૈદ બિન આસિમ અન્સારી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, વો સહાબી થે, ઉનસે લોગોંને કહા કે હમેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ જૈસા વુઝુ કર કે દિખાઓ, ઉન્હોંને એક બરતન મંગવાયા, ઉસકો ઝુકા પર પહેલે દોનોં હાથો પર પાની ડાલા ઔર ઉનકો તીન બાર ધોયા, ફિર બરતનમેં હાથ ડાલા ઔર બાહર નિકાલા ઔર એક હી ચિલ્લુસે કુલ્લી કી ઔર તીનબાર નાકમેં પાની ડાલા, ફિર હાથ ડાલા ઔર બાહર નિકાલા, ઔર તીનબાર મુંહ ધોયાફિર બરતનમેં હાથ ડાલા ઔર બાહર નિકાલા ઔર અપને દોનોં હાથા કુહનીયોં તક દો દો બાર ધોએ, ફિર હાથડાલા બરતનમેં ઔર બાહર નિકાલા, ઔર સરપર મસહ કિયા, પહેલે દોનો હાથોંકો સામનેસે લે ગએ ફિર પીછેસે લે ગએ, ફિર દોનોં પાંવ ધોએ ટખનોં તક, ઇસ કે બાદ કહાં,''રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ઇસી તરહાં વુઝુ કરતે થે.''

૪૬૪. અમ્ર બિન યાહયાસે ઈસી અસ્નાદસે રિવાયત હૈ, ઇસમે યે હૈ કે, કુલ્લી કી ઔર નાકમેં પાની ડાલા, તીન બાર, ઔર યે નહીં કહા હૈ કે, એક ચિલ્લુસે ઔર આગેસે લગએ ઔર પીછસેસે લે ગએ કે બાદ ઇતના જ્યાદા કિયા હૈ, કે પહેલે સરકા મસહ આગેસે શરૂ કિયા ઔર ગદ્દી તક લે ગએ ફિર ફેર કર લાએ દોનોં હાથોંકો ઉસ મકામ પર જહાં શરૂ કિયા થા ઔર દોનોં પાંવ ધોએ.

૪૬૫.. અબ્દુલ્લાહ બિન ઝૈદ બિન આસિમસે રિવાયત હૈ (રદીઅલ્લાહો અન્હો) ઉન્હોંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો વુઝુ કરતે હુએ દેખા

આપને વુઝુ કિયા, ફિર કુલ્લી કી ફીર નાકમેં પાની ડાલા ફિર મુહં ધોયા, તીન બાર, ઔર તીનબાર દાહિના હાથ ઔર તીન બાર બાયાં હાથ, ઔર સર પર મસહ કિયા નયા પાની લેકર તા કે ઉસ પાનીસે જો હાથ પર લગા હુઆ થા ઔર દોનોં પાંવ ધોએ યહાં તક કે ઉનકો સાફ કિયા.

૪૬૬. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર રિવાયત એક ઔર સનદ્સે ઐસી હી મનકુલ હૈ.

૪૬૭.. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર રિવાયત એક ઔર સનદસે ઐસી હી મનકુલ હૈ.

બાબ ૮૮ :- તાક મરતબા નાકમેં પાની ડાલના ઔર ઇસી તરહાં ઇસ્તીન્જા કરના બહેતર હૈ.

૪૬૮..અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,'' કે ''જબ તુમમેંસે કોઇ પાયખાને કી જગાકો ઢેલોંસે સાફ કરે તો તાક ઢેલોંસે સાફ કરે, ઔર જબ તુમમેંસે કોઇ વુઝુ કરે તો નાકમેં પાની ડાલે ફિર નાક છીનકે.''

૪૬૯.. હુમામ બિન મુનબ્બેહસે રિવાયત હૈ, અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને હજરત રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે યે હદીષ સુન કર હમસે બયાન કી ફીર ઉન્હોંને કઇ હદીષોંકા ઝિક્ર કિયા, ઉનમેંસે એક યે ભી થી કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ તુમમેંસે કોઇ વુઝુ કરે તો દોનોં નથનોંકો સાફ કરે પાનીસે ફિર નાક છીનકે.''

૪૭૦.અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જો શખ્સ વુઝુ કરે તો નાકમેં પાની ડાલે ઔર જો શખ્સ ઇસ્તીંજા કરે તો તાક બાર કરે.''

૪૭૧... ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર રિવાયત ઐસી હી મનકુલ હૈ.

૪૭૨. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ તુમમેંસે કોઇ જાગે તો તીનબાર નાક છીન કે ઇસલિયે કે શયતાન ઉસ કે બાંસે પર રહતા હૈ યા નાક મેં.

૪૭૩. જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ તુમમેંસે કોઇ ઇસ્તીન્જા કરે તો તાક મરતબા કરે.

બાબ ૮૯ :- પુરા પાંવ અચ્છી તરહ ધોના વાજીબ હૈ.

૪૭૪. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હા કે પાસ અબ્દુર્રહમાન બીન અબુ બક્ર રદીઅલ્લાહો અન્હો ગએ જીસ દિન સાઅદ બીન અબી વકકાસ રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હોકા ઇન્તકાલ હુઆ. તો ઉન્હોંને વુઝુ કીયા, હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા,''અય અબ્દુર્રહમાન વુઝુકો પુરા કરો, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ

આલેહિ વ સલ્લમસે સુના આપ ફરમાતે થે, ''એડિયોંવાલોં કે લિયે જહન્નમ કી આગકા અઝાબ હૈ.''

૪૭૫. ઐસી હી એક ઔર રિવાયત ફરકે સાથ ઐસી હી મનકુલ હૈ.

૪૭૬.. ઐસી હી એક ઔર રિવાયત ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ

૪૭૭.. ઈમામ મુસ્લીમ ઐસી હી એક ઔર રિવાયત બયાન કરતે હૈ ૪૭૮. અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્રસે રિવાયત હૈ (રદીઅલ્લાહો અનહો) કે હમ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ મકકાસે મદીનાકો લૌટે, રાહમેં એક જગહ પાની મીલા, અસર કી નમાઝકા વકત હો ગયા થા અસહાબને જલ્દી જલ્દી વુઝુ કિયા. હમ જબ ઉન કે કરીબ પહોંચે તો ઉન કી એડીયાં સુખી માલુમ હુઇ, ઉન પર પાની નહીં લગા થા. તબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,'', વુઝુકો પુરા કરે એડિયોંકો જહન્નમ કી આગકા અઝાબ હૈ..''

૪૭૯. .. ઈમામ મુસ્લીમ ઐસી હી એક ઔર રિવાયત બયાન કરતે હૈ

૪૮૦..અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્રસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ હમસે બિછડ ગએ એક સફરમેં ફિર આપને હમેં પાલીયા, ઔર અસર કી નમાઝકા વકત આ ગયા થા. હમ અપને પાંવો પર મસહ કરને લગે, આપને પુકારા, ''ખરાબી હૈ એડીયોં કી જહન્નુમ કી આગ સે.''

૪૮૧..અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને એક શખ્સકો દેખા જીસને (વુઝુમેં) અપની એડિયાં નહીં ધોઇ થીં, તો ફરમાયા,''ખરાબી હૈ એડિયોં કી જહન્નુમ કી આગ સે.''

૪૮૨..અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કુછ લોગોંકા દેખા જો બદ્દાનીસે વુઝુ કર રહે થે તો કહા કે વુઝુકો પુરા કરો કયું કે મૈંને સુના અબુલ કાસીમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે આપને ફરમાયા,''ખરાબી હૈ કૌંચોંકો અંગાર સે.''

૪૮૩. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''ખુશ્ક એડિયો પર જહન્નમ કી આગકા અઝાબ હૈ.''

બાબ ૯૦ :- વુઝુમે તમામ અઅઝાકો અચ્છી તરહ ધોના વાજીબ હૈ.

૪૮૪.જાબીર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મુજસે હજરત ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોને બયાન કિયા કે એક શખ્સને વુઝુ કિયા ઔર અપને પાંવમેં નાખુન બરાબર સુખા છોડ દિયા, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ઉસે દેખા તો ફરમાયા,''જા ઔર અચ્છી તરહા વુઝુ કર કે આ''
વોહ લોટ ગયા, ફિર આકર નમાઝ પઢી.

બાબ ૯૧ :- વુઝુ કે પાની કે સાથ ગુનાહ દૂર હોને કે બયાનમેં

૪૮૫. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ''જબ બંદા મુસલમાન યા મોઅમીન વુઝુ કરતા હૈ ઔર મુંહ ધોતા હૈ તો ઉસ કે મુંહસે વોહ સબ ગુનાહ પાની કે સાથ નિકલ જાતે હૈ જો ઉસને આંખોસે કિયે, યા આખરી કતરે કે સાથ ફિર જબ હાથ ધોતા હૈ તો ઉસ કે હાથોંમેંસે જો ગુનાહ હાથોંસે કિયે થે પાની કે સાથ યા આખરી કતરે કે સાથ નિકલ જાતે હૈ ફિર જબ પાંવ ધોતા હૈ તો હર એક ગુનાહ જીસકો ઉસને પાંવસે ચલકર કિયા થા. પાની કે સાથ આખરી કતરે કે સાથ નિકલ જાતા હૈ. યહાં તક કે સબ ગુનાહોંસે પાક સાફ હોકર નિકલતા હૈ. ''

૪૮૬.. હજરત ઉસ્માન બિન અફ્ફાન રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જો શખ્સ જો શખ્સ અચ્છી તરહાં વુઝુ કરે તો ઉસ કે ગુનાહ બદનસે નિકલ જાતે હૈ. યહાં તક કે નાખૂનોં કે નીચેસે ભી નિકલ જાતે હૈ.''

બાબ ૯૨ :- મુંહકો બરાબર ધોના ઇસ તરહાંસે સર કે સામનેકા હિસ્સા ભી ધુલ જાએ, હાથકો કુહનીયોં તક ઔર પાંવોકો ટખનોં તક ધોના મુસ્તહબ હૈ.

૪૮૭..નઇમ બિન અબ્દુલ્લાહ મુજમરસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોકો વુઝુ કરતે હુએ દેખા. ઉન્હોંને મુંહ ધોયા તો બરાબર પુરા ધોયા, ફિર દાહિના હાથ ધોયા, યહાં તક કે બાઝુકા એક હિસ્સા ધોયા. ફિર સરકા મસહ કિયા, ફિર સીધા પાંવ ધોયા તો પિંડલીકા ભી એક હિસ્સા ધોયા ફિર બાયાં પાંવ ધોયા યહાં તક કે પિંડલીકા હિસ્સા ધોયા, ફિર કહા''મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો ઐસે હી વુઝુ કરતે હુએ દેખા, ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''તુમ્હારી પેશાનિયાં ઔર હાથ-પાંવ કયામત કે દિન નૂરાની હોંગે, પુરા વુઝુ કરને કી વજહસે કયામત કે દિન નૂરાની હોંગે, ફિર તુમમેંસે જોકોઇ અપને મુંહ ઔર હાથ પાંવકા ધોના બઢા શ કે તો બઢાએ.''

૪૮૮. નઇમ બિન અબ્દુલ્લાહસે રિવાયત હૈ ઉન્હોંને અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોકો વુઝુ કરતે હુએ દેખા, ઉન્હોંને મુંહ ધોયા ઔર દોનોં હાથ ધોએંકે, મુંઢો તક પહુંચ ગએ, ઇસ કે બાદ કહા, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે સુના, આપ ફરમાતે થે, ''મેરી ઉમ્મત કે લોગ કયામત કે દિન સુફૈદ મુંહ ઔર સુફૈદ હાથ પાંવ વાલે હોકર આએંગે, વુઝુ કે નિશાનો કી (વજહ)સે ફિર જો કોઇ તુમમેંસે અપને મુંહકો જયાદા ધો શ કે વો ધોએ.''

૪૮૯.. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મેરા હૌજ ઇતના બડા હૈ જૈસે અદનસે ઇલ્યા, યા ઇસસે ભી જયાદા ઉસકા પાની બર્ફસે જયાદા સુફૈદ ઔર શહદ દૂધસે જયાદા મીઠા હૈ ઔર ઉસ

પર જો બરતન રખ્ખે હુએ હૈં વો શુમારમેં તારોંસે ભી જ્યાદા હૈ, ઔર મૈં લોગોકો ઉસ હૌજસે રોકુંગા, જૈસે કોઇ દૂસરે કે ઊંટોકો અપને હૌજસે રોકતા હૈ.''

લોગોંને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! આપ હમેં ઉસ દિન પહેચાન લેંગે?'' આપને ફરમાયા,''હાં'' તુમ્હારા નિશાન ઐસા હોગા વૈસા નિશાન કીસી દૂસરી ઉમ્મતકા ના હોગા. તુમ લોગ વુઝુ કી તુફૈલ મેરે સામને આઓંગે સુફૈદ હાથ-પાંવ લેકર આઓંગે.''

૪૯૦.. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મેરી ઉમ્મતી મેરે હૌજે-કૌષર પર ઔર મૈં લોગોકો હટાઉંગા ઉન લોગોકો જૈસે એક મર્દ દૂસરે મર્દ કે ઊંટોકો હટાતા હૈ.''

લોગોને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! કયા આપ હમેં પહેચાન લોગે?''

આપને ફરમાયા,''તુમ્હારી નિશાની ઐસી હોગી જો કીસી ઉમ્મત કે પાસ ના હોગી, તુમ લોગ મેરે પાસ આઓગે વુઝુ કી વજહસે સુફૈદ પેશાની ઔર હાથ પાંવ લેકર ઔર એક ગિરોહકો રોકા જાએગા, મેરે પાસ આને સે, વો મુજ તક ના આ શકેગા. ઉસ વકત મૈં અર્ઝ કરુંગા ''યા રબ! યે તો મેરે લોગા હૈં.'' ઉસ વકત એક ફરીશ્તા મુજે જવાબ દેગા, ''તુમ નહીં જાનતે તુમ્હારે બાદ ઇન લોગોંને દુનિયામેં નયે નયે કામ કીયે.''

૪૯૧. હુઝૈફા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મેરા હૌજ ઇતના બડા હૈ જીતના મક્રમ અદનસે લેકર મક્રમ ઇલા તક, કસમ હૈ ઉસકી જીસ કે હાથમેં મેરી જાન હૈ, મૈં લોગોંકો હટાઉંગા જૈસે કોઇ દૂસરે કે ઊંટોકો અપને હૌજસે દુર હાંક દેતા હૈ.''

લોગોને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! આપ હમકો પહેચાનેંગે?''

આપને ફરમાયા,''હાં, તુમ મેરે પાસ વુઝુ કી નિશાની વાલે સુફૈદ પેશાની સુફૈદ હાથ-પાંવ લેકર આઓગે. જો તુમ્હારે સિવા કીસી દુસરી ઉમ્મત કે લોગોં કે ના હોંગે.''

૪૯૨. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કબ્રસ્તાનમેં તશરીફ લાએ તો ફરમાયા,''સલામ હૈ તુમ પર, યે મુસલમાનોંકા ઘર હૈ ઔર અગર અલ્લાહ ચાહેગા તો હમ તુમસે મીલનેવાલે હૈ, મેરી આરઝુ હૈ કે, હમ અપને ભાઇઓંકો દેખેં.''

સહાબાને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! કયા હમ આપ કે ભાઇ નહીં હૈ?''

આપને ફરમાયા,''તુમ તો મેરે અસ્હાબહો, ઔર હમારે ભાઇવો લોગ હૈં જો અભી દુનિયામેં નહીં આએ.''

સહાબાને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! આપ અપની ઉમ્મત કે ઉન લોગોંકો કૈસે પહેચાનેંગે જો અભી દુનિયામેં નહીં આએ.

આપને ફરમાયા,''જરા દેખો તુમ ! અગર એક શખ્સકે સુફૈદ પેશાની ઔર સુફૈદ હાથ-પાવવાલે ઘોડે, શ્યાહ મશ કી ઘોડોંમેં મિલ જાએં તો કયા વો અપને ઘોંડે નહીં પહેચાન શકેગા?''

સહાબાને કહા, ''વો તો બેશક પહેચાન લેગા.''

આપને ફરમાયા,''તો મેરી ઉમ્મત કે લોગ, કયામત કે દિન વુઝુ કી વજહસે સુફેદ મુંહ ઔર સુફેદ હાથ-પાંવ વાલે હોંગે, ઔર હૌજે કવષર પર મૈં ઉનકા પેશખૈમા હોઊંગા. ખબરદાર ! બાઅઝ લોગ મેરે હૌજસે હટાએ જાએંગે. જૈસે થકા હુઆ ઊંટ હાંકા જાતા હૈ મૈં ઉનકો પુકારૂંગા'' આઓ, આઓ, ઉસ વકત કહા જાએગા ''ઇન લોગોંને અપને આપ તબદીલયાં કી થી.'' (ઔર કાફિર હો ગએ થે યા ઉન કી હાલત બદલ ગઇ થી) તબ મૈં કહુંગા, ''જાઓ દૂર હો.. દૂર હો...''

૪૯૩. ઐસી હી એક ઔર રિવાયત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે મનકુલ હૈ.

૪૯૪. અબુ હાઝિમસે રિવાયત હૈ કે, મૈં અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હો કે પીછે થા? વો નમાઝ કે લિયે વુઝુ કર રહે થે, તો અપને હાથકો લમ્બા કર કે ધોતે થે, બગલ તક, ધોયા મૈંને કહા, ''અય અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હો, યે કૈસા વુઝુ હૈ?''

અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને ફરમાયા,''અય બની ફરૂઝ (ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કે બેટે ફરૂઝ કી ઔલાદ) તુમ યહાં મૌજુદ હો? '' અગર જાનતા કે તુમ યહાં મૌજુદ હો તો મૈં ઇસ તરહાં વુઝુ નહીં કરતા, મૈંને અપને દોસ્તસે સુના (હુઝુર સે) આપ ફરમાતે થે ''કયામત કે દિન મુઅમીનકો વહાં તક ઝેવર પહનાયા જાએગા જહાં તક ઉસકા વુઝુ પહોંચતા હોગા.''

બાબ ૯૩ : - સખ્તી ઔર પરેશાની કી હાલતમેં પુરા વુઝુ કરને કે સવાબ કે બયાનમેં

૪૯૫..અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''કયા મૈં તુમ્હેં વો બાત ના બતાઉં જીસસે ગુનાહ મિટ જાએં ઔર દરજે બુલંદ હો જાએં?''

લોગોને કહા, ''કયું નહીં ? યા રસૂલુલ્લાહ ! સલ્લલ્લાહો અલયહે વ સલ્લમ બતાઇએ.''

આપને ફરમાયા,''મુકમ્મીલ વુઝુ કરના સખ્તી ઔર પરેશાનીમેં ઔર મસ્જીદ તક (જાને કે રાસ્તેકે) કદમોંકા જ્યાદા હોગા ઔર એક નમાઝ કે બાદ દૂસરી નમાઝકા ઇન્તિજાર કરના, યહી રિબાત હૈ.''

૪૯૬.. ઐસી હી એક ઔર રિવાયત દુસરી સનદ્દસે મનકુલ હૈ ઇસમે રિબાત દો બાર આયા હૈ.

બાબ ૯૪ :- મિસ્વાંક કે બયાનમેં

૪૯૭...અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ''અગર મુસલમાનોં પર મુશ્કીલ ના હો જાતા (શાક ના હોતા) ઔર જહીર કી રિવાયતમેં ઐસા હૈ કી અગર મેરી ઉમ્મત પર શાક ના હોતા.'' તો મૈં ઉનકો હર નમાઝ કે વકત મિસ્વાક કરનેકા હુકમ દેતા.''

૪૯૮..મિકદામ બીન સરીહને અપને વાલિદ્દસે સુના ઉન્હોંને હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે પુછા, ''રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ જબ ઘર તશરીફ લાતે તો સબસે પહેલે કૌનસા કામ કરતે થે ?''

હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોંને કહા, ''મિસ્વાક કરતે થે''

૪૯૯..ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, ''રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ સલ્લમ જબ ઘરમેં આતે તો પહેલે મિસ્વાક કરતે.''

૫૦૦..અબુ મુસા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ ગયા તો આપ કી જુબાન પર મિસ્વાકકા એક કોના થા,

૫૦૧..હુઝૈફા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, વો એક રાત રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ રહે તો આપ પિછલી રાતકો ઉઠે બાહર નિકલે આસ્માન કી તરફ દેખા ફિર સૂરૂ-એ-આલે ઇમરાન કી યે આયત પઢી. ''ઇન્ના ફી ખલ્કીસ સમાવાતે વલ અર્દ.... ફ કીના અઝાબન્નાર.''

(તરજુમા)

ફિર લૌટકર અંદર આએ ઔર મિસ્વાક કિયા, વુઝુ કિયા ઔર ખડે હોકર નમાઝ પઢી. ફિર લેટે રહે ફિર ઉઠકર બાહર નિકલે ઔર આસ્માન કી તરફ દેખકર યહી આયત પઢી ફિર લૌટકર અંદર આએ, મિસ્વાક કિયા, વુઝુ કિયા ફિર ખડે હોકર નમાઝ પઢી.

૫૦૨.હુઝૈફા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ રાતકો ઉઠતે તો મિસ્વાક કરતે થે

૫૦૩..હુઝૈફા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે રાતકો ઉઠતે તો મિસ્વાકસે મુંહ સાફ કરતે થે.

૫૦૪. અબ્દુલ્લાહ બિન ફ અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, વો એક રાત રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ રહે તો આપ પિછલી રાતકો ઉઠે બાહર નિકલે આસ્માન કી તરફ દેખા ફિર સૂર-એ-આલે ઇમરાન કી યે આયત પઢી.

''ઇન્ના ફી ખલ્કીસ સમાવાતે વલ અર્દ.... ફ કીના અઝાબન્નાર.''

(તરજુમા)

ફિર લૌટકર ઘર આએ ઔર મિસ્વાક કિયા, વુઝુ કિયા ઔર ખડે હોકર નમાઝ પઢી. ફિર લેટે રહે, ફિર ઉઠકર બાહર નિકલે ઔર આસ્માન કી તરફ દેખકર યહી આયત પઢી ફિર લૌટકર અંદર આએ, મિસ્વાક કિયા, વુઝુ કિયા ફિર ખડે હોકર નમાઝ પઢી.

બાબ ૯૫ :- રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકી સુન્નતોં કે બયાનમેં

૫૦૫. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,'' સુન્નતેં પાંચ હૈ યા પાંચ ચીજે સુન્નતમેંસે હૈ. ખત્ના કરના, નાફ કે નીચે કે બાલ સાફ કરના, નાખૂન તરાશના, બગલ કે બાલ ઉખેડના ઔર મૂંછે કતરના.''

૫૦૬. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,'' સુન્નતેં પાંચ હૈ યા પાંચ ચીજે સુન્નતમેંસે હૈ. ખત્ના કરના,

નાફ કે નીચે કે બાલ સાફ કરના, નાખૂન તરાશના, બગલ કે બાલ ઉખેડના ઔર મૂંછે કતરના.''

૫૦૭..અનસ બિન માલિકસે રિવાયત હૈ (રદીઅલ્લાહો અન્હો), હમારે લિયે મૂંછે કરવાને કી, નાખૂન કાટને કી, બગલ કે બાલ નોંચને કી, નાફ કે નીચે કે બાલ મૂંડવાને કી મિઆદ મુકર્રર હુઇ કે ઉન્હેં હમ ચાલીસ દિનસે જયાદા તક છોંડે નહીં. (ચાલીસ દિનોંમેં યે કામ કર લેં)

૫૦૮. અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૂંછોંકો કતરવાઓ ઔર દાઢીયોંકો છોડ દો.''

૫૦૯. અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''હમેં હુકમ હુઆ મૂંછોંકો જડસે કાટનેકા ઔર દાઢીયોંકો છોડ દેને કા.''

૫૧૦.અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મુશ્રીકો કી મુખાલીફત કરો, મૂછોંકો નિકાલ દો ઔર દાઢીયોંકો પુરા રખ્ખો.''

૫૧૧.અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૂંછોકો કતરવાઓ ઔર દાઢીયોંકો લટકાઓ ઔર ફારસીયોં કે ખિલાફ કરો. (આતશી-પારશી લોગોં કે ખિલાફ કરો)''

૫૧૨. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''દસ બાતેં પયદાઇસી સુન્નત હૈ, ૧. મૂછેં કતરવાના ૨. દાઢી છોડ દેના. ૩. મિસ્વાક કરના. ૪. નાકમેં પાની ડાલના ૫. નાખૂન કાટના ૬. પોરોંકા ધોના (કાન, નાક, બગલ ઔર રાનો કી જગહકા ધોના) ૭. બગલ કે બાલ ઉખેડના. ૮. નાફ કે નીચે કે બાલ મૂંડના ૯. પાનીસે ઇસ્તીન્જા કરના ... મુસ્અબને કહા''મૈં દસવી બાત ભૂલ ગયા. શાયદ કુલ્લી કરના હો,''

૫૧૩. વકીઅ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''ઇન-તકાસૂલ-માએ (જો હદીષ કી અરબી ઇબારતમેં આતા હૈ)ઇસસે ઇસ્તીંન્જા મુરાદ હૈ.''

બાબ ૯૬ :- ઇસ્તીંજા કે તરીકે કા બયાન

૫૧૪. સલમાન રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, ઉનસે કહા ગયા, તુમ્હારે નબીને હર એક બાત તુમ્હેં શિખાઇ, યહાં તક કે પેશાબ ઔર પાએખાને કે બારેમેં ભી, ઉન્હોંને કહા ''હાં'' હમકો આપને કિબ્લા કી તરફ મુંહ કર કે પેશાબ પાખાના કરનેસે મના કિયા, યા હમ તની પત્થરોંસે કમમેં યા દાયેં હાથસે ઇસ્તીંજા કરેં, યા હડ્ડી યા ગોબરસે ઇસ્તીન્જા કરેં (ઇસસે ભી મના કિયા યાને તીન પત્થરોસે કમસે કમ ઇસ્તીંજા કરના જરૂરી હૈ, દાયે હાથસે ઇસ્તીંજા મના હૈ રહી બાત ગોબરસે ઇસ્તીંજા નહી હોગી.)

૫૧૫.સલમાન રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, હમેં મુશ્રીકોને કહા, ''હમે તુમ્હારે સાહબકો દેખતે હૈં, વો તુમ્હેં હર ચીઝ શિખાતે હૈં યહાં તક કે પાએખાના ઔર પેશાબ કરના ભી.''

સલમાન રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''બેશક હમેં આપને મના કિયા હૈ દાહિને હાથસે ઇસ્તીન્જા કરને સે, કિબ્લે કી તરફ મુંહ કર કે (ઇસ્તીંજા કરને સે) ગોબર ઔર હડ્ડીસે (ઇસ્તીંજા કરને સે) તીન પત્થરોં કે બગૈર યા તીનસે કમ પત્થરોસે (ઇસ્તીંજા કરને સે)''

૫૧૬. જાબીર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ''હડ્ડીયોં યા મેંગનીયોંસે પુછનેસે મના ફરમાયા.'' (ઇસ્તીન્જા કરને સે)

૫૧૭. (પેશાબ યા પાખાના કરતે વકત કિબ્લા રૂ ના હોનેકા હુકમ)

અબુ ઐયુબ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ તુમ પાએખાને કે લિયે જાઓ તો અપના મુંહ કિબ્લે કી તરફ મત કરો, ના પીઠ કરો ઉસ તરફ પાએખાના યા પેશાબ (મત કરો) અલબત્તા પુરબ યા પચ્છિમ કી તરફ મુંહ કરો, (યે અરબ કે લિયે ઠીક હૈ હમારે લીયે ઠીક નહીં હોગા) અબુ ઐયુબ રદીઅલ્લાહો અન્હોને ફરમાયા,''ફિર હમ શામ કે મુલ્કમેં આએ ઔર દેખા તો ખુડીયાં કિબ્લે કી તરફ બની હુઇ હૈં, હમ ઉન પરસે મુંહ ફેર લેતે થે ઔર ખુદાસે ઇસ્તીગફાર કરતે થે.''

૫૧૮. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયાકે, ''જબ તુમમેંસે કોઇ હાજત કે લિયે બૈઠે તો કિબ્લા કી તરફ મુંહ ના કરે ઔર પીઠ ભી ના કરે.''

(ઇસ અમ્ર કા ઘરોંમેંસે રૂખસતકા બયાન)

૫૧૯..વાસેઅ બિન હિબ્બાનસે રિવાયત હૈ કે, મૈં મસ્જીદમેં નમાઝ પઢ રહા થા ઔર અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હો અપની પીઠ કિબ્લે કી તરફ લગાએ બૈઠે થે, જબ મૈં નમાઝ પઢ ચુકા તો એક તરફસે ઉન કે પાસ મુડા.

૫૧૯.. હજરત અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''લોગ કહેતે હૈં જબ હાજતકો બૈઠો તો કિબ્લા ઔર બયતુલ મુકદ્દસ કી તરફ મુંહ ના કરો.'' ઔર મૈં છત પર ચઢા તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો દો ઇંટો પર બેઠા હુઆ દેખા હાજત કે લિયે બૈઠા હુઆ દેખા કે આપકા મુંહ બયતુલ મુકદ્દસ કી તરફ થા.''

૫૨૦. અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈં અપની બહન હફ્શા રદીઅલ્લાહો અન્હો કે ઘર છત પર હાજત કે લિયે શામ કી તરફ મુંહ કર કે બૈઠા હુઆ દેખ ઔર પીઠ કિબ્લે કી તરફ થી.

(દાહિને હાથસે ઇસ્તિન્જા કી મનાઇ)

૫૨૧. અબુ કતાદહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''તુમમેંસે કોઇ ભી અપના ઝકર પેશાબ કરને કે લિયે દાહિને હાથસે થામે નહીં, ઔર પાએખાને કે બાદ દાહિને હાથસે ઇસ્તીન્જા કરે નહીં, ઓર બરતનમેં ફુંક ના મારે.''

૫૨૨.અબુ કતાદહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ તુમમેંસે કોઇ ભી પાએખાના જાએ તો અપને ઝકરકો દાહિને હાથસે ના ધુએ.''

૫૨૩. અબુ કતાદહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને બરતનમેં ફુંક મારનેસે મના ફરમાયા,''અપને ઝકરકો દાહિને હાથસે છૂનેસે (મના ફરમાયા) ઔર દાહિને હાથસે ઇસ્તીન્જા કરનેસે (મના ફરમાયા)''

(તહારત વગૈરહમેં દાહિની તરફસે શુરૂ કરના)

૫૨૪. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ તહારતમેં ઔર કંઘા કરનેમેં ઓર જુતા પહનનેમેં દાહિની તરફસે શુરૂ કરનેકો પસંદ ફરમાતે થે.

૫૨૫. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ દાહિની તરફસે શુરૂ કરના પસંદ ફરમાતે થે, હર એક કામમેં, જુતા પહનને મેં, કંઘી કરનેમેં, તહારત કરનેમેં.

(રાસ્તેમેં ઔર સાયમેં પાખાન કરને કી મનાઇ)

૫૨૬. હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''લાઅનત કે દો કામોંસે તુમ બચો.'' અસહાબને કહા, ''વો લાનત કે દો કામ કૌનસે હૈ?''

આપને ફરમાયા,''એક તો રાહમેં પાએખાના ફિરના, દુસરે સાયાદાર જગહ પાએખાના ફિરના.''

૫૨૭..અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, ''રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એક બળામેં ગએ ઔર આપ કે પીછે એક લડકા ગયા ઉસ કે પાસ એક બદના થા, વો લડકા હમ સબસે છોટા થા ઉસને બદના એક બેરી કે પાસ રખ દિયા ફિર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને અપની હાજતસે ફારિગ હુએ ઔર પાનીસે ઇસ્તીન્જા કર કે બાહર આએ.''

૫૨૮.. અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હો રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ પાએખાના જાતે, મૈં ઔર એક દુસરા લડકા મેરે બરાબર

પાની કી ડોલ ઔર બરછી ઉઠાતે ફિર આપ પાનીસે ઇસ્તીન્જા કરતે. (બરછી નમાઝમેં આગે ગાડકર રખને કે લિયે રખી જાતી થી)

૫૨૯. અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ખુલે મૈદાનમેં હાજત કે લિયે જાતે, ફિરમેં આપ કે પાસ પાની લાતા, આપ ઇસસે ઇસ્તીંજા કરતે.

બાબ ૯૭ : મોઝાં પર મસહ કરનેકા બયાન

૫૩૦.હમ્મામસે રિવાયત હૈ કે, જરીર રદીઅલ્લાહો અન્હોને પેશાબ કિયા, ફિર વુઝુ કિયા ઔર મોઝાં પર મસહ કિયા.
લોગોંને કહા, ''તુમ ઐસા કરતે હો?''
ઉન્હોંને કહા, ''હાં'' મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો દેખા, આપને પેશાબ કિયા, ફિર વુઝુ કિયા ઔર ફિર દોનોં મોંઝાં પર મસહ કિયા.

૫૩૧. અઅમસને કહા, ઇબ્રાહીમને કહા, લોગોંકો યે હદીષ બહુત અચ્છી માલુમ હોતી થી, કયું કે જરીર રદીઅલ્લાહો અન્હો સૂર-એ-માઇદહ ઉતરને કે બાદ ઇમાન લાએ થે. (સૂર-એ-માઇદહમેં વુઝુ કી આયત હૈ જીસમેં પાંવ ધોનેકા હુકમ દિયા ગયા હૈ)

૫૩૨. હુઝૈફા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ થા. એક કૌમ કે ઘૂરે પર પહોંચે તો ખડે હોકર પેશાબ કિયા, મૈં સરક ગયા, આપને ફરમાય, ''નઝદીક આ''
મૈં નઝદીક ચલા ગયા, યહાં તક કે આપ કી એડીયોં કે પાસ ખડા ો ગયા ફિર આપને વુઝુ કિયા ઔર મોઝાં પર મસહ કિયા.

૫૩૩. અબુ વાઇલ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, અબુ મુસા અસઅરી રદીઅલ્લાહો અન્હો પેશાબ કરનેમેં નિહાયત હી સખ્તી કરતે થે. વો એક શીશીમેં પેશાબ કિયા કરતે થે, ઔર કહેતે થે ''બની ઇસરાઇલમેં જબ કીસી કે બદન પર પેશાબ લગ જાતા તો વોહ (કૈંચી લગાકર) ખાલ કતરતા.''

હુઝૈફા રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, અગર અબુ મુસા ઐસી સખ્તી ના કરતે તો બહેતર થા, મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ ચલ રહા થા. આપ એક કૌમ કે ઘૂર પર આએ, દિવાર કે પીછે ખડે હુએ જીસ તરહાં તુમ યા મૈં હોતે હૈં, ફિર પેશાબ કિયા. મૈં દૂર હટા, આપને ઇશારા કિયા, ''પાસ આ'' યહાં તક કી મૈં આપ કી એડીયોં કે પાસ ખડા રહા જબ તક કે આપ પેશાબસે ફારીગ ના હુએ.

૫૩૪.. મુગીરહ બિન શોઅબા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ અપને (કીસી) કામ કે લિયે નિકલે ઉન કે પીછે મુગીરહ રદીઅલ્લાહો અન્હો પાનીકા લોટા લેકર ગએ. ઔર જબ હાજતસે ફારિગ હુએ તો આપ પર (વુઝુ કા) પાની ડાલા. ફિર વુઝુ કિયા ઔર મોઝાં પર મસહ કિયા.

ઇબ્ને રૂમ્હ કી રિવાયતમેં ઐસા હૈ કી, ''આપ પર પાની ડાલા યહાં તક કે આપ હાજતસે ફારિગ હુએ (વુઝી કી)''

૫૩૫.. મુગીરહ બિન શોઅબા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઐસી હી એક ઔર રિવાયતમે ઈતના જ્યાદા હૈ કે, ''આપને ચહેરા ધોયા સરકા મસહ કિયા ઔર મોઝોં પર મસહ કિયા.''

૫૩૬.. મુગીરહ બિન શોઅબા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈં એક રાત રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ થા આપ ઉતરે ઔર હાજતસે ફારીગ હુએ. ફિર આપ આએ તો મૈંને આપ પર ડોલસે પાની ડાલા. જો મેરે પાસ થા, આપને વુઝુ ક્યિા ઔર મોઝોં પર મસહ કિયા.

૫૩૭.. મુગીરહ બીન શોઅબા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈં સફરમેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ થા આપને ફરમાયા,''અય મુગીરહ, પાની કી છાગલ લે લે.''

મૈંને લે લી, ઔર આપ કે સાથ નિકલા. આપ ચલે યહાં તક કે મેરી નજરસે ગાયબ હો ગએ ઔર હાજતસે ફારીગ હુએ ફિર લૌટ આએ, આપ એક ઝબ્બા પહેને હુએ થે શામી ઝબ્બા તંગ આસ્તીનોવાલા, આપને અપને હાથ આસ્તીનોંસે બાહર નિકાલના ચાહા, તો નિકાલ ના શકે, તો આપને હાથોંકો નીચેસે નિકાલા, ફિર મૈંને વુઝુકા પાની ડાલા, આપને વુઝુ કિયા જૈસા નમાઝ કે લિયે વુઝૂ કરતે હૈં, ફિર મોઝોં પર મસહ કિયા, ફિર નમાઝ પઢી.

૫૩૮.. મુગીરહ બીન શોઅબા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ફરમાયા,''હાજત કે લિયે નિકલે, જબ લૌટે તો મૈં પાનીકા ડોલ લેકર આયા, ઔર આપ પર પાની ડાલા. આપને દોનોં હાથ ધોએ ફિર મુંહ ધોયા. ફિર હાથ ધોયા ચાહે તો ઝભ્ભા તંગ થા આખિર દોનોં હાથોંકો ઝભ્ભેકે નીચેસે નિકાલા ઔર ઉનકો ધોયા ઔર સર પર મસહ કિયા, ઔર મૌઝોં પર મસહ કિયા, ફિર હમારે સાથ નમાઝ પઢી.

૫૩૯ ..મુગીરહ બીન શોઅબા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ એક સફરમેં થા આપને ફરમાયા,''કયા તુમ્હારે પાસ પાની હૈ ?''

મૈંને કહા, ''હાં''

આપ સવારીસે ઉતરે ઔર ચલે ઇતના કી અંધેરી રાતમેં આંખોસે ઓઝલ હો ગએ. ફિર લૌટ કર આએ તો મૈંને ડોલસે પાની ડાલા. આપને મુહં ધોયા, આપ ઉનકા ઝભ્ભા પહેને હુએ તો હાથ આસ્તીનો કે બાહર ના નિકલ શકે. આપને હાથોકો નીચેસે નિકાલા ઔર ધોયા ઔર સરપર મસહ કિયા, ફિર મૈં ઝુકા આપ કે મૌઝે ઉતારનેકો તો આપને કહા, ''રહેને દો, મૈંને ઉનકો તહારતકી હાલતમેં પહના હૈ ઔર ઉન દોનો (મૌઝો) પર મસહ કિયા.''

૫૪૦.. મુગીરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, ઉન્હોંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો વુઝુ કરાયા, આપને વુઝુ કિયા ઔર દોનોં મૌઝો પર મસહ કિયા, મુગીરહને કહા તો આપને ફરમાયા,''મૈંને ઇનકો તહારતકી હાલતમેં પહના હૈ.''

બાબ :- પેશાની ઔર દસ્તાર પર મસહ કરનેકા બયાન

૫૪૧..મુગીરહ બિન શોઅબા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ સફરમેં પીછે રહ ગએ, મૈં ભી આપ કે સાથ પીછે રહ ગયા. જબ આપ હાજતસે ફારીગ હુએ તો ફરમાયા,''તુમ્હારે પાસ પાની હૈ ?''

મૈં પાની કી એક છાગલ લેકર આયા, આપને દોનોં હાથ ધોએ, મુંહ ધોયા, ફિર આસ્તીનસે બાહેં નિકાલના ચાહી તો આસ્તાન તંગ હુઇ, આપને નીચેસે હાથકો નિકાલા ઔર ઝુબ્બેકો અપને મુંઢો પર ડાલા દિાય ઔર દોનો હાથ ધોએ ઔર પેશાની પર મસહ કિયા. ઔર અમામેં પર ઔર મોઝોં પર (મસહ કિયા) ફિર સવાર હુએ, મૈંભી સવાર હુઆ જબ અપને લોગોંમેં પહોંચે તો વો નમાઝ પઢ રહે થે. અબ્દુર્રહમાન બિન ઔર ઉનકો નમાઝ પઢા રહે થે ઔર વો અ કે રકઅત પઢ ચુ કે થે, જબ ઉનકો માલુમ હુઆ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ તશરીફ લાએ હૈં તો આપ પીછે હટને લગે, આપને ઇશારા કિયા અપની જગહ પર રહો, આખીર ઉન્હોંને નમાઝ પઢાઇ, જબ સલામ ફેરા તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ખડે હુએ મૈં ભી ખડા હુઆ, ઔર એક રકઅત જો હમસે પહેલે હો ચુકી થી પઢ લી.

૫૪૨..મુગીરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને મૌઝોં પર, પેશાની પર ઔર અમામે પર મસહ કિયા.

૫૪૩..દૂસરી રિવાયત કે માને ભી વહી હૈ જો ઉપર ગુજરી હૈ.

૫૪૪. મુગીરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને વુઝુ કિયા તો, પેશાની પર અમામે પર ઔર મૌઝોં પર મસહ કિયા.

૫૪૫. બિલાલ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને વુઝુ કિયા તો અમામે પર ઔર મૌઝોં પર મસહ કિયા.

૫૪૬.. અઅમસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઐસી હી એક ઔર રિવાયતમે ઈતના જ્યાદ્ય હૈ કે, મૈં ને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો દેખા.

બાબ ૯૮. મોઝોં પર મસહ કરને કી મુદ્દત

૫૪૭. શરીહ બિન હાનીસે રિવાયત હૈ મૈં હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હા કે પાસ ઉનસે મૌઝોં પર મસહ (કરને કે બારેમેં) પુછને કે લિયે ગયા ઉન્હોંને કહા ''તુમ અબુ તાલીબ કે બેટેસે પુછો (હજરત અલી કર્રમલ્લાહો વજહુહુસે પુછો) વો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ સફર કિયા કરતે થે.''

હમને ઉનસે પુછા, ઉન્હોંને કહા કે ''રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને મુસાફિર કે લિયે મસહ કી મુદ્દત તીન દીન ઔર તીન રાત મુકર્રર કી ઔર મુકીમ કે લિયે એક દીન ઔર એક રાત મુકર્રર કી.''

રાવીને કહા જબ સુફિયાન અમ્રકા ઝિક્ર કરતે તો ઉન કી તારીફ કરતે.

૫૪૮.. એક ઔર સનદ્સે ઐસી હી એક ઔર રિવાયત મનકુલ હૈ.

૫૪૯.. શરીહ બિન હાનીસે ઐસી હી એક ઔર રિવાયત મનકુલ હૈ.

બાબ ૯૯ :- એક વુઝુસે કંઇ નમાઝે પઢના જાઇઝ હોને કે બયાન મેં

૫૫૦. બુરીદહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, રસૂલલ્લાહ, સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને જીસ દીન મકકા ફતહ કિયા, (ઉસ દીન) એક વુઝુસે કંઇ નમાઝે પઢી ઔર મોઝાં પર મસહ કિયા, હજરત ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! આપને આજ વો કામ કિયા જો (પહેલે) કભી નહીં કિયા થા'' આપને ફરમાયા,'' અય ઉમર !! મૈંને કસદન ઐસા કિયા''

બાબ : ૧૦૦ :- જબ તક ઉસે તીન બાર ધો ના લે, પાની કે બરતનમેં હાથ ડાલના મકરૂહ હૈ.

૫૫૧. હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ તુમમેંસે કોઇ સો કર ઉઠે તો અપના હાથ બરતનમેં ના ડાલે, જબ તક ઉસે તીન બાર ધો ના લે, કયું કે માલુમ નહીં વો હાથ કહાં રહા (હોગા)?''

૫૫૨. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ તુમમેંસે કોઇ જાગે તો હાથ પર તીન બાર પાની ડાલ લે, ઇસ લિયે કે ઉસકો પતા નહીં કે ઉસકા હાથ રાતકો કહાં રહા (હોગા)?''

૫૫૩. એક ઔર સનદ્સે ઐસી હી એક ઔર રિવાયત થોંડે બહુત ફરક કે સાથ મનકુલ હૈ.

૫૫૪. એક ઔર સનદ સે ઐસી હી એક ઔર રિવાયત થોંડે બહુત ફરક કે સાથ મનકુલ હૈ.

૫૫૫. એક ઔર સનદ સે ઐસી હી એક ઔર રિવાયત થોંડે બહુત ફરક કે સાથ મનકુલ હૈ.

બાબ ૧૦૧ :- કુત્તે કા (ઝુટા કરના) મુંહ ડાલનેકા બયાન

૫૫૬. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલલ૫૫૬. લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ''જબ તુમમેંસે કીસી કે બરતનમેં કુત્તા મુંહ ડાલકર (પાની) પીએ તો ઉસે બહાદેં ઔર ફિર (ઉસ બરતન કો) સાતબાર ધોંએ.''

૫૫૭. ઇસી અસ્નાદ કી અઅઉસકી રિવાયતમેં ''બહા દેનેકા ઝિક્ર નહીં (લેકીન બરતનકો ધોને કે લિયે ખાલી તો કરના પડેગા હી.)''

૫૫૮. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ કુત્તા તુમ્હારે બરતનમેંસે પીએ (પાની) તો ઉસે સાત બાર ધોના ચાહિયે.''

૫૫૯. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ કુત્તા તુમ્હારે બરતનમેંસે પીએ (પાની) તો ઉસે સાત બાર ધોના ચાહિયે મીટ્ટી કે સાથ.''

૫૬૦. હુમ્મામ બિન મુનબ્બીહસે રિવાયત હૈ કે, હમકો યે હદીષ અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને બયાન કી, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ સે, ઉનમેંસે એક હદીષ યે ભી થી કી, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ કુત્તા તુમમેંસે કીસી કે બરતનમેંસે ચપડ ચપડ પીએ તો ઉસકી પા કી યે હૈ કે, (ઉસ બરતન કો) સાત બાર ધો લે.''

૫૬૧. અબ્દુલ્લાહ બિન મુગફ્ફલ મઝની રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને કુત્તોંકો માર ડાલનેકા હુકમ ફરમાયા,''ફિર ફરમાયા,''ઉન કુત્તોકા હાલ કયા હૈ, ફીર આપને શિકારી કુત્તા ઔર ગલ્લેકા કુત્તા (બકરી કે રેવડ કી હિફાઝત કે લિયે) પાલને કી ઇજાજત દી, ઔર ફરમાયા,''જબ કુત્તા બરતનમેં મુંહ ડાલકર (પાની) પીએ તો ઉસે સાત બાર ધોએં ઔર આઠવીં બાર મીટ્ટીસે માંજો.''

૫૬૨. યાહયા બિન સઇદ કી રિવાયતમેં ઇતના જયાદા હૈ ''ઔર આપને ઈજાજ ત દી બકરીયોં કે કુત્તોંકી ઔર શિકારી કુત્તે ઔર ખેત કે કુત્તેકો પાલને કી.''

બાબ ૧૦૨. : - ઠ્ઠરે હુએ પાનીમેં પેશાબ કરના મના હોને કે બયાન મેં

૫૬૩.. જાબીર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને થમે હુએ (રૂ કે હુએ) પાનીમેં પેશાબ કરનેસે મના ફરમાયા.

૫૬૪. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''તુમમેંસે કોઇ ભી થમે હુએ પાનીમેં પેશાબ ના કરે, ઔર ઉસમેં પેશાબ કરને કે બાદ ફીર ઉસમેં ગુસ્લ ના કરે.''

૫૬૫. હમ્માબ બિન મુનબ્બિહને કહા, યે વો હદીષ હૈ જો હમેં અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે નકલ કી ફીર કંઇ અહદીષ બયાન કી ઉનમેંસે એક યે ભી થી કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''એસા મત કરો, કે થમે હુએ પાનીમેં જો બહેતા નહીં હૈ ઉસમેં પેશાબ કરો તો ઉસી પાનીસે ફીર ગુસ્લ કરો.''

બાબ ૧૦૩ :- થમે (ઠ્ઠરે) હુએ પાનીમેં ગુસ્લ કી મનાઇ

૫૬૬. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ તુમમેંસે કીસીકો જ્નાબત કે ગુસલ કી હાજત હો તો વો થમે હુએ પાનીમે ના નહાયે.''

લોગોંને અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે કહા, ''તો ફિર કયા કરે ? ''

ઉન્હોંને કહા, ''હાથોંસે પાની લેકર (નહાએ)ગુસલ કરે'' (અંદર જાકર ના નહાએ)

બાબ ૧૦૪ :- મસ્જીદમેં (ક્રીસીને) પેશાબ કી હો તો ઉસકો પાનીસે ધોના જરૂરી હૈ જમીન પાનીસે પાક હો જાતી હૈ ઉસે ખોદના જરૂરી નહીં હૈ.

૫૬૭. અનસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, એક એઅરાબી મસ્જીદમેં પેશાબ કરને લગા. લોગ ઉઠ ખડે હુએ (ઉસે રોકને કે લિયે યા મારને કે લિયે) રસૂલુલ્લાહ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''ઉસકી પેશાબ મત રોકો'' જબ વો પેશાબ કર ચુકા તો આપને એક ડોલ પાની મંગવાયા ઔર ઉસ પર ડાલ દિયા.''

૫૬૮. અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હો ઝિક્ર કરતે થે કે એક એઅરાબી મસ્જીદ કે કોનેમેં ખડા હોકર પેશાબ કરને લગા. લોગ ઉસ પર ચિલ્લા પડે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''ઉસે છોડ દો''

જબ વો પેશાબ કર ચુકા તો આપને હુકમ દિયા તો પાની કી એક ડોલ ઉસ કે પેશાબ પર ડાલી ગઇ.

૫૬૯. અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ હમ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ મસ્જીદમેં બૈઠે હુએ થે, ઇતનેમેં એક એઅરાબી આયા, ઔર ખડા હોકર પેશાબ કરને લગા, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે અસ્હાબને કહા, ''હાયે, હાયે... કયા કરતા હૈ ?''
આપને ફરમાયા,''ઉસકા પેશાબ મતા રોકો, જાને દો''
અસહાબને છોડ દિયા, યહાં તક કે વો પેશાબ કર ચુકા. આપને ઉસકો બુલાયા ઔર ફરમાયા,''મસ્જીદેં પેશાબ ઔર નજાસત કે લાયક નહીં, યે તો અલ્લાહકો યાદ કરને કે લિયે ઔર નમાઝ ઔર કુરઆન પઢને કે લિયે બનાઇ ગઇ હૈં'' યા ઐસા હી કુછ આપને ફરમાયા,''ફિર એક શખ્સકો હુકમ દિયા, વો એક ડોલ પાની કી લાયા વો ઉસ પર બહા દિયા.''

બાબ ૧૦૫ :- દૂધ પીતે હુએ બચ્ચે કી પેશાબ કીસ તરહાં ધોઇ જાએ.

૫૭૦. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ લોગ બચ્ચોંકો લાતે આપ ઉનેક લિયે દુઆ ફરમાતે ઔર ઉન પર હાથ ફેરતે ઔર કુછ ચબાકર ઉન કે મુંહમેં રખ દેતે (ખજૂર ચબાકર રખનેકા અરબમેં માઅમૂલ થા.) આપ કે પાસ એક લડકા લાયા ગયા, ઉસને આપ પર પેશાબ કર દિયા, આપને પાની મંગા કર ઉસ જગહ ડાલ દિયા ઔર ઉસે ધોયા નહીં.

૫૭૧. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ લોગ બચ્ચોંકો લોત આપ ઉનેક લિયે દુઆ ફરમાતે ઔર ઉન પર હાથ ફેરતે ઔર કુછ ચબાકર ઉન કે મુંહમેં રખ દેતે (ખજૂર ચબાકર રખનેકા અરબમેં માઅમૂલ થા.) આપ કે પાસ એક લડકા લાયા ગયા, ઉસને આપ પર પેશાબ કર દિયા, આપને પાની મંગા કર ઉસ જગહ ડાલ દિયા.

૫૭૨. એક ઔર સનદ્સે ઐસી હી એક ઔર રિવાયત મનકુલ હૈ.

૫૭૩. ઉમ્મે કૈસ રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કી ખિદ્મતમે વો લડકા લેકર આઈ જો અભી ખાના નહીં ખાતા થા. ઉસે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કી ગોદમેં બિઠા દિયા, ઉસને આપ પર પેશાબ કર દિયા, આપને પાની મંગા કર ઉસ જગહ બહા દિયા.

૫૭૪. ઈસી સનદ્સે ઐસી હી એક ઔર રિવાયત થોડે બહુત ફરક કે સાથ મનકુલ હૈ ઈસમે યે હૈ ''આપને પાની મંગા કર ઉસ પર છિડ ક દિયા.''

૫૭૫. ઉતબા બિન મસઉદ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, ઉમ્મે કૈસ રદીઅલ્લાહો અન્હા જો મુહાજેરાત મેંસે થી ઔર ઉન્હોંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે બયત કી થી વો ઉક્કાશાહ બિન મુહસિન કી બહનથી ઉન્હોંને મુજસે બયાન કિયા કી વો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકી ખિદ્મતમે અપના એક બચ્ચા લેકર આઈ જો અભી ખાના નહીં ખાતા થા ઉસે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કી ગોદમેં બિઠા દિયા, ઉસને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ પર પેશાબ કર દિયા, આપને પાની મંગવાયા ઉસ કપડે પર ડાલ દિયા ઔર કપડે કો ખુબ અચ્છી તરહા ધોયા નહીં.

બાબ ૧૦૬ :- મની કા હુક્મ

૫૭૬. અલકમા ઔર અસવદ્સે રિવાયત હૈ હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હા કે વહાં એક શખ્શ રાત કો ઉતરા, સુબહા અપના કપડા ધોને લગા , મૈંને ઉન્હોં પાનીમે ડુબાયા, હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને ફરમાયા અગર તું કપડોંમેં કુછ અસર દેખતા તો ઉસ જગાકા ધો ડાલના કાફી થા અગર તુને કપડોંમેં કુછ નહી અસર દેખા તો ચારોં તરફ પાની છિડકના કાફી થા.. મૈં તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે કપડેસે સુખી મની અપને નાખૂનોંસે ખુરચ ડાલતી ફિર આપ ઉસ કપડેસે નમાઝ અદ્દા કરતે

૫૭૭. અસવદ ઔર હુમામસે રિવાયત હૈ હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસમે મની કે બારેમે બયાન કરતે મૈં તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે કપડેસે સુખી મની અપને નાખૂનોંસે ખુરચ ડાલતી ફિર આપ ઉસ કપડેસે નમાઝ અદ્દા કરતે

૫૭૮. અસવદ્ને હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે મની ખુરચનેકે બારેમે અબુ મઅસર રદીઅલ્લાહો અન્હોકી રિવાયત જૈસી હદીષ નક્લ કી હૈ.

૫૭૯. હુમામને હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે ઐસી હી હદીષ નક્લ કી હૈ.

૫૮૦.. અમ્ર બિન મયમૂનસે રિવાયત હૈ મૈંને સુલૈમાન બિન યસારસે પૂછા, અગર કપડેમેં મની લગ જાએ તો, મનીકો ધો ડાલેં યા કપડા ધો ડાલેં ?
ઉન્હોંને મુજસે કહા, ''હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને બયાન કિયાકે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ મનીકો ધો ડાલતે ફિર (ધોનેકા નિશાન કપડે પર હોતા થા જો નિશાન મૈં દેખતી થી) વહી કપડા પહનકર નમાઝ કે લિયે નિકલતે ઔર મૈં ધોનેકા નિશાન દેખતી આપ કે કપડે પર.''

૫૮૧. અમ્ર બિન મયમન રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ભી ઐસી હી હદ્દીષ નક્લ કી હૈ.ઈબને મુબારક અબ્દુલ વાહીદ કી રિવાયતમેં ઈજાફા હૈ ''મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે કપડેસે મની ધો ડાલતીથી.

૫૮૨. અબ્દુલ્લાહ બિન શિહાબ ખવલાનીસે રિવાયત હૈ મૈં હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હા કે પાસ ઉતરા, મુજે કપડોંમેં એહતેલામ હો ગયા, મૈંને ઉન્હોં પાનીમે ડુબાયા, હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હા કી એક ખાદિમાને દેખા, ઔર ઉનસે બયાન કિયા તો ઉન્હોંને મુજે બુલાયા, ઔર પુછા ''તુમને ઉન કપડોંકો કયું ડુબાયા?''
મૈંને કહા, ''મૈંને ખ્વાબમેં વો દેખા જો સોનેવાલા દેખતા હૈ.''
ઉન્હોંને પુછા, ''તુમને કપડોંમેં કુછ અસર પાયા?''
મૈંને કહા, ''નહીં''
ઉન્હોંને કહા, ''અગર તું કપડોંમેં કુછ અસર દેખતા તો ઉનકા ધો ડાલના કાફી થા. ઔર મૈં તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે કપડેસે સુખી મની અપને નાખૂનોંસે ખુરચ ડાલતી.''

બાબ ૧૦૭ :- ખૂન કી નજાસત હૈ ઔર ઉસે કીસ તરહા ધોના ચાહિયે ઈસ કી કૈફિયત

૫૮૩. અસ્મા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ એક ઔરત આઇ ઔર ઉસને કહા, ''હમમેંસે કીસીકો કપડેમેં હૈઝકા ખૂન લગ જાતા હૈ વો કયા કરે ?''
આપને ફરમાયા,''પહેલે ઉસે ખુરચ ડાલેં, ફિર પાની ડાલ કર મલેં, ફિર ધો-ડાલેં, ફિર ઉસ કપડેમેં નમાઝ પઢેં.''

૫૮૪. એક ઔર સનદ્સે ઐસી હી હદ્દીષ નક્લ કી હૈ.

બાબ ૧૦૮ :- પેશાબ કી નજાસતકા બયાન ઔર ઉસકે છિંટોંસે પરહેજ કરને કી જરૂરત હોને કી દલીલ

૫૮૫. અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ દો કબરોંસે ગુજરે તો ફરમાયા,''ઇન દોનોં કબ્રવાલોં પર અઝાબ હો રહા હૈ ઔર વોભી કોઇ બડે ગુનાહ કે લિયે નહીં, ઉનમેંસે એક ચુગલીખોર થા, દૂસરા અપને પેશાબસે બચનેમેં એહતિયાત નહી રખતા થા.''

ફિર આપને એક હરી ટહની મંગવાઇ ઔર ચીરકર ઉસે દો (હિસ્સોંમે તકસીમ) કિયા ઔર હર એક કબ્ર પર એક એક ગાડ દી ઔર ફરમાયા,''શાયદ જબ તક ટહેનીયાં ના સૂખેં ઉસ વકત તક ઉનકા અઝાબ હલકા હો જાએગા.

૫૮૬. અઅમસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઐસી હી હદ્દીષ રિવાયત કી હૈ.

કિતાબુલ હૈઝ

હૈઝ (ઔરતોંકી માહવારી) કા બયાન

બાબ ૧૦૯ : હાએઝા ઔરતસે તહબંધ (ઈજાર) કે ઉપર મુબાશરતકા બયાન

૫૮૭. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને ફરમાયા,''જબ હમમેંસેકોઇ હાએઝા હોતી થી તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ઉસે તહબંધ (ઈજાર) બાંધનેકા હુકમ કરતે થે. ફિર ઉસ કે સાથ મુબાશરત કરતે.

૫૮૮. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, હમમેંસે જબ કીસીકો હૈઝ આતા તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ઉસે તહબંધ બાંધનેકા હુકમ કરતે જબ હૈઝકા ખૂન જોશ પર હોતા. ફિર ઉસસે મુબાશરત કરતે. (યે મુબાશરત જીમાઅ નહીં હૈ)

હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા, તુમમેંસે કૌન હૈ જો અપની ખ્વાહીશ ઔર જરૂરત પર ઇસ કદર ઇખ્તિયાર રખતા હૈ જયસા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ રખતે થે.

૫૮૯. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન મૈમૂનહ રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ અપની બીબીયોંસે ઇઝારસે ઉપર મુબાશરત કરતે થે, ઔર વો હાએઝા હોતી થી.

બાબ ૧૧૦ :- હાએઝા ઔરત કે સાથ એક ચાદરમેં લેટના

૫૯૦.. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન મૈમૂનહ રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ મેરે સાથ લેટતે ઔર મૈં હાએઝા હોતી થી ઔર આપ કે ઔર મેરે દરમ્યાન એક કપડા હાઇલ હોતા થા.

૫૯૧. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન ઉમ્મે સલમા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ ચાદરમેં લેટી હુઇ થી. દફઅતન મુજે હૈજ આ ગયા. મૈં ખિસક ગઇ ઔર અપને હૈઝ કે કપડે ઉઠા લિયે.

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ સલ્લમને ફરમાયા,''કયા તુજે હૈઝ આ ગયા?''

મૈંને કહા ''હાં'', આપને મુજે બુલાયા, ફિરમેં આપ કે સાથ ઉસ ચાદરમેં લેટી.

ઉમ્મે સલમા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા, ''મૈં ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ દોનોં એક હી બરતનસે જનાબતકા ગુસ્લ કિયા કરતે''

બાબ ૧૧૧:- હાએઝા ઔરત અપને ખાવિંદકા સર ધો શકતી હૈ, સરમેં કંઘી કર (દે) શકતી હૈ ઉસકી ગોદમેં તકિયા લગાકર બૈઠના ઔર કુરઆન પઢના ઠીક હૈ.

૫૯૨. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો ત્આલા અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એઅતેકાફ કરતે તો અપના સર મેરી તરફ ઝુકા દેતે મૈં ઉસમેં કંઘી કર દેતી ઔર આપ ઘરમેં તશરીફ ના લાતે સિવાય કે જરૂરી હાજતેં પુરી કરને કે લિયે હો.

૫૯૩. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ જબ મૈં (એતેકાફમેં હોતી તો) ઘરમેં જાતી હાજત કે લિયે ઔર જો કોઇ ઘરમેં બીમાર હોતા ઉસકી ચલતે ચલતે ખબર પુછ લેતી, ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ મસ્જીદમેં રહકર અપના સર મેરી તરફ ડાલ દેતે. મૈં ઉસમેં કંઘી કર દેતી ઔર આપ જબ એતેકાફમેં હોતે તો હાજતોં કે સિવા ઘરમેં ના જાતે. ઇબ્ને ૂમ્હને કહા, ''જબ કે વો એતેકાફમેં હોતે''

૫૯૪. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એતેકાફમેં હોતે તો અપના સર મસ્જીદસે બાહર નિકલ દેતે મૈં આપકા સર ધો દેતી હાલાં કે મૈં હાએઝા હોતી થી.''

૫૯૫. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા ''મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકા સર ધોતી થી ઔરમેં (ઉસ વકત) હાએઝા હોતી થી.''

૫૯૬. હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા મુજે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મસ્જીદમેં જાંનમાઝ ઉઠા દે.'' મૈને કહા, ''મૈં હાએઝા હું''
આપને ફરમાયા,''તુમ્હારે હાથમેં તો હૈઝ નહીં હૈ.''

૫૯૭. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ મુજે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને હુકમ દિયા મસ્જીદમેં જાંનમાઝ ઉઠાને કા. મૈંને કહા, ''મૈં હાએઝા હું''
આપને ફરમાયા,''ઉઠા દે, હૈઝ તેરે હાથમેં થોડી હી હૈ?''

૫૯૮. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ મસ્જીદમેં થે ઇતનેમે આપને ફરમાયા ''અય આયેશા મુજે કપડા ઉઠા દે''
ઉન્હોંને કહા, ''મૈં હાએઝા હું''
આપને ફરમાયા,''ઉઠા દે, હૈઝ તેરે હાથમેં નહીં હૈ?''
ફિર ઉન્હોંને કપડા ઉઠા દિયા.

૫૯૯. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ મસ્જીદમેં થે ઇતનેમેં આપને ફરમાયા,''અય આયેશા મુજકો કપડા ઉઠા દે.
ઉન્હોંને કહા, ''મૈં હાએઝા હું''
આપને ફરમાયા,''ઉઠા દે, હૈઝ તેરે હાથમેં નહીં હૈ?''
ફિર ઉન્હોંને કપડા ઉઠા દિયા.

૬૦૦. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, મૈં પાની પીતી ફીર પાની પીકર બરતન (જુઠા) રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો દેતી. આપ ઉસ જગહ મુંહ રખતે જહાં મૈંને મુંહ રખકર પાની પીયા હોતા થા ઔર પાની પીતે થે હાલાં કી મૈં હાએઝા હોતી, મૈં હડ્ડી નોંચતી ફિર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો દે દેતી આપ ઉસ જગા મુંહ લગાતે જહાં મૈંને લગાયા હોતા થા.

૬૦૧. ઉમ્મુલ મુઅમેમીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ મેરી ગોદમેં તકિયા (લગાકર લેટતે) લગાતે ઔર કુરઆન પઢતે ઔર (ઉસ વકત) મૈં હાએઝા હોતી થી.

૬૦૨.. અનસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, કે જબ યહુદીયોંમેં કોઇ ઔરત હાએઝા હોતી તો .સે અપને સાથ ખાના ના ખિલાતે, ના હી અપને ઘરમેં ઉસ કે સાથ રહેતે. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે અસ્હાબને આપસે ઇસ મસ્અલે કે બારેમેં પુછા, તબ અલ્લાહને યે આયત નાઝિલ ફરમાઇ.
''વ યસ અલુનકા અનીલ મહિષે.....'' (સુર-એ-બકરહ : ૨૨૨)

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જિમાઅ કે સિવા સબ કામ કરો.''

યહુદીઓકો યે ખબર મીલી તો કહા કે યે શખ્સ ચાહતા હૈ કે, હર બાતમેં હમારે ખિલાફ કરે.

યે સુનકર ઉસૈદ બિન હુદૈર રદીઅલ્લાહો અન્હો ઔર ઇબાદ બિન બશર રદીઅલ્લાહો અન્હો આએ ઔર અર્જ કી ''યા રસૂલલ્લાહ! યહુદી ઐસા ઐસા કહતે હૈ. હમ હાએઝા ઔરતોંસે જિમાઅ કયું ના કરે ?''

યે સુનતે હી રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે ચહેરેકા રંગ બદલ ગયા, હમ યે સમઝે કે આપકો ઉન દોનોં શખ્શો પર ગુસ્સા આયા. વો ઉઠકર બહાર નિકલે ઇતનેમેં આપકો કીસીને તોહફે કી તૌર પર દૂધ ભેજા. આપને ફિર ઉન દોનોંકો બુલવાયા. ઔર દુધ પિલાયા. તબ ઉનકો માઅલુમ હુઆ કે આપકા ગુસ્સા ઉન પર નહીં થા.(યહુદીઓ પર થા)

બાબ ૧૧૨ :- મઝીકા બયાન

૬૦૩..હજરત અલી કર્રમલ્લાહો વજહહુસે રિવાયત હૈ કે, મેરી મઝી બહુત નિકલાં કરતી થી, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પુછનેમેં શર્મ કી. કયું કી આપ કી શાહબઝાદી મેરે નિકાહમેં થી. મૈંને મિકદાદ બિન અસવદસે કહા, ઉન્હોંને પુછા આપને ફરમાયા,''અપને ઝકર (શર્મગાહ)કો ધો ડાલે ઔર વુઝુ કર લેં.''

૬૦૪..હજરત અલી કર્રમલ્લાહો વજહહુને કહા મુજે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પુછનેમેં શર્મ આઇ. ફાતિમા રદીઅલ્લાહો અન્હા કી વજહસે (વો આપ કી શાહબઝાદી થીં) મૈંને મિકદાદ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે કહા, ઉન્હોંને પુછા તો આપને ફરમાયા,''મઝી કે નિકલનેસે વુઝુ લાઝિમ.''

૬૦૫.. અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ હજરત અલી રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા હમને મિકદાદ રદીઅલ્લાહો અન્હાકો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ ભેજા. ઉન્હોંને પૂછા ''અગર કીસી આદમી કી મઝી નિકલ જાએ તો વો કયા કરે?''
આપને ફરમાયા,''વુઝુ કરલે ઔર ઝકર (શર્મગાહ)કો ધો લે''

બાબ ૧૧૩ :- સોકર ઉઠને કે બાદ મુંહ હાથ ધોનેકા બયાન

૬૦૬. ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ રાતકો નીંદસે જાગેતો હાજતસે ફારીગ હુએ ફિર મુંહ ઔર હાથ ધાએ ઔર ફીર સોયે.

બાબ ૧૧૪ :- જનાબતવાલેકા (બિના ગુસ્લ) સોના દુરસ્ત હૈ લેકીન ખાને, પીને, સોને ઔર જીમાઅ કરતે વકત વુઝુ કરના ઔર શર્મગાહકો ધો લેના મુસ્તહબ હૈ.

૬૦૭. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ જબ સોનેકા ઇરાદા કરતે ઔર (અગર) આપ જનાબતવાલે હોતે તો સોનેસે પહેલે વુઝુ કર લેતે જૈસા નમાઝ કે લિયે કરતે હૈં.

૬૦૮. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ જબ જનાબત કી હાલતમેં હોતે ઔર ખાનેકા સોનેકા ઇરાદા કરતે તો વુઝુ કરતે જૈસા નમાઝ કે લિયે કરતે થે.
૪૦૯. તહવીલ અસનાદ્દસે યહી હદ્દીષ બયાન કી હે.

૬૧૦. ઇબ્ને ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! અગર હમમેંસે કોઇ જનાબત કી હાલતમેં હો ઔર સોના ચાહે (તો કયા કરે)? ''
આપને ફરમાયા,''વુઝુ કરે ફિર સો શકતા હૈ''

૬૧૧. ઇબ્ને ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ હજરત ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે મસ્અલા પૂછા ''અગર હમમેંસે કોઇ જનાબત કી હાલતમેં હો તો સો શકતા હૈ?''

આપને ફરમાયા,''વુઝુ કરલે ફિર સો રહે ઔર જબ ચાહે ગુસ્લ કર લે.''

૬૧૨. અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, હજરત ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોને બયાન કિયા, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે, કે ઉન્હેં રાતકો જનાબત હોતી હૈ.

આપને ફરમાયા,''વુઝુ કરલે, ઝકરકો ધો ડાલે ફિર સો જાએ.''

૬૧૩. અબ્દુલ્લાહ બિન અબી કૈસસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને હજરત આયેશા રદીઅલ્લહો અન્હાસે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે વિતર કી (નમાઝકે) બારેમે પુછા. ફિર યહાં તક હદીષ બયા કી, કે મૈંને કહા, ''આપ જનાબત કી હાતલમેં કયા કિયા કરતે થે ? ગુસ્લસે પહેલે સો રહેતે થે ?''

ઉન્હોંને કહા, ''આપ દોનોં તરહાં કરતે થેં, કભી ગુસ્લ કરતે તે ફીર સોતે, ઔર કભી વુઝુ કર કે સોતે.''

મૈંને કહા અલ્લાહકા શુક્ર હૈ જીસને અમ્રમેં ગુંજાઇશ રખ્ખી હૈ.

૬૧૪. મુઆવીયહ બીન સાલેહસે ઉપર ગુજરી વૈસી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ.

૬૧૫. અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''તુમમેંસે જબ કોઇ અપની બીબીસે શહવત કરે ફિર દોબારા કરના ચાહે તો વુઝુ કર લે ફિર કરે.''

૬૧૬. અનસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ, અપની સભી (પાક) બીબીયોં કે પાસ એક હી ગુસ્લસે હો આતે.

બાબ ૧૧૫ :- અગર ઔરત કી મની નિકલે તો ઉસ પર ગુસ્લ વાજીબ હોને કે બયાનમેં.

૬૧૭. અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, ઉમ્મે સુલૈમ રદીઅલ્લાહો અન્હા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ આઇ. (વો ઇસ હદીષ કે રાવી ઇસ્હાક કી દાદીમાંથી) ઔર વહાં હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હા બૈઠી હુઇ થી. ઉન્હોંને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! અગર ઔરત ખ્વાબમેં ઐસા દેખે જૈસા મર્દ દેખતા હૈ. '' (યાને કી મનીકો દેખે)

હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને યે સુનકર કહા, અય ઉમ્મે સુલૈમ તુમને ઔરતોંકો રૂશ્વા કર દિયા, તેરે હાથમેં મીટ્ટી લગે.

આપને ફરમાયા,''અય આયેશા ! તેરે હાથમેં મીટ્ટી લગે!''

ઔર ઉમ્મે સુલૈમકો કહા, ''અય ઉમ્મે સુલૈમ ! ઔરત અગર ઐસા દેખે તો ઉસ સૂરતમેં ગુસ્લ કર લે.''

૬૧૮. કતાદહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, અનસ બિન માલીક રદીઅલ્લાહો અનહોને ઉનસે હદીષ બયાન કીંકે, ઉમ્મે સુલૈમ રદીઅલ્લાહો અન્હાને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પૂછા, ''અગર ઔરત ખ્વાબમેં વો દેખે જો મર્દ દેખતા હૈ (તો કયા કરે)?'' આપને ફરમાયા,''જબ ઔરત ઐસા દેખે તો ગુસ્લ કર લે.''
ઉમ્મે સુલૈમને કહા, મુજે શર્મ આઇ મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પૂછા, ''કયા ઐસા ભી હોતા હૈ (ઔરતોંકો ભી એહતેલામ હોતા હૈ કયા?)''
રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''બેશક, હોતા હૈ ઐસા, વરના બચ્ચા ઔરત કે સાથ સબાહત વાલા કયું કર હોતા હૈ. મર્દકા નુત્ફા ગાઢા સુફૈદ હોતા હૈ, ઔરતકા નુત્ફા પતલા ઝર્દ હોતા હૈ, ફિર જો ઉપર જાતા યા ગાલીબ આતા હૈ બચ્ચા ઉસી પર મુસાબેહત રખતા હૈ.''
(જીન્સ જીસ કે બઢ જાએં, ગાલીબ આએં, ઉન પર બચ્ચા જાતા હૈ યે જીનેટીકલ સાયન્સસે ભી સાબિત હૈ)

૬૧૯. અનસ બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, એક ઔરતને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પૂછા, ''અગર ઔરત ખ્વાબમેં વો દેખે જો મર્દ દેખતા હૈ?'' આપને ફરમાયા,''અગર ઉસમેંસે વહી ચીજ નિકલે જો મર્દસે નિકલતી હૈ, તો ગુસ્લ કરેં.''

૬૨૦. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન ઉમ્મે સલમા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ ઉમ્મે સુલૈમ રદીઅલ્લાહો અન્હા આઇ ઔર કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! અલ્લાહ ત્આલા સચ બાતસે શર્મ નહીં કરતા, કયા ઔરત પર ગુસ્લ વાજીબ હૈ જબ ઉસે એહતેલામ હો?''
આપને ફરમાયા,''હાં, જબ વો પાની દેખે,''
ઉમ્મે સલમા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે પુછા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! કયા ઔરતકો ભી એહતેલામ હોતા હૈ ?''
આપને ફરમાયા,''તેરે હાથમેં મીટ્ટી લગે! એહતેલામ ના હોતા તો ફિર બચ્ચા ઔરત કે મુસાબેહ કૈસે હોતા હૈ?''

૬૨૧. હિશામ બિન ઉરવહસે ઉપર ગુજરી વૈસી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ ઈતના ઈજાફા હૈ, ઉમ્મે સલમા રદીઅલ્લાહો અન્હાને ફરમાયા અય ઉમ્મે સુલૈમ તુમને ઔરતોંકો રૂસ્વા કર દિયા,

૬૨૨. ઉરવહ બિન ઝુબૈરસે ઉપર ગુજરી વૈસી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ ઈતના ઈજાફા હૈ, હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને ફરમાયા અફસોસ હૈ તુજ પર ક્યા ઔરત ભી ઐસા દેખતી હૈ.

૬૨૩. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, એક ઔરતને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પુછા, ''કયા ઔરતકો અહેતેલામ હો ઔર વો પાની દેખે તો ગુસ્લ કરે ?''

હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને ફરમાયા,''તેરે હાથમેં મીટ્ટી લગે, ઔર વો કૌંચે જાએ હથિયાર સે.''

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''છોડ દે ઉસે, આખીર બચ્ચા માં-બાપ કે મુસાબેહ હોતા હૈ વો કીસ વજહસે હોતા હૈ? જબ ઔરતકા નુત્ફા મર્દ કે નુત્ફે પર ગાલીબ આ જાતા હૈ, તો બચ્ચા અપને નનીહાલ કે મુસાબેહ હોતા હૈ ઔર જબ મર્દકા નુત્ફા ઔરત કે નુત્ફે પર ગાલીબ આ જાતા હૈ તો અપને દદીહાલ પર મુસાબેહ હોતા હૈ. ''

બાબ ૧૧૬ :- ઔરત ઔર મર્દ કી મનીકા બયાન ઔર બચ્ચા દોનોં કે નુત્ફોંસે પયદા હોતા હૈ ઇસકા બયાન.

૬૨૪. ષવબાન રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ જો મવલા થે (આઝાદ કરદા ગુલામ થે) રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે ઉન્હોંને કહા કે મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ ખડા થા. કે યહુદી આલીમોંમેંસે એક આયા, વો બોલા, ''અસ-સલામો અલયકા યા મુહમ્મદ''
મૈંને ઉસે એક ધકકા દિયા કે વો ગિરતે ગિરતે બચા.
વો બોલા, ''તું કયું ધકકા દેતા હૈ?''
મૈંને કહા, ''તુ રસૂલુલ્લાહ કયું નહી કહેતા? (નામ કયું લીયા?)''
વોહ બોલા ''હમ ઉનકો ઇસ નામસે પુકારતે હૈ જો ઉન કે ઘરવાલોને રખ્ખા હૈ.''
રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મેરા નામ જો ઘરવાલોંને રખ્ખા હૈ વો મુહમ્મદ હૈ.''
યહુદીને કહા કે ''મૈં તુમ્હારે પાસ કુછ પુછને આયા હું''
રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''અગર મૈં તુજે કુછ બતાઉં તો તુજે ફાયદા હોગા?''
ઉસને કહા, ''મૈં કાનસે સુનુંગા.''
તબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને આપ કે હાથમેં જો છડીથી ઉસસે જમીન પર લકીર બનાઇ ઔર ફરમાયા,''પુછ.''
યહુદીને કહા,''જીસ દીન યે જમીન આસમાન બદલ કર દૂસરે જમીન આસ્માન હો જાએંગે. ઉસ વકત લોગ કહાં હોંગે ?''
રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''ઉસ વકત લોગ અંધેરેમે પુલસિરાત કે પાસ ખંડે હોંગે.''
ઉસને પુછા,''ફિર સબસે પહેલે ઉસ પુલ પરસે કોન પાર હોગા? ''
આપને ફરમાયા,''જો લોગ મુહાજેરીનમેંસે મુહતાજ(ફકીર) હૈ'' (કીસીભી પયગંબર કે મુહાજીર)
યહુદીને કહા, ''ફિર જબ વો લોગ જન્નતમેં જાએંગે, તો ઉનકા પહેલાં નાશ્તા કયા હોગા ?''

આપને ફરમાયા,''મછલી કે જીગરકા ટુકડા''
ઉસને કહા, ''ફિર સુબ્હકા ખાના કયા હોગા ?''
આપને ફરમરયા, ''વો બેલ કાટા જાએગા જો જન્નતમેં ચરાં કરતા થા.''
ફિર ઉસને પુછા, ''યેહ ખાકર, વો કયા પિયેંગે ?''
આપને ફરમાયા,''એક ચશ્મેકા પાની જીસકા નામ સલસબીલ હૈ''
ઉસ યહુદીને કહા, ''આપને સચ ફરમાયા,ઔર મૈં આપસે ઐસી બાત પુછને આયા હું, જીસકો દુનિયામેં નબી કે સિવા કોઇ નહીં જાનતા. શાયદ હી કોઇ એક દો લોગ જાનતે હોં.''
આપને ફરમાયા,''કયા તુજે મૈં વો બાત બતા દુ તો તુજે ફાયદ્દા હોગા?''
ઉસને કહા, ''મૈં અપને કાનસે સુન લુંગા.''
ફિર ઉસને કહા, ''મૈં બચ્ચે કે (બારેમેં) પુછતા હું.''
આપને ફરમાયા,''મર્દકા પાની સુફૈદ ઔર ઔરતકા પાની ઝર્દ હૈ, જબ યે દોનોં ઇકટ્ઠા હોતે હૈ ઔર મર્દ કી મની ઔરત કી મની પર ગાલીબ હોતી હૈ તો અલ્લાહ કે હુકમસે લડકા હોતા હૈ ઔર ઔરત કી મની મર્દ કી મની પર ગાલીબ હોતી હૈ તો અલ્લાહ કે હુકમસે લડ કી પૈદા હોતી હૈ.''
યહુદીને કહા, ''આપને સચ ફરમાયા,ઔર આપ અલ્લાહ કે પયગંબર હૈ''
ફિર જબ વો પીઠ ફેરકર ચલા તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''ઉસને જો બાતેં મુજસે પુછી વો મુજે કોઇ ભી માલુમ નહીં થી, યહાં તક કે અલ્લાહને મુજે બતા દીં.''
૬૨૫. મુઆવિયા બિન સલામસે ઉપર ગુજરી વૈસી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ ઈતના ઈજાફા હૈ, કે ''મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ બૈઠા થા.''

બાબ ૧૧૭ :- જનાબત કે ગુસ્લકા બયાન

૬૨૬. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ જબ જનાતબકા ગુસ્લ કરતે તો પહેલે દોનોં હાથ ધોતે, ફિર દાહિને હાથસે પાની ડાલતે ઔર બાયેં હાથસે શર્મગાહ ધોતે, ફિર વુઝુ કરતે જીસ તરહા નમાઝ કે લિયે કરતે થે, ફિર પાની લેતે ઔર અપની ઉંગલીયાં બાલોં કી જડોંમેં ડાલતે, જબ આપ દેખતે કે બાલ તર હો ગએ હૈ તો દોનોં હાથોંમેં ભરકર તીન ચિલ્લુ (પાની) ડાલતે, ફિર પુરે બદન પર પાની ડાલતે, ફીર દોનોં પાંવ ધોતે.
૬૨૭. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે ઉપર ગુજરી વૈસી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ ઇસમેં પાંવ ધોનેકા ઝિક્ર નહીં હૈ.
૬૨૮. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે ઉપર ગુજરી વૈસી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ ઇસમેં પાંવ ધોનેકા ઝિક્ર નહીં હૈ.

૬૨૯. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ જબ જનાબતકા ગુસ્લ કરતે તો બરતનમેં હાથ ડાલનેસે પહેલે, દોનોં હાથ ધોતે, ફિર વુઝુ કરતે જૈસા નમાઝ કે લિયે વુઝુ કરતે થે.

૬૩૦. ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મેરી ખાલા મૈમુનહ રદીઅલ્લાહો અન્હાને બયાન કીયા કે ઉન્હોંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ જનાબત કે ગુસ્લ કરનેકા પાની રખ્ખા, આપને પહેલે દોનો પહોંચે ધોએ, દો બાર, યા તીન બાર, ફીર બરતનમેં હાથ ડાલા ઔર શર્મગાહ પર પાની ડાલા ઔર બાંએ હાથસે ધોયા ફિર બાએં હાથકો જમીન પર ફેરા જોરસે રગડા, ફિર જૈસે નમાઝ કે લિયે વુઝુ કરતે હૈ વૈસે હી વુઝુ કિયા ફીર તીન ચિલ્લુ ભર કર અપને સરપર (પાનીકે) ડાલે. ફિર સારે બદનકો ધોયા, ફિર ઉસ જગહસે ખિસક ગએ ઔર પાંવોંકો ધોયા, ફિરમૈં બદન પોછને કે લિયે રૂમાલ લેકર આઇ. (લેકીન) આપને લિયા નહીં.

૬૩૧. અઅમસસે ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે ઉપર ગુજરી વૈસી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ ઈસમેં (પાનીકે) તીન ચિલ્લુ ભર કર અપને સર પર ડાલનેકા ઝિક્ર નહીં હૈ. ઈસમે કુલ્લીકા,નાકમે પાની ડાલનેકા,ઝિક્ર હૈ,

મુઆવિયાકી રિવાયતમે રૂમાલકા ઝિક્ર નહીં હૈ.

૬૩૨. ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહકી ઉમ્મુલ મુઅમેનીન મૈમુનહ રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ કપડા લાયા ગયા તો આપને લિયા નહીં, હાથસે પાની ઝિડક્ને લગે.

૬૩૩.. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ જનાબતકા ગુસ્લ કરતે તો પાનીકા એક બરતન હલાબ કે (હલાબ : ઊંટકા દૂધ દોહનેકા બરતન, ગુજરાતીમાં બોઘેણું) બરાબર પાની મંગવાતે ફિર હાથસે પાની લેતે, ઔર પહેલે દાહિની જાનીબકા સર ધોતે ફિર બાયીં જાનીબ(કા સર)ધોતે, ઉસ કે બાદ દોનોં હાથોંસે પાની લેતે ઔર સર પર બહાતે.

બાબ ૧૧૮ :- જનાબત કે ગુસ્લ કે લિયે કીતના પાની લેના બહેતર હૈ. ખાવિંદ ઔર બીબીકા એક બરતનસેએક હાલતમેં ગુસ્લ કરના, એક દુસરે કે બચે હુએપાનીસે ગુસલ કરના.

૬૩૪. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એક ઐસે બરતનસે જનાબતકા ગુસ્લ કરતે થે જીસમેં તીન સાઅ પાની આતા હૈ. (૩ સાઅ = સાત શેર કે કરીબ)

૬૩૫. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન અયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કી રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એક કઠરે (બડે બરતન)સે ગુસ્લ કરતે થે ઔર વોહ ફરક થા. (ફરક વો બરતન હૈ જીસમે તીન સાઅ પાની આતા હૈ) ઔર મૈં ઔર આપ એક હી બરતનસે (પાની લેકર) ગુસ્લ કરતે.''

સુફિયાનને કહા, ફરક તીન સાઅકા હોતા હૈ.

૬૩૬. અબુ સલમા બીન અબ્દુર્રહમાન રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈં ઔર હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને રઝાઇ ભાઇ (અબ્દુર્રહમાન બની યઝીદ રદીઅલ્લાહો અન્હો) ઉન કે પાસ ગએ ઔર જનાબત કે ગુસ્લ કે (બારમેં) પુછા કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કયું કર (ગુસ્લે જનાબત) કરતે થે ?

ઉન્હોંને કહા, ''એક બરતન મંગવાયા જીસમે એક સાઅ જીતના પાની આતા હૈ ઔર ગુસ્લ કિયા ઔર મેરે ઔર આપ કે બીચમેં એક પરદા થા, ઉન્હોંને અપને સર પર તીન બાર પાની ડાલા.''

અબુ સલમાને કહા, ''રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકી (પાક) બીબીયાં અપને બાલ કતરવાતી થી ઔર વફરહ (કાનોં તક યા મુંઢોં તક લમ્બાઇ વાલે બાલ) રખતી થી.''

(અબ્દુલ્લાહ બીન યઝીદ રઝાઇ ભાઇ હૈ અબુ સલમા રઝાઇ ભાંજે હૈ જીન્હોંને ઉમ્મે કુલસુબ બીનતે અબુ બક્ર ને ઉન્હેં દૂધ પિલાયા થા, અરબ કી ઔતે ચોટીયાં નિકાલતી થી, આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પરદા ફરમાનકેબાદ ઉમ્મુલ મુઅમેનીનને અપની ઝીનત કમ કરને કે લિહાઝસે બાલ કમ કરવાએં હો ઐસા અલ્લામા કાઝી અયાઝને કહા હૈ.

૬૩૭.. અબુ સલમા બિન્તે અબ્દુર્રહમાનસે રિવાયત હૈ હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને ફરમાયા કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ગુસ્લ કરતે તો દાએં હાથસે શુરૂ કરતે થે. પહેલે ઉસ પર પાની ડાલતે ઔર બાંએ હાથસે બદન પર જો નજાસત હોતી થી ઉસે ધોતે થે, જબ ઉસસે ફારીગ હોતે તો સરપર પાની ડાલતે, હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા, ''મૈં ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એક હી બરતનમેંસે ગુસ્લ કરતે થે ઔર હમ જનાબતવાલે હોતે થે.''

૬૩૮. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હા ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એક હી બતનસે ગુસ્લ કિયા કરતે જીસમેં તીન મુદ્દ યા ઇતના હી પાની આતા થા.

૬૩૯. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, મૈં ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એક હી બરતનમેંસે ગુસ્લ કરતે. દોનોં કે હાથ ઉસમેં પડતે જાતે ઔર જનાબતકા ગુસ્લ કરતે થે.

૬૪૦. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, મૈં ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એક બરતનમેંસે ગુસ્લ કરતે થે જો મેરે ઔર આપ કે બીચમેં હોતા થા. આપ જલ્દી જલ્દી પાની લેતે યહાં તક કે મૈં કહતી થોડા મેરે લિયે છોડ દો, થોડ મેરે લિયે છોડ દો, કહા કે હમ દોનોં જનાબતવાલે હોતે.

૬૪૧. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન મૈમૂનહ રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, વો ઔર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એક હી બરતનમેંસે ગુસ્લ કરતે થે.

૬૪૨. ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ સલ્લમ (ઉમ્મુલ મુઅમેનીન) મૈમૂનહ કે બચે હુએ પાનીસે ગુસ્લ કરતે થે.

૬૪૩. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન ઉમ્મે સલમા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, વો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ જનાબતકા ગુસ્લ એક હી બરતનમેંસે (પાની લેકર) કરતે થે.

૬૪૪. અનસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ પાંચ મકુક તક (પાનીસે) ગુસ્લ કરતે થે ઔર એક મકુક પાનીસે વુઝુ કરતે થે.

૬૪૫. અનસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એક મૂદ પાનીસે વુઝુ કરતે થે ઔર એક સાઅસે લેકર, પાંચ મુદ તક (પાનીસે) ગુસ્લ કરતે થે.

૬૪૬. સફીનહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો એક સાઅ પાની ગુસ્લે જનાબત કે લિયે ઔર એક મૂદ પાની વુઝુ કે લિયે કાફી હોતા.

૬૪૭. સફીનહસે રિવાયત હૈ કે, (રદીઅલ્લાહો અન્હો) રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એક સાઅ પાનીસે ગુસ્લ કરતે ઔર એક મૂદ પાનીસે વુઝુ કરતે.

બાબ ૧૧૯ :- સર વગૈરહ પર તીન બાર પાની ડાલનેકા ઈસ્તહબાબ (બયાન)

૬૪૮. જુબૈર બિન મુત્અમ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ અસહાબને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સામને ઝગડા કિયા, ગુસલ કે બારેમેં, બાઅઝને કહા, ''હમ તો ઇસ તરહાં સર ધોતે હૈ, ઐસે ઐસે.''

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''મૈં તો અપને સર પર તીન ચિલ્લુ પાની ડાલતા હું''

૬૪૯..જુબૈર બીન મુત્અમસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સામને જનાબત કે ગુસ્લકા ઝિક્ર હુઆ, આપને ફરમાયા,''મૈં તો અપને સર પર તીન બાર પાની ડાલતા હું.''

૬૫૦. જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, જો લોગ શકીફ કી તરફસે આએ થે. ઉન્હોંને અર્જ કિયા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! હમારા મુલ્ક શર્દ હૈ તો હમ કીસ તરહાં ગુસ્લ કરે?''

આપને ફરમાયા,''મૈં તો અપને સરપર તીન બાર પાની ડાલતા હું.''

ઇબ્ને સાલિમને, હુશૈમને ઔર બિશરને કહા, શકીફ કે વફ્દવાલોને પુછા થા, ''યા રસૂલલ્લાહ.''

૬૫૧.. જાબીર બિન અબ્દુલ્લાહસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ જબ ગુસ્લ કરતે તો અપને સર પર તીન ચિલ્લુ ભર કર પાની ડાલતે.

હસનને કહા, ''મેરે તો બાલ બહોત હૈં, જાબીરને કહા ''જાબીરને કહા, અય મેરે ભ□ીજે (રદીઅલ્લાહો અન્હુમ)રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે બાલ તુજસે ભી જયાદા થે ઔર પાકીઝા થે.''

બાબ ૧૧૯ :- ઔરતેં ગુસ્લમેં ચોટીયાં ખોલે યા નહીં

૬૫૨..ઉમ્મુલ મુઅમેનીન ઉમ્મે સલમા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ મૈંને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! મૈં અપને સર પર ચોટી બાંધતી હું કયા જનાબત કે ગુસલ કે લિયે ઇસકો ખોલ દું.''

આપને ફરમાયા,''નહીં, તેરે લિયે સર પર તીન ચિલ્લુ ભરકર પાની ડાલના કાફી હૈ ફિર સારે બદન પર પાની બહાના તો પાક હો જાએગી.''

૬૫૩. ઐયુબ બિન મુસા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઈસી સનદસે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ થોંડે ફરક કે સાથ રિવાયત હુઇ હૈ.

૬૫૪. ઐયુબ બિન મુસા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઈસી સનદસે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ થોંડે ફરક કે સાથ રિવાયત હુઇ હૈ.

૬૫૫.ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હો ઔરતોંકો ગુસ્લ કે વકત સર ખોલનેકા હુકમ દેતે થે. હઝત આયેશાને કહા, ''તાઅજજુબ હૈ ઇબ્ને ઉમર સે, વો ગુસ્લ કે વકત સર ખોલનેકા હુકમ કરતે હૈં, તો સર મુંડાનેકા હુકમ કયું નહીં દેતે?

મૈં ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ દોનોં એક બરતનસે ગુસ્લ કરતે ઔર મૈં ફકત અપને સર પર તીન ચિલ્લુ ડાલ લેતી.''

બાબ ૧૨૧ :- અગર કોઇ ઔરત હૈઝકા ગુસ્લ કરે તો એક કપડેકા ટૂકડા યા રૂઇકા મુશ્ક ખુન કે મકામ પર લગા કર ઇસ્તેમાલ કરે તો મુસ્તહબ હૈ.

૬૫૬. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, એક ઔરતને રસૂલુલ્લાહ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પૂછા, ''હૈઝસે કીસ તરહા ગુસ્લ કરે ?''

આપને ઉસે ગુસ્લ કરના શિખાયા. ફિર ફરમાયા,''મુશ્ક લાગ હુઆ એક ફોયા લે ઔર ઉસસે પાક કરે.''

ઉસને કહા, ''કયું કર પાક કરૂં?''

આપને ફરમાયા,''સુબ્હાનલ્લાહ ! પાક કર ઇસસે'' ઔર આપને આડ કર લી. સુફિયાનને અપના હાથ આપને મુંહ પર રખ કર (આડ કરલી કૈસે કી વો) દિખાયા,

હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા, ''મૈંને ઉસ ઔરતકો મેરે તરફ ખિંચ લિયા ઔર મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકા મતલબ મૈં સમઝ ગઇ થી.'' મૈંને કહા, ઉસ ફાયેકો ખૂન કે મકામ પર લગા.

૬૫૭. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઈસી સનદસે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ થોંડે ફરક કે સાથ રિવાયત હુઇ હૈ.

૬૫૮. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, અસ્મા રદીઅલ્લાહો અન્હાને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પુછા હૈઝકા ગુસ્લ કૈસે કરૂં?

આપને ફરમાયા,''પહેલે બેરી કે પત્તોં કે સાથ પાની લે ઔર ઉસસે અચ્છી તરહાં પા કી કર લે. ફિર સર પાની ડલો ઔર ખૂબ જોરસે મલે યહાં તકકે, પાની માંગો મૈં પહોંચ જાએ, ફિર અપને ઉપર પાની ડાલે, ફિર એક ફાયા (ફઇકા યા કપડેકા જૈસે ઉપર ગુજરા હૈ) જીસમે મુશ્ક લગા હો વો લેકર ઉસસે પા કી કરતે.''

અસ્મા રદીઅલ્લાહો અન્હાને પૂછા, ''કયું કર પાકી કરૂં''

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, ''સુબ્હાનઅલ્લાહ! પાકી કર લે.''

હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને ચુપકેસે કહા કે ખૂન કે મકામ પર લાગ દે. ફિર ઉસને જનાબત કે ગુસ્લ કે બારેમેં પુછા

આપને ફરમાયા,''પાની લેકર અચ્છી તરહાં તહારત કરે, ફિર સર પર પાની ડાલે, ઔર મલે, યહાં તકકે, પાની સભી માંગોંમેં પહુંચ જાએ, ફિર અપને પુરે બદન પર પાની ડાલે.''

હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા, ''અન્સાર કી ઔરતેં ભી કયા ઉમ્દહ ઔરતેં થીં! વો દીન કી બાત પુછનેમેં શર્મ નહીં કરતી થીં.''

૬૫૯. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઈસી સનદસે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ થોંડે ફરક કે સાથ રિવાયત હુઇ હૈ.

૬૬૦. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઈસી સનદસે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ થોંડે ફરક કે સાથ રિવાયત હુઇ હૈ.

બાબ ૧૨૨ : - મુસ્તહાઝા (બે વકત ઔરત કી શર્મગાહસે આનેવાલા ખૂન) ઉસ કે ગુસ્લ ઔર નમાઝ કે હાલ કે બયાન મેં

૬૬૧. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, ફાતેમહ બિન્તે હુબૈશ રદીઅલ્લાહો અન્હા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ આઇ ઔર અર્ઝ કિયા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! મુજે ઇસ્તહાજા હો ગયા હૈ મૈં પાક નહીં રહેતી કયા મૈં નમાઝ પઢું ?''

આપને ફરમાયા,''નહીં, યે એક રગકા ખૂન હૈ હૈઝ નહીં હૈ. જબ હૈઝ કે દિન આએ તો નમાઝ છોડ દે, ફિર હૈઝ કે દીન ગુઝર જાએં તો ખૂન ધો ડાલ ઔર નમાઝ પઢ.''

૬૬૨. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઈસી સનદસે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ થોંડે ફરક કે સાથ રિવાયત હુઇ હૈ.

૬૬૩. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, ઉમ્મે હબીબા બિન્તે જહશ રદીઅલ્લાહો અન્હાને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે કહા ''મુજે ઇસ્તહાઝા હૈ, આપને ફરમાયા યે ખૂન એક રગકા હૈ, તું ગુસ્લ કર ઔર નમાઝ પઢ, ફિર વો હર નમાઝ કે લિયે ગુસ્લ કરતી થી.''

લયસને કહા ઇબ્ને શિહાબને યે બયાન નહીં કિયા કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ઉન્હેં હર નમાઝ કે લિયે ગુસ્લ કરનેકા હુકમ નહીં દિયા, બલ્કે ઉમ્મે હબીબા રદીઅલ્લાહો અન્હાને ખુદ્ ઐસા કિયા ઇબ્ને રમ્હ કી રિવાયતમેં ઉમ્મે હબીબાકા નામ નહીં હૈ બલ્કે જહશ કી બેટીકા ઝિક્ર હૈ.

૬૬૪. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, ઉમ્મે હબીબા બિન્તે જહશ રદીઅલ્લાહો અન્હા જો કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકી સીર નિસ્બતી (સાલી) થી (ઉમ્મુલ મુઅમેનીન હજરત ઝૈનબ બિન્તે જહશ કી બહેન થી) ઔર અબ્દુર્રહેમાન બિન ઔફ રદીઅલ્લાહો અન્હોકી બીબી થી. ઉન્હેં સાત સાલ તક ઇસ્તેહાજા રહા.

ઉન્હોંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે મસ્અલા પુછા, તો આપને ફરમાયા,''યે હૈઝ નહીં હૈ બલ્કે એક રગકા ખૂન હૈ તો ગુસ્લ કર ઔર નમાઝ પઢ.''

હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા, વો (ઉમ્મુલ મુઅમેનીન હજરત ઝૈનબ બિન્તે જહશ) અપની બહન ઝૈનબ બિન્તે જહશ કે જો ઘર એક કોઠરીમેં કઠેમેં (બરતનમે બૈઠ કર) ગુસ્લ કરતીથી તો ખૂન કી સુરખી પાની પર આ જાતી થી.

ઇબ્ને શિહાબને કહા મૈંને યે હદીષ અબુ બક્ર બિન અબ્દુર્રહમાનસે બયાન કી ઉન્હોંને કહા, ''ખુદા હિન્દહ પર રહમ કરે, કાશ!! વો યે ફતવા સુન લેતી, અલ્લાહકી કસમ વો ઈસ હાલમે નમાઝ ના પઢ શકને કી વજહસે રોતી થી.''

૬૬૫. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, ફાતેમહ બિન્તે હુબૈશ રદીઅલ્લાહો અન્હા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ આઇ ઔર ઉન્હેં સાત સાલ તક ઇસ્તેહાજા રહા.બાકી હદ્દીષ ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ થોંડે ફરક કે સાથ રિવાયત હુઇ હૈ.

૬૬૬. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે એક ઔર સનદસે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ.

૬૬૭. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ ઉમ્મે હબીબા રદીઅલ્લાહો અન્હાને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે ઇસ્તેહાજા કે

ખૂન કે બારેમેં પુછા, હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કહા ''મૈંને ઉનકા નહાનેકા બરતન દેખા જો ખૂનસે ભરા હુઆ થા.''

આપને ફરમાયા,''તુ ઇતને દિન ઠહર જાઓ જીતને દિનોં તક હૈઝ આયાં કરતા થા ફિર ગુસ્લ કરો ઔર નમાઝ પઢો.''

૬૬૮. હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, ઉમ્મે હબીબા બિનતે જહશ રદીઅલ્લાહો અન્હા જો અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ કે નિકાહમેં થી, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ આઇ ઔર ખૂન બહેની કી શિકાયત કી.

આપને ફરમાયા,''ઇતને દિન ઠહરજા જીતને દિન તક (તુજે) હૈઝ આયાં કરતા થા, ફિર ગુસ્લ કર લે. તો વો હર નમાઝ કે લિયે ગુસ્લ કિયા કરતી થી.''

બાબ ૧૨૩ :- હાએઝા ઔરત પર રોજે કી કઝા વાજીબ હૈ નમાઝ કી કઝા વાજીબ નહીં.

૬૬૯ મુઆઝહ રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, એક ઔરતને હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે પુછાકે,''કયા ઔરત હૈઝ કે દીનોં કી નમાઝકો કઝા કરે ?''

ઉન્હોંને કહા,''કયા તું હરૂરીયા (ખારજી) હૈ? હમમેંસે (ઉમ્મુલ મુઅમેનીન) જીસકો ભી હૈઝ આતા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે અહેદમેં ઉસકો નમાઝકી કઝાકા હુકમ નહીં થા.''

૬૭૦. મુઆઝહ રદીઅલ્લાહો અન્હાને હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે પૂછા, ''કયા હાએઝા નમાઝ કી કઝા કરે?''

ઉન્હોંને કહા, ''કયા તું હરૂરીયા હૈ ? રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકી બીબીયાં, હાએઝા હોતી થી, ફિર કયા આપ ઉનકો નમાઝકી કઝાકા હુકમ કરતે ?''

૬૭૧. મુઆઝહ રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે પુછા, ઈસકી કયા વજહ હૈ જો હાએઝા ઔરત રોજોં કી કઝા તો કરતી હૈ મગર નમાઝ કી કઝા નહીં કરતી ?

ઉન્હોંને કહા, ''તુ હરૂરીયા તો નહીં?''

મૈંને કહા, ''નહીં, મૈં તો પુછતી હું.''

ઉન્હોંને કહા, ''(રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે અહેદમેં)હમ ઔરતોંકો હૈઝ આતા ફીર રોજોં કી કઝા કરનેકા હુકમ હોતા ઔર નમાઝ કઝા કરનેકા હુકમ નહીં હોતા થા.''

બાબ ૧૨૪ :- ગુસ્લ કરનેવાલા પરદે કી આડ કર લે.

૬૭૨. ઉમ્મે હાની બિન્તે અબુ તાલીબ રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ જસી સાલ મકકા ફતહ હુઆ તો વો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કી ખિદમતમે આઇ આપ મકકા કી બુલંદીકી જાનીબમેં થે, જબ ગુસ્લ કે લિયે ઉઠે તો હજરત ફાતેમહ રદીઅલ્લાહો અન્હાને એક પરદેસે આપસલ્લલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ઈસકી આડમેં નહા રહે

થે. ફિર આપસલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને અપના કપડા લેકર લપેટા ફિર આઠ રકઅતેં ચાશ્તકી (નમાઝ કી) પઢીં.

૬૭૩. ઉમ્મે હાની બિન્તે અબુ તાલીબ રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ જસી સાલ મકકા ફતહ હુઆ તો વો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કી ખિદ્મતમે આઇ આપ મકકા કી બુલંદીકી જાનીબમેં થે, ગુસ્લ કરના ચાહતે થે (જબ ગુસ્લ કે લિયે ઉઠે તો)હજરત ફાતેમહ રદીઅલ્લાહો અન્હાને એક પરદેસે આડ કી. ફિર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને એક કપડા લેકર લપેટા ફિર ચાશ્તકી (નમાઝ કી) આઠ રકઅતેં પઢીં.

૬૭૪. ઉમ્મે હાની બિન્તે અબુ તાલીબ રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ હજરત ફાતેમહ રદીઅલ્લાહો અન્હાને ચાદ્રસે પરદ્ય ડાલા. ફિર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને એક કપડા લપેટકર ફિર ચાશ્તકી (નમાઝ કી) આઠ રકઅતેં પઢીં.

૬૭૫. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, ''મૈંને નબીએ કરીમ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે લિયે પાની રખા ઔર આપકો પરદા કિયા તો આપને ગુસ્લ કિયા.''

બાબ ૧૨૫ :- પરાઈ સત્તર દેખના હરામ હૈ.

૬૭૬. અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''એક મર્દ દૂસરે મર્દ કી સતરકો ના દેખે ઔર એક ઔરત દૂસરી ઔરત કી સતરકો ના દેખે ઔર એક મર્દ દૂસરે મર્દ કે સાથ એક કપડેમેં ના લેટે ઔર એક ઔરત દૂસરી ઔરત કે સાથ એક કપડેમેં ના લેટે.''

૬૭૭. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર સનદ્સે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ.

બાબ ૧૨૬ :- તન્હાઇમેં નંગે નહાના જાઇઝ હૈ.

૬૭૮. હુમામ બિન મુનબ્બીહસે રિવાયત હૈ, યે વો હદીષ હૈ જો હમસે અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોને બયાન કી થી મુહમ્મદ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે સુનકર. ફિર ઉન્હોંને કંઇ હદીષે બયાન કી ઉનમેંસે એક યે હદીષ થી. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,'' કે બની ઇસરાઇલ કે લોગ નંગે નહાયા કરતે થે, એક (આદમી) દૂસરે કી સતરકો દેખતા રહતા થા ઔર હજરત મૂસા અલયહિસ્સલામ અકેલેમેં નહાતે થે. અસહાબને કહા મૂસા અલયહિસ્સલામ હમારે સાથ નહીં નહાતે હૈં, ઉનકો ફતહકી બીમારી હૈ.(ખશિયે (અંડકોષ) બઢ જાને કી) એક બાર મૂસા અલયહિસ્સલામ નહાનેકો ગએ ઔર કપડે ઉતાર કર પત્થર પર રખે તો વો પત્થર ઉન કે કપડે લેકર ભાગા મૂસા અલયહિસ્સલામ ઉસ કે પીછે ભાગે ઔર કહેતે થે, અય પત્થર મેરે કપડે દે દે... અય પત્થર મેરે કપડે દે દે... યહાં તક કે બની ઇસરાઇલને ઉનકો સરાપા દેખ

લિયા ઔર કહને લગે ખુદા કી કસમ ઇનમેં તો કોઇ બિમારી નહીં હૈ. ઉસ વકત પત્થર ખડા હો ગયા ઔર ઉન્હેં અચ્છી તરહાં દેખા ગયા. ફિર ઉન્હોંને અપને કપડે ઉઠાએ ઔર પત્થરકો મારના શરૂ કિયા.
અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હો કહતે હૈં, ''અલ્લાહકી કસમ પત્થર પર મૂસા અલયહિસ્સ્લામકી છેહ યા માર કે નિશાન હૈં.''

બાબ ૧૨૭ :- સતર દિખાનેમેં એહતેયાત રખના.

૬૭૯. હજરત જાબીર બિન અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, જબ કાબા બનાયા ગયા તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ઔર હજરત અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હો પત્થર ઉઠાને લગે. હજરત અબ્બાસને આપસલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે કહા, તુમ અપના તહબંદ ઉઠાકર અપને કંધે પર ડાલ લો. પત્થર ઉઠાને કે લિયે (તકીયા જૈસા રહે) આપને ઐસા હી કિયા, ઉસી વકત જમીન પર ગીર પડે ઔર આંખે આસમાન કી તરફ લગ ગઇ ફિર આપ ખડે હુએ ઔર ફરમાયા,''મેરા તહબંદ , મેરા તહબંદ'' ઉન્હોંને આપ કી ઇજાર બાંધ દી.
ઇબ્ને રાફેઅ કી રિવાયતમેં કન્ધે કી જગા ગરદન આયા હૈ,
૬૮૦. હજરત જાબીર બિન અબ્દુલ્લાહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કાબા તામીર કરને કે લિયે લોગોં કે સાથ પત્થર લા રહે થે ઔર આપ તહબંદ પહેને હુએ થે. આપ કે ચચા અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''અય મેરે ભતીજે તુમ અપના તહબંદ ઉતાર કર અપને ખભે પર ડાલ લો, તો અચ્છા હોગા. આપને તહબંદ ખોલા ઔર ખભે પર ડાલા ઉસી વકત ગશ આ ગયા (ઔર) ગિર પડે, ફિર ઉસ દિન કે બાદ આપકો બરહના નહી દેખા ગયા. (યે કમ ઉમરકા વાકિયા હૈ)''
૬૮૧. હજરત મિસ્વદ્ બિન મહરમાસે રિવાયત હૈ કે, મૈં એક ભારી પત્થર ઉઠા કર આ રહા થા ઔર છોટા તહબંદ પહેને હુએ થા, વો ખુલ ગયા ઔર મૈંપત્થરકો જમીન પર રખ ના શકા, યહાં તક કે ઉસકી જગા પર લે જા કર રખા, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જા ઔર અપના તહબંદ ઉઠા ઔર બરહના મત ચલા કર.

બાબ ૧૨૮ :- પેશાબ કરતે વકત સતરકો છુપાના

૬૮૨. હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન જાફર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મુજે એકબાર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને અપને પીછે સવારી પર બીઠા લીયા. ફિર મેરે કાનમેં એક બાત કહી, વો બાત કીસીસે ના કહુંગા, ઔર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો હાજત કે વકત કીસી ટીલે યા ખજૂર કે દરખ્ત કી આડ પસંદ થી.

બાબ ૧૨૯ :- ઇસ્લામકી શુરૂઆતમેં જિમાઅ પર ગુસ્લ વાજીબ ના થા જબ તક મની ના નિકલે (ગુસ્લ વાજીબ ના થા) ઇસ કે મન્સૂખ હોનેકા બયાન ઔર જિમાઅ કરને પર ગુસ્લ વાજીબ હોનેકા બયાન.

૬૮૩. હજરત અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મેં રસૂલુલ્લાહ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ સોમવાર કે દિન મસ્જીદે કુબાકી તરફ નિકલા. જબ હમ બની સાલિમ કે મુહલ્લેમેં પહોંચે તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ હજરત ઉત્બાન બિન માલિક રદીઅલ્લાહો અન્હો કે દરવાજે પર ખડે હુએ ઔર ઉસે આવાઝ દી, વો અપની તહબંદ બાંધતે હુએ નિકલ આયે,
આપને ફરમાયા,''હમને તુમ્હેં જલ્દીમેં બુલા લીયા.''
હજરત ઉત્બાનને કહા,''યા રસૂલુલ્લાહ ! સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ અગર કોઇ શખ્સ અપની ઔરતસે હમબિસ્તરીમે હો ઔર મની નિકલનેસે પહેલે ઉસસે અલગ હો જાએ તો ઉસકા કયા હુકમ હૈ ?''
આપસલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા,''ગુસ્લ, પાનીસે (મનીસે) વાજીબ હો જાતા હૈ.''

૬૮૪. અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''પાની-પાનીસે (ગુસ્લ, મનીસે) વાજીબ હો જાતા હૈ.''

૬૮૫. અબીલ અલાઅ બિન શિખ્ખીર રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકી એક હદીષકો દૂસરી હદીષ મન્સૂખ કર દેતી હૈ, જૈસે કુરઆન કી એક આયત દૂસરી આયતસે મન્સૂખ હો જાતી હૈ.

૬૮૬. અબુ સઇદ ખુદરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ એક અનસારી રદીઅલ્લાહો અન્હો કે મકાનસે ગુઝરે ઉનકો બુલાયા, વો આયે ઔર ઉન કે સરમેંસે પાની ટપક રહા થા.
આપસલ્લલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા,''હમને તુમ્હેં જલ્દીમેં બુલા લીયા.''
ઉસને કહા, ''હાં, યા રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ).''
આપને ફરમાયા,''જબ તુમ જલ્દી કરો યાને મની કે ઇન્ઝાલસે પહલે ખડે હો જાઓ) યા અમ્સાક હો ઔર મની ના નિકલે તો તુમ પર ગુસલ વાજીબ નહીં સિર્ફ વુઝુ કર લો.''

૬૮૭. ઉબૈય બિન કાઅબ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પુછા, ''અગર કોઇ મર્દ અપની ઔરત કે સાથ જીમાઅ કરે ફિર ઇન્ઝાલસે પહેલે ખડા હો જાએ (તો કયા કરે?)''
આપને ફરમાયા,''જો ઔરતસે લગા હો ઉસે ધો ડાલે ફીર વુઝુ કરે ઔર નમાઝ પઢે.''

૬૮૮. ઉબૈય બિન કઅબ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''અગર કોઇ શખ્સ બીબીસે જીમાઅ કરે ઔર ઉસે ઇન્ઝાલ ના હુઆ હો તો વો અપને ઝકરકો ધો ડાલે ઔર વુઝુ કર લે.''

૬૮૯. ઝૈદ બિન ખાલીદ જુહની રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ ઉન્હોંને હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે પૂછા, અગર કોઇ શખ્સ અપની બીબીસે સોહબત કરે ઔર મની ના નિકલે (તો કયા કરે)?

હજરત ઉસ્માન રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, યે મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે સુના હૈ''વો વુઝુ કરે જૈસા નમાઝ કે લિયે કરતા હૈ ઔર ઝકરકો ધો ડાલે.''

૬૯૦. હજરત અબુ ઐયુબ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, ઉન્હોંને યે બાત રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે સુની હૈ.

૬૯૧. હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ મર્દ ઔરત કે ચારો કોંનો બૈઠે, (ચારો કોંનોસે હાથ પાંવ મુરાદ હૈ યા દો પાંવ, દો રાને યા શર્મગાહ કે ચારો કોંને) ફિર ઉસસે લગે (દાખિલ કરે ઝકર કો) તો ઉસ મર્દ પર ગુસલ વાજીબ હો ગયા.''

૬૯૨. હજરત મતર કી રિવાયતમેં ઇતના જયાદા હૈ, ''અગરચે ઇન્ઝાલ ના હુવા હો (ઔરત કી શર્મગાહમેં, મર્દકા સુપારી જીતના હિસ્સા દાખિલ હો ગયા તો દોનોં મર્દ ઔર ઔરત પર ગુસલ વાજીબ હો જાએગા).''

૬૯૩. હજરત અબુ મુસા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મુહાજરીન ઔર અન્સાર કી જમાત કે બીચ ઇસ મસ્અલે પર ઇખ્તેલાફ હુઆ,
અન્સારને કહા, ''ગુસ્લ તબહી વાજીબ હોતા હૈ જબ મની કુદ કર નિકલે ઔર ઇન્ઝાલ હો.''
મુહાજેરીનને કહા, ''જબ મર્દ ઔરતસે શોહબત કરે તો ગુસ્લ વાજીબ હૈ.''
અબુ મુસાને કહા, મૈં તુમ્હારી તસલ્લી કિએ દેતા હું ઠહરો, મૈં ઉઠા ઔર હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હા કે ઘર પહુંચા ઔર ઉનસે ઇજાજત માંગી, ઉન્હોંને ઇજાજત દી, મૈંને કહા, ''અય માઁ ! યા ઉમ્મુલ મુઅમેનીન ! મૈં તુમસે કુછ પુછના ચાહતા હું લેકીન શર્મ આતી હૈ.''
હજરત આયેશાને કહા, ''તુ શર્મ મત કર પુછનેમેં ઉસ બાતકો જો અપની સગી માંસે પુછ શકતા હૈ જીસ કે પેટસે તું પૈદા હુઆ હૈ, મૈં ભી તેરી માં હું.''

મૈંને કહા, ''ગુસ્લ કીસસે વાજીબ હોતા હૈ?''

ઉન્હોંને કહા, ''તુને અચ્છી વાકિફ હસ્તીસે સવાલ કિયા હૈ. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ મર્દ ઔરત કે ચારોં કોનોંમેં બૈઠે ઔર ખત્ના ખત્નાસે મિલ જાએ તો ગુસ્લ વાજીબ હો ગયા.'' (અગરચે ઇન્ઝાલ ના હુવા હો)

૬૯૪. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ એક શખ્સને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે પુછા, ''અગરકોઇ મર્દ અપની ઔરતસે જિમાઅ કરે ઔર ઇન્ઝાલસે પહેલે ઝકરકો નિકાલ લે તો કયા દોનોં પર ગુસ્લ વાજીબ હૈ ?''
આપને ફરમાયા,''મૈં ઔર યે (હજરત આયેશા વહાં બૈઠી થી ઉનકી તરફ ઇશારા કિયા) ઐસા કરતે હૈ ફિર ગુસ્લ કર લેતે હૈં.''

બાબ :- ૧૩૦ જો ખાના આગસે પકા હો ઉસે ખાનેસે વુઝુ ટૂટ જાતા હૈ.

૬૯૫. હજરત ઝૈદ બિન સાબિત રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે સુના આપ ફરમાતે થે, ''ઉસ ખાનેકો ખાનેસે જો આગસે પકા હો વુઝુ લાઝીમ હો જાતા હૈ.''

હજરત ઇબ્ને શિહાબને ઉમર બિન અબ્દુલઅઝીઝલસે ઉન્હોંને અબ્દુર્રહમાન બિન ઇબ્રાહિમસે ઉન્હોંને અબુ હુરૈરહ (રદીઅલ્લાહો અન્હુમ)કો મસ્જીદમેં વુઝુ કરતે હુએ દેખા, ઉન્હોંને કહા મૈંને પનીર કી ટીકડી ખાઇ મૈં ઇસ લિયે વુઝુ કરતા હું મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે આપ ફરમાતે થે, ''વુઝુ કરો ઉસ ખાનેસે જો આગ પર પકાયા ગયા હો.''

હજરત ઇબ્ને શિહાબને સઇદ બિન ખાલીદસે સુના, ઔર વો ઉનસે યે હદીષ બયાન કર રહે થે સઇદને કહા, મૈંને ઉરવહ બિન ઝુબૈર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે પુછા, વુઝુકો આગસે પ કે હુએ ખાનેસે, ઉન્હોંને કહા, મૈંને હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે સુના રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''વુઝુ કરો ઉસ ખાનેસે (કો ખાને કે બાદ) જો આગસે પકા હો'' હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ

૬૯૬. હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને બકરી કે દસ્તકા ગોશ્ત ખાયા, ફિર નમાઝ પઢી ઔર વુઝુ નહીં કિયા.

૬૯૭. હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને હડ્ડી પર લગા હુઆ ગોશ્ત યા ગોશ્ત ખાયા ફિર નમાઝ પઢી ઔર વુઝુ નહીં કિયા ઔર પાની નહીં છુઆ.

૬૯૮. અમ્ર બિન ઉમય્યા દમરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ ઉન્હોંને દેખા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો એક દસ્તકા ગોશ્ત છૂરીસે કાટ કર ખા રહે થે ફિર નમાઝ પઢી ઔર વુઝુ નહીં કિયા.

૬૯૯. અમ્ર બિન ઉમય્યા દમરી રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો દેખા, એક બકરીકા દસ્ત છુરીસે કાટ કર ખા રહે થે, ઇતનેમેં નમાઝ કે લિયે બુલાયા ગયા, આપને છુરી ડાલ દી ઔર નમાઝ પઢી ઔર વુઝુ નહીં કિયા.

૭૦૦. હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ ઔર ઉમ્મુલ મુઅમેનીન મૈમૂનહ રદીઅલ્લાહો અન્હુમસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ઉન કે પાસ દસ્તકા ગોશ્ત ખાયા ફિર નમાઝ પઢી ઔર વુઝુ નહીં કિયા.

૭૦૧.. હજરત અબુ રાફેઅ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ મૈં ગવાહ હું મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે લિયે બકરી કા જીગર ભૂનતા, (ફિર વો ખાતે) ફિર વો નમાઝ પઢતે ઔર વુઝુ નહીં કરતે થે.

(વુઝુ નહીં બલ્કે કુલ્લી કરલી જાએ, મુંહ સાફ હો જાએ, કોઇ ચીઝ મુંહમેં ના રહે જીસે નિગલને કી જરૂરત પડે, વુઝુ ટૂટતા નહીં ઇસ પર અકસર ઉલ્માઓંકા ઔર ઇમામોંકા જમ્હુર કૌલ હૈ.)

૭૦૨. હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને દૂધ પીયા, ફિર પાની મંગવાયા, ઔર કુલ્લી કી ઔર ફરમાયા,''દૂધસે મુંહ ચીકના હો જાતા હૈ.'' (ઇસ લિયે કુલ્લી કરના મુસ્તહબ હૈ)

૭૦૩. ઈમામ મુસ્લીમ બયાન કરતે હૈ એક ઔર સનદસે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ.

૭૦૪. જરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને કપડે પહેને ફિર નમાજકો નિકલે ઉસ વકત એક શખ્સ આપ કે પાસ ગોશ્ત ઔર રોટીકા તોહફા લાયા, આપને તીન લુકમે ખાએ ફિર નમાઝ પઢાઇ ઔર પાનીકો હાથ નહીં લગાયા.

૭૦૫. હજરત અમ્ર બિન અતા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ થોંડે ફરક કે સાથ રિવાયત હુઇ હૈ.

બાબ ૧૩૧ :- ઊંટકા ગોશ્ત ખાને કે બાદ વુઝુ કરનેકા બયાન

૮૦૬.. હજરત જાબિર બિન સમૂરહસે રિવાયત હૈ કે, એક શખ્સને પુછા, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસેંકે, ''કયા બકરીકા ગોશ્ત ખા કર વુઝુ કરૂં?''

આપસલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા,''ચાહે તો કરો, ચાહે તો મત કરો''

ફીર ઉસને પૂછા, ''ઊંટકા ગોશ્ત ખાકર વુઝુ કરું?''

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા,'' હાં,ઊંટકા ગોશ્ત ખા કર વુઝુ કરો''

ઉસને કહા, ''બકરીયોં કે થાનમેં નમાઝ પઢું?''

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા,''હાં''

ઉસને કહા, ''ઊંટ કે થાનમેં (બિઠાનેકી જગા) નમાઝ પઢું ?''

આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા,''નહીં''

૭૦૭.. એક ઔર સનદસે જાબિર બિન સમૂરહકી ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ થોંડે ફરક કે સાથ રિવાયત હુઇ હૈ.

બાબ ૧૩૨: શખ્સકો વુઝુ યકીન હૈ, ફિર વુઝુ ટૂટનેકા શક હો જાએ તો, વો ઉસી વુઝુસે નમાઝ પઢ શકતા હૈ.

૭૦૮... હજરત હજરત સઇદ ઔર ઇબાદ બિન તમીમને ઇબાદ કે ચચા (અબ્દુલ્લાહ બિન ઝૈદ)સે રિવાયત કિયા, ઉન્હોને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે

શિકાયત કી કે કભી આદમીકો નમાઝમેં માલુમ હોતા હૈ કે, ઉસકો હદસ (વુઝુ ટુટનેકા શક) હુઆ.
આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા,''વો નમાઝ ના તોંડે જબ તક હદસ કી આવાઝ ના સુને યા બદબુ ના સુંઘે.''

હજરત અબુ બક્ર ઔર ઝુબૈરને અપની રિવાયતોંમેં અબ્દુલ્લાહ બિન ઝૈદકા યાને ઇબાદ કે ચચાકા નામ લિયા હૈ.

૭૦૯. હજરત અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''જબ તુમમેંસે કીસીકો અપને પેટમેં ખાલીશ માલુમ હો, ફિર ઉસે શક હો કે પેટમેંસે કુછ (ગેસ, હવા) નિકલી યા નહીં તો મસ્જીદસે ના નિકલે જબ તક આવાઝ ના સુને યા બદબુ ના સુંઘ લે.''

બાબ :- ૧૩૩ મુરદાર જાનવર કી ખાલ પકાનેસે (દબાગત કરને, રંગને)સે પાક હો જાતી હૈ.

૭૧૦. હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, હજરત મૈમૂનહ રદીઅલ્લાહો અન્હા કી લોંડીકો કીસીને બકરી સદકેમેં દી થી વો મર ગઇ. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ઉસકો પડા હુઆ દેખા તો ફરમાયા,''તુમને ઇસકી ખાલ કયુ (નિકાલ) ના ઉતાર લી? દબાગત કર કે (ખાલકો કમા કર) કામમેં લાતે.''
અસહાબને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ)વો મુરદાર થી.''
આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા,''મુરદાર જાનવરકા (શીર્ફ) ખાના હરામ હૈ.''

૭૧૧. હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને એક પડી હુઇ બકરી દેખી જો હજરત મયમૂના રદીઅલ્લાહો અન્હા કી લોંડીકો સદકેમેં મીલી થી, નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,'' કે તુમ અસહાબને ઈસ કી ખાલ કયું ના ઉતાર લી ? ઈસસે ફાયદા ઉઠાતે. અસહાબને કહા યે મુરદાર હૈ. .''
આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા,''મુરદાર જાનવરકા (સિર્ફ) ખાના હરામ હૈ.''

૭૧૨. એક ઔર સનદસે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ.

૭૧૩.. ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને એક પડી હુઇ બકરી દેખી જો હજરત મયમૂના રદીઅલ્લાહો અન્હા કી લોંડીકો સદકેમેં મીલી થી, નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,'' કે ઉન અસહાબને ઉસકી ખાલ કયું ના ઉતાર લી ? ઈસસે ફાયદા ઉઠાતે.

૭૧૪.. હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, (રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ) હજરત મયમૂના રદીઅલ્લાહો અન્હાને ઉનસે

બયાન કિયા, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકી એક બીબી કે ઘરમેં એક જાનવર પાલા થા વો મર ગયા તો આપને ફરમાયા,''તુમને ઇસકી ખાલ કયું ના ઉતાર લી, ઉસકો કામમેં લાતે.''

૭૧૫.. હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને હજરત મૈમૂનહ રદીઅલ્લાહો અન્હા કી લૌંડી કી બકરીકો દેખા, તો ફરમાયા,''તુમને ઇસકી ખાલમેં ફાયદા કયું નહીં ઉઠાયા?''

૭૧૬.. હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે સુના આપ ફરમાતે થે, ''જબ ખાલ પર દબાગત હો ગઇ તો વો પાક હૈ''

૭૧૭.. એક ઔર સનદ્સે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ.

૭૧૮.. હજરત અબુલ ખૈરસે રિવાયત હૈ કે, મૈંને ઇબ્ને વઅલાકો એક પોસ્તીન (કમીઝ યા કોટ) પહને દેખા તો (ઉસકો) છુ કર દેખા.

ઉન્હોંને કહા ''કયું છૂતે હો કયા ઇસકો (તુમ) નજીશ જાનતે હો?''

મૈંને હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસસે ઇસકા મસઅલા જાન લિયા થા મૈ ને કહા કે, ''હમ મગરીબ કે મુલ્કમેં રહેતે હૈં, વહાં બર્બર કે કાફિર ઔર આતીશ પરસ્ત બહોત હૈ. વો જુબ્હ કર કે બકરી લાતે હૈં, હમ તો ઉનકા જુબ્હ કિયા હુઆ જાનવર નહીં ખાતે, ઔર વો ઉનમેં ચરબી ડાલ કર મશકેં લાતે હૈં, ''

હજરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહાં હમને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે ઇસ કે (બારેમેં) મસઅલા પૂછા, આપને ફરમાયા,''દબાગતસે વોહ (ખાલ) પાક હો જાતી હૈ.''

૭૧૯.. હજરત ઇબ્ને વઅલા અસસબાઇસે રિવાયત હૈ મૈંને અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે પૂછા, ''હમ મગરીબ કે મુલ્કમેં રહેતે હૈં, વહાં આતીશ પરસ્ત પાની કી મશ કે લેકર આતે હૈ ઉનમેં ચરબી પડી હોતી હૈ.''

તો ઉન્હોને કહા, ''પીલો''

મૈંને કહા, ''કયા તુમ અપની રાયસે કહેતે હૈં?''

ઉન્હોંને કહા, ''મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમસે સુના, આપ ફરમાતે થે.'' દબાગતસે ખાલ પાક હો જાતી હૈ.

બાબ ૧૩૪ :- તયમ્મુમકા બયાન

૭૨૦. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, હમ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે સાથ સફરમેં નિકલે, જબ મકામ બયદા, યા ઝાતુલ-જૈસ પહુંચે. તો મેરે ગલેકા હાર તૂટ કર ગીર ગયા ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ઉસે ઢૂંઢને કે લિયે રૂક ગએ, સહાબા ભી રૂકે, વહાં પર પાની નહીં થા ઔર સહાબા કે પાસ ભી પાની નહીં થા.

લોગ હજરત અબુ બક્ર રદીઅલ્લાહો અન્હો કે પાસ ગએ ઔર કહેને લગે, ''તુમ દેખતે નહીં આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાને કયા કિયા હૈ? '' રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો રોક દિયા હૈ ઔર સહાબાકો ભી (રોક) દિયા હૈ. (ઐસી જગહ) જહાં પાની નહીં હૈ ઔર ઉન સહાબા કે પાસ ભી પાની નહીં હૈ.''

યે સુન કર હજરત અબુ બક્ર રદીઅલ્લાહો અન્હો મેરે પાસ આએ ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ સર (મુબારક) મેરી ઝાનુ પર રખે હુએ સો ગએ થે, તો ઉન્હોને કહા, ''તુને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો ઔર સહાબાકો રોક રખ્ખા હૈ. (ઐસી જગહ) યહાં ના પાની હૈ ઔર ના સહાબા કે પાસ પાની હૈ. '' ઔર ઉન્હોંને ગુસ્સા કિયા, ઔર જો અલ્લાહને ચાહા વો કહે દિયા, ઔર મેરી કોખમેં ચૂંટી દેને લગે, મૈં જરૂર હિલતી મગર હુઝુર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકા સર (મુબારક) મેરી ઝાનુ પર થા. ઇસ લિયેમેં હિલ ના શકી. ફિર આપ સોતે રહે, યહાં તક કે સુબ્હા હો ગઇ ઔર કીસી કે પાસ પાની ના થા. તબ અલ્લાહને તયમ્મુમ કી આયત નાઝીલ ફરમાઇ.

(ઇસ પર) ઉસૈદ બિન હુઝૈર રદીઅલ્લાહો અન્હો જો નકીબોંમેસે એક થે. (યે બયઅતે ઉકબાવાલે અન્સાર હઝરાતમેં જો બારહ નકીબ મુકર્રર હુએ થે ઉનમેંસે એક થે) ઉન્હોંને કહા, '' અય આલે અબુ બક્ર ! યે તુમ્હારી કોઇ પહેલી બરકત નહીં હૈ '' (યાને મુસલમાનોંકો તયમ્મુમ કી આયત નાઝીલ હોને કે અલાવા ઔર ભી બરકતે હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હા કી તુફૈલ મિલી હૈ)

હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''ફીર હમને ઉસ ઊંટકો ઉઠાયા જીસ પર મૈંસવાર થી, તો હાર ઉસ કે નીચેસે નિકલા.''

૭૨૧. ઉમ્મુલ મુઅમેનીન આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે રિવાયત હૈ કે, ઉન્હોંને એક હાર અસ્મા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે માંગ કર લિયા થા. વો ખો ગયા. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને અપને સહાબામેંસે કુછ લોગોંકો ઉસે ઢૂંઢને કે લિયે ભેજા, વહાં પર નમાઝકા વકત હો ગયા, (ઔર પાની નહીં થા) તો ઉન્હોંને બેવુઝુ નમાઝ પઢ લી. જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે પાસ લૌટ કર આએ ઔર શિકાયત કી ઉસ વકત તયમ્મુમ કી આયત નાઝીલ હુઇ.

ઉસૈદ બિન હુઝૈર રદીઅલ્લાહો અન્હોને હજરત આયેશા રદીઅલ્લાહો અન્હાસે કહા કે, ''ખુદા તુમકો (જઝા-એ-ખૈર) અચ્છા બદલા દે, જબ તુમ પર કોઇ આફત આઇ તો અલ્લાહને ઉસે ટાલ દિયા. ઔર મુસલમાનોં કે લિયે બરકત હાસીલ હુઇ.''

૭૨૨. શકીકસે રિવાયત હૈ કે, મૈં અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ રદીઅલ્લાહો અન્હો ઔર અબુ મુસા રદીઅલ્લાહો અન્હો કે પાસ બૈઠા હુઆ થા. અબુ મુસા રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''અય અબુ અબ્દુર્રહમાન, (અબ્દુલ્લાહ) અગર કીસી શખ્સકો જનાબત હો ઔર એક મહિને તક પાની ના મિલે તો વો નમાઝ કે લિયે કયા કરે ?''

અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''વો તયમ્મુમ ના કરે, ચાહે ફિર એક મહિને તક પાની ના મિલે.''

અબુ મુસા રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''ફિર સૂર-એ-માઇદહમેં જો યે આયત હૈ ''ફલમ તજીદુ.....''

તરજુમા :-જબ તુમકો પાની ના મિલ શકે તો પાક મિટ્ટીસે તયમ્મુમ કરો.

અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ રદીઅલ્લાહો અન્હોને ફરમાયા,''અગર ઇસ આયતસે ઉનકો જનાબતમેં તયમ્મુમ કી ઇજાજત દે દી જાએ તો ફિર વોહ (લોગ) ધીરે ધીરે પાની ઠંડા હોને કી સૂરતમેં ભી તયમ્મુમ કરને લગેંગે''

અબુ મુસા રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''તુમને અમ્માર કી હદીષ નહીં સુની?'' રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને મુજે એક કામ કે લિયે ભેજા થા, મૈં વહા જનાબત વાલા હો ગયા. ઔર વહાં પાની ના મિલા તો મૈં ખાકમેં ઇસ તરહાં લોટા જૈસે જાનવર લોટતે હૈ. ઇસ કે બાદ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ કે આયા ઔર આપસે બયાન કિયા, આપને ફરમાયા,''તુજે ઇસ તરહાં દોનો હાથસે કરના કાફી થા.''

ફિર આપને દોનો હાથ જમીન પર એક બાર મારે ઔર બાયેં હાથકો દાહિને હાથ પર મારા, ફિર હથેલિયોં કી પુશ્ત પર ઔર મુંહ પર મસહ કિયા.

અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''તુમ જાનતે હો કે હજરત ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોને હજરત અમ્માર રદીઅલ્લાહો અન્હોકી હદીષ પર ઈત્મીનાન નહીં કીયા થા.''

૭૨૩. એક ઔર સનદ્દસે ઉપર ગુજરી વૈસી હી હદીષ રિવાયત હુઇ હૈ.લેકીન ઇસમેં ઈતના ફરક હૈ ફિર આપને દોનો હાથ જમીન પર એક બાર મારે ઔર હાથો પર ઔર મુંહ પર મસહ કિયા.''

૭૨૪. અબ્દુર્રહમાન બિન અબઝા રદીઅલ્લાહો અન્હો અપને વાલિદ્દસે રિવાયત કરતે હૈં, કે એક શખ્સ હજરત ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હો કે પાસ આયા ઔર કહને લગા ''મુજે જનાબત હુઇ ઔર મુજે પાની નહીં મિલા.''

આપ રદીઅલ્લાહો અન્હો ને ફરમાયા,''નમાઝ મત પઢના.''

અમ્મારને કહા, ''અય અમીરૂલ મુઅમેનીન !! આપકો યાદ નહીં, જબ આપ ઔર મૈં લશ્કર કી એક ટૂકડીમેં થે ફિર હમેં જનાબત હુઇ ઔર પાની ના મિલા, આપને તો નમાઝ નહીં પઢી મગર મૈં મીટ્ટીમેં લોટા ઔર નમાઝ પઢ લી રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''તુજે કાફી થા અપને દોનોં હાથ જમીન પર મારના ફિર ઉનકો ફુંકના ફિર, મસહ કરના મુંહ પર ઔર દોનોં પહોંચો પર''

હજરત ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા, ''અય અમ્માર ખુદાસે ડર.'' અમ્મારને કહા, ''અગર આપ કહેં તો મૈં યે હદીષ બયાન નહીં કરૂંગા.''

એક રિવાયતમેં હૈ કે, હજરત ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા ''તુમ્હારી રિવાયતકા બોઝ તુમ્હારે હી ઉપર હૈ.''

૭૨૫.અબ્દુર્રહમાન બિન અબજા અપને વાલિદસે રિવાયત કરતે હૈ કે, એક શખ્સ હજરત ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હો કે પાસ આયા ઔર ઉસને કહા, ''મુજે જનાબત હુઇ ઔર પાનીના મિલા, ફિર હદીષકો જૈસે ઉપર ગુજરી હૈ વૈસે હી બયાન કિયા. ઇસીને ઇતના ઇજાફા હૈ, કે અમ્માર રદીઅલ્લાહો અન્હોને કહા , ''અય અમીરૂલ મુઅમેનીન !! ખુદાને આપ કી ઇતાઅત મુજ પર વાજીબ કી, અગર આપ કહેંગે તો મૈં યે હદીષ કીસીસે ભી બયાન નહીં કરૂંગા.''

૭૨૬. ઉમૈર રદીઅલ્લાહો અન્હો જો કે અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અન્હો કે આઝાદ કરદા ગુલામ થે ઉનસે રિવાયત હૈ કે, મૈં ઔર અબ્દુર્રહમાન બિન યસાર, ઉમ્મુલ મુઅમેનીન મૈમુનહ (રદીઅલ્લાહુ અન્હુમ) કે મૌલા અબુલ જહમ બિન હારીષ રદીઅલ્લાહો અન્હો કે પાસ ગએ, અબુલ જહમને કહા, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ બીરે-જમલ કી તરફસે આ રહે થે રાહમેં એક શખ્સ મિલા. ઉસને આપકો સલામ કિયા, આપને જવાબ નહીં દિયા, યહાં તક કે એક દિવાર કે પાસ આએ ઔર મુંહ ઔર દોનોં હાથોં પર મસહ કિયા ફિર સલામકા જવાબ દિાય.

૭૨૭.. ઇબ્ને ઉમર રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ પેશાબ કર રહે થે કે એક શખ્સ નિકલા ઔર ઉસને આપકો સલામ કિયા, આપેન જવાબ નહીં દિયા.
હજરત

બાબ ૧૩૫ :- મુસલમાન નજીશ નહીં હોતા ઇસ દલીલ કે બયાનમેં

૭૨૮. અબુ હુરૈરહ રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, વો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમકો મદીના શરીફ કી એક રાહમેં મિલે, ઔર વો જનાબત વાલે થે તો વહાંસે હટ ગએ ઔર ગુસલ કરને ચલે ગએ.

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ઉનકો ઢૂંઢા, જબ વો આએ તો પુછા, ''કહાં થે?''

ઉન્હોંને કહા, ''યા રસૂલુલ્લાહ ! જબ આપ મુજે મિલે થે ઉસ વકત મૈં જનાબતવાલા થા તો મૈંને આપ કે પાસ બૈઠના અચ્છા નહી સમજા જબ તક કે ગુસલ ના કર લું.''

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમને ફરમાયા,''સુબ્હાનઅલ્લાહ! મોમીન કભી નજીશ નહીં હોતા હૈ.''

૭૨૯. હુઝૈફા રદીઅલ્લાહો અન્હોસે રિવાયત હૈ કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ આલેહિ વ સલ્લમ ઉનકો મિલે ઓર વો જુનુબી થે તો વો પરે હટ ગએ, ફિર ગુસલ કિયા ઔર આએ ઔર કહા કે, ''મૈં જુનુબી થા.''

આપને ફરમાયા,''મુસલમાન નજીસ નહીં હોતા.''